

Ilanngussaq 5

Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoq
/Maani

Ullloq: 26. januar 2015
J.nr.: 01.32.03-00020

Nunatta Karsiata 2013-imi naatsorsuutai pillugit kukkurersiuisut nalunaarutaannut naatsorsuutinullu nassuiaataannut kiisalu Naalakkersuisuusimasut kukkurersiuisut nalunaarutaannut naatsorsuutinullu nassuiaataannut akissutigisimasaannut Naalakkersuisut oqaaseqaataannik pissarsiniarneq.

Kukkurersiuisut nalunaarutaat

Nunatta Karsiata 2013-imi naatsorsuutaanut kiisalu tamatuma ataani suliffeqarfinnut namminersortitanut kukkurersiuisut nalunaarutaat ilanngullugit nassiunneqarput.

Naalakkersuisuusimasut kukkurersiuisut nalunaarutaannut oqaaseqaatit 2014-imi nassiuppaat kiisalu Kukkurersiuinermut Ataatsimiititaliap kukkurersiuisut nalunaarutaat pillugit apeqqutaanut itisiliissutaasunut akissuteqaatit nassiullugit. Oqaaseqaatit, apeqqutit akissutillu siusinnerusukkut nassiunneqartut allakkanut ukununga ilanngunneqarput kukkurersiuisut nalunaarutaannut kiisalu Naalakkersuisuusimasut ataatsimiititaliap apeqqutaanut akissutaannut Naalakkersuisut ilassutitut oqaaseqaatigisinnaasaannik pissarsinissaq siunertaralugu.

Naatsorsuutinut nassuiaatit

Aammattaaq Nunatta Karsiata 2013-imi naatsorsuutaanut nassuiaatit pillugit apeqqutit Kukkurersiuinermut Ataatsimiititaliap Naalakkersuisuusimasunut nassiussimasai kiisalu apeqqutitut taakkununga Naalakkersuisut akissutaat ilanngunneqarput. Kiisalu Naalakkersuisuusimasut akissutaannut nassiunneqarsimasunut Naalakkersuisut oqaaseqaatigisinnaasaannik pissarsinissaq ataatsimiititaliap kissaatigaa.

Kukkurersiuisut nalunaarutaannut oqaatigineqartunut kiisalu kukkurersiuisut nalunaarutaannut naatsorsuutinullu nassuiaatinut ataatsimiititaliap apeqqutaanut akissutaareersunut Naalakkersuisut oqaaseqaataasa kingusinnerpaamik ulloq 16. februar 2015-imi figinissaat Kukkurersiuinermut Ataatsimiititaliap naatsorsuutigaa.

Naalakkersuisut oqaaseqaataa kalaallisut danskisullu nassiuteqquneqarput. Akissutit elektroniskimik assilineqarnerat uunga nassiuteqquneqarpoq: inatsisartut@inatsisartut.gl
aammalu uunga: juul@ina.gl

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Randi Vestergaard Evaldsen
Ataatsimiititaliap siulittaasua

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt
Naalakkersuisoq
/Maani

Ulloq: 14. maj 2014

J.nr.: 01.32.03-00020

Ukioq 2013-imut Kukkunersuisut Naatsorsuutininut nalunaarutaat

Nunatta Karsiata kiisalu taassuma ataani suliffeqarfiit namminersortitat ukioq 2013-imi naatsorsuutaannut kukkunersuisut nalunaarutaat ilanngullugu nassiunneqarpoq.

Nalunaarummi oqaatigineqartunut Naalakkersuisut oqaaseqaataasa kingusinnerpaamik 4. juni 2014-imi tiginissaat Kukkunersuinermt Ataatsimiititaliap naatsorsuutigaa.

Tamatuma kingorna Naalakkersuisut akissuteqaataata itisilerneqarnissaa Kukkunersuinermt Ataatsimiititaliamit pisariaqartinneqassappat tamanna ataatsimiititaliamit uterfigeqqinneqassaaq.

Naalakkersuisut akissutaat Nunatta Karsiata 2013-imi naatsorsuutai pillugit Kukkunersuinermt Ataatsimiititaliap isumaliutissiissutaanut ilanngunneqassammata erseqqissaatigineqassaaq.

Naalakkersuisut oqaaseqaataat kalaallisut qallunaatullu nassiuteqquneqarput. Akissuteqaatip qarasaasiakkut assilineru uunga nassiuteqquneqarpoq:
inatsisartut@inatsisartut.gl amma juul@ina.gl

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Kristian Jeremiassen
Ataatsimiititaliap siulittaasua

Uunga:

Kukkunersiuinermut Ataatsimiisitaliaq
KALAALLIT NUNAANNI INATSISARTUT
Grønlands Landsting
Postboks 1060
DK-3900 Nuuk, Grønland

**Naalakkersuisut naatsorsuutit kukkunersiorneqarnerannut
oqaaseqaateqaqqullugit qinnuiginnissut**

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfik Naalakkersuisut
Nunap Karsiata naatsorsuutaasa kukkunersiorneqarnerannut kiisalu
ingerlateqatigiiffinnut sinneqartooruteqarneq tunngavigalugu ingerlanneqartunut
oqaaseqaateqarnissamik qinnuiginnissut 4. juni 2014-imut kingusinnerpaamik
akisassanngorlugu ulloq 14. maj 2014 tiguaa.

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfiup
Naalakkersuisoqarfinit attuumassuteqartunit oqaaseqaatit pissarsiarisimavai.

Oqaaseqaatit matumuuna Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliamut
suliareqqitassanngorlugit ingerlateqqinneqarput.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Vittus Qujaukitsoq

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoq

Dato: 4. juni 2014
Sagsnr.
Dok. Nr.
Postboks 1037
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 50
E-mail: oed@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Nunatta karsiata 2013-imut naatsorsuutaanut Naalackersuisut kukknersiunermit oqaaseqaatinut akissuteqaataat

Kukknersiunermit Ataatsimiititaliaq Nunatta karsiata 2013-imut naatsorsuutaanut, suliffeqarfiutinnullu imminnut aquttunut kukknersiunermit oqaaseqaatinik Naalackersuisunut 14. maj 2014-imi nassiussaqarput oqaaseqaatinut oqaaseqaqqullugit.

Allakkiami tamatumani Naalackersuisut kukknersiunermit oqaaseqaatinut oqaaseqaataat saqqummiunneqarpoq. Allakkiaq ima aqqissuussaavoq, kukknersiuisuniit oqaaseqaatit Naalackersuisoqarfimmit akisussaasumit, Aqutsisunit pisariaqarpallu taakkua immikkoortoqarfiinit oqaaseqaatit eqqortumik oqaaseqarfigineqarsinnaanngorlugit.

Pineqartumi ataatsimi immikkoortortat arlallit akisussaasuusinnaapput. Pisuni taakkunani immikkoortortaq sorleq immikkut qanoq akissuteqaateqarsimanersoq nalunaarsimassaaq.

4.2 Peqquserluuteqartoqarsinnaanera pillugu pisortanik oqaloqateqarnerit

Kukkunersiuiinissatsinnik pilersaarusiornitsinnut atatillugu Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfimmik (ASA) peqquserluuteqartoqarsinnaaneranik ilimanartoqarsinnaanersoq pillugu oqaloqateqarsimavugut.

Tassani pisortat ilisimatippaatigut namminneq naliliisinnaanertik malillugu peqquserluuteqartoqarsinnaanerata ilimanassusaa annikitsuaraannaasoq, Namminersorlutillu Oqartussaqaarfiup nakkutilliinera pitsaasumik ingerlatsimmat, ukiumoortumik naatsorsuutininut tunngatillugu annertuumik kukkusoaqarsinnaanerata ilimanartoqarsinnaaffii qulajaaffigineqartartut, tassunga ilaavoq peqquserluuteqarneq peqqutigalugu kukkusumik paasissutissiisinaaneq. Aammattaaq pisortat ilisimatitsissutigaat, peqquserluuteqarnermik imaluunniit peqquserluuteqarsimanermik ilimatsaassisimanermik tungavilimmik annertunerusunik ilisimasaqaratik.

Isumaliutigineqartariaqarpoq nalorninaatillit pillugit aaqqissuussaanagerusumik aqutsisoqarnissaa, taamaasilluni navianartorsiorfiusinnaasunik paasiniaalluni qulaajaaniarlunilu aaqqissuussaasumik suleriaaseqarnermik. Taamaattoqartillugu pisortat tigussaasumik tunngavilersukkanillu uppersaatissaqarsinnaanerussapput.

Oqaatigissavarput, ukiumoortumik naatsorsuutininik kukkunersiuiinitsinni peqquserluuteqarsimanermik tunngavilinnik kukkunernik nassaarsimanginnatta.

Tamatununga tunngatillugu Naalakkersuisut Kukkunersiuisoqarfiat , Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfimmi ASA-miittoq ilisimatitsivoq:

Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfiup Naalakkersuisut Kukkunersiuisoqarfiat suleqatigalugu nalorninaatillit pillugit aaqqissuussaanagerusumik aqutsisoqarnissaanut periarfissat misissorniarpai. Tamatuma saniatigut arlalitsigut naligiissaarinermik Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfimmut nuussiniklut Qitiusumillu Naatsorsuuserisoqarfiup naatsorsuutitigut paasissutissanik digitalimngortitsinerunermik suliaqarneratigut nalorninaatillit ataatsimut isigalugu millisaaffigeqataaffigineqarsinnaasut.

4.3.1 Naatsorsuusernermi ilitsersuut

Naatsorsuusernermi ilitsersuut najoqqutassianik atuisunullu ilitsersuutininik, Namminersorlutik Oqartussani naatsorsuuserinerimut tunngasuni atuuttunik imaqarpoq. Kukkunersiuiinitsinni nakkutilliinitsinnut ilagitillugu misiligutinik tiguisarpugut, Naatsorsuusernermi ilitsersuummi aalajangersakkat ilumut immikkoortortaqaarfinni malinneqarnerisut paasiniallugu. Tamatumunnga tunngatillugu oqaaseqaatit immikkoortortaqaarfiit ataasiakkaat naatsorsuutininik nalunaarsuisimanerat pillugu immikkoortumi takuneqarsinnaassapput, Killiliussatut atugassarititaavoq Naalakkersuisoqarfiit aaqqissugaanerisa ingerlaavartumik allanngortiteriffigineqartarnerat. Allanngortiterinerit taamaattut kontutigit pilersaarutinut attuumassutilinnik kukkusoaqarsinnaanerata amigaatinillu pilersitsisoqarsinnaanerata ilimanassusaa amerlanertigut ilimanarnerulersittarpaa – tassunga ilaapput aaqqissuussanit annikinnerusunut innersuussutit, missingersuutininik allanngortiterinerit, naatsorsuusernermi maleruaqqusat assigisaallu. Ilitsersuusernermi atortussianik suliaqartoqarnikuuvoq, tassunga ilaapput ingerlaavartunik pilersaaruserneq, tassungalu attuumassutilinnik eqqaamasassanik nalunaarsuiffinnik, atortussiali taakkua, immikkoortortaqaarfinni ataasiakkaani ilisimaneqarpassinngillat. Tamannalu tunngavigalugu Aningaasaqarnermut- Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfimmit suliaqarfinnik allanngortiterinerimmi inuit tassunga attuumassutillit attavigineqartariaqartut isumaliutigineqartariaqaraluarpoq ilitsersuummullu isiginiarnerulerlutik.

Tamatumunnga tunngatillugu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Naalakkersuisoqarfimmi ASA-miittoq ilisimatitsivoq:

Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik ilitersuutit attuumassutillit pillugit immikkoortortani pineqartuni inunnut pingaarutilinnut paasissutissiinerusarniarpoq.

4.3.2 Kukkunersiuinermi avatangiisit pisortallu nakkutilliinerat

Nalinginnaasumik naliliinerput malillugu, Namminersorlutik Oqartussaqaarfiup immikkoortuini nammineq illup iluani nakkutilliineq pilersimavoq, naatsorsuutitik nalunaarsuineq naatsorsuuserinermilu eqqortumik takussutissiineq ingerlaavartumik isiginiarnermut tapertaasunik, taamaalilluni tamanna Namminersorlutik Oqartussat ukiumoortumik naatsorsuutaannik saqqummiinissamut ingerlaavartumik nalunaarusiortarnermut tunngaviussalluni. Taamaattorli immikkoortortaqaarfinni ataasiakkaani suleriaatsit namminerlu illup iluani nakkutilleeriaatsit imminnut malittuaannarneq ajorput. Taamaalilluni tamatigut imaattuaannangilaq, kontunut attuumassutillinnik immikkoortitikkaniq nalunaarsuinerit oqimaaqatigiissitsinerillu ingerlaavartumik suliarineqartuaannarneq ajorsimapput, tamatumalu kingunerisarpaa ingerlaavartumik nalunaarsuinerup pitsaassusissaanik apparsaaneq. Tamatumunngalu peqatigitillugu suliassaqaarnerulernermik tamanna kinguneqartarpoq – oqimaaqatigiissitsinissamut malinnaatitsinissamullu – ukiumoortumik naatsorsuutitik saqqummiussinissamut tunngatillugu, pissutigalugu oqimaaqatigiissitsinerit immikkoortitaakkanillu nalunaarsuinerit suliarineqartarneri tassunga attuumassuteqarmata. Taamaattorli uagut naliliinerput malillugu immikkoortortaqaarfiit aningaasaqarnikkut ineriartorneq ingerlaavartumik malinnaaffigisaraat isumaqarpugut – pisariaqartinneqaraangallu pisariaqartinneqartoq malillugu naqqiissuteqartarlutik.

Tamatumunnga tunngatillugu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Naalakkersuisoqarfimmi ASA-miittoq ilisimatitsivoq:

Naligiissaarinerit pisariillisarneqarnissaat pitsanngorsarneqarnissaallu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfimmit ingerlaavartumik sulissutigineqarpoq ineriartortitsisoqarlualereerporlu. Piffissani assigiinngitsuni killiligaasuni naligiissaarinissat amerlassusissaannut anguniagaqaarnerujartortoqarpoq tamatumunngalu atatillugu suli naligiissaarinernut pitsaannerusumik aqqiissuussisoqarluni/sulisooqarluni Qitiusumillu Naatsorsuuserisoqarfimmi pitsaassutisunik nakkutilliisoqarluni. Atortorissaarut IRIS taamatut pitsaasumik ineriartornermut tapersiisorujussuuvoq. Immikkoortortat ataasiakkaat ikiorserniarlugit suliassaqaarfinni amerlanerpaani Namminersorlutik Oqartussani naligiissaarinerit 2015-ip naannginnerani Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfimmut nuunneqarsimanissaat Naatsorsuuserisoqarfiup anguniagaraa.

4.3.3 Naatsorsuuserinermi maleruaqqusat

Immikkoortortaqaarfiit naatsorsuuserinermik ingerlataqartartut tamarmik namminneq atugassaminnik naatsorsuuserinermik maleruaqqusamik suliqaarsimassapput, taannalu ukiut tamaasa nutarterneqarsimalluni illumi namminermt kukkunersuisoqarfimmut marsi naatinnagu nassiuunneqarsimassaaq. Naatsorsuuserinermi maleruaqqusani pingaarutillit ilagaat, sulisut isertitanut aningaasartuutinullu tunngasunik aalajangiisinnaatitaallutillu uppernarsaallutik atsiortuusinnaasut allattorsimaffiat.

Uagut naliliinerput malillugu tamanna naammaginartumik ingerlanneqarpoq.

Taamaattorli pisuni ataasiakkaani naammattuugaqarsinnaasarpugut – pingaartumik pisuni immikkoortortaqaarfiit aqqiissuussaaneriniq allanngortiterinerup nalaani – piffissap ilaani immikkoortortaqaarfiit namminneq naatsorsuuserinerminnut maleruaqqusaratik ingerlasunik.

Tamatumunnga tunngatillugu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalackersuisoqarfimmi ASA-miittoq ilisimatitsivoq:

Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfiup Naalackersuisut Kukkunersiuisoqarfiat peqatigalugu immikkoortortat naatsorsuuserinerimi maleruaqqusaasa aamma aaqqissuusaanermik allannguisoqartillugu nutartertuarnissaat ukkatariniarneqartoq.

4.3.4 Sulianik ingerlatseriaatsit illullu iluani nakkutilliinermik allaganngorlugit nassuiaatit

Naatsorsuuserinerimi maleruaqqusaliaq naapertorlugu sulianut ingerlatanut arlalippassuarnut tunngatillugu taakkunani suleriaatsit allaganngorlugit uppersarsaasersorneqarsimasassapput. Tamatuma pisortatigoortortaata saniatigut tamanna suliassanik assigiiaartumik pisariitsumillu aaqqiinissap qularnaarneqarnissaanut kiisalu allaffissornermik suliallit taarsaannerini suliat ingerlaavartinneqarnissaannut pingaarutilerujussuuvoq. Suleriaatsit allaaserineqarsimajuuaannangillat. Taakku suliarineqarnissaat pillugu malittarisassat qitiusumik sukaterneqarnissaat kaammattuutigaarput.

Tamatumunnga tunngatillugu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalackersuisoqarfimmi ASA-miittoq ilisimatitsivoq:

Immikkoortortani suleriaasiliortoqarnissaa kingornalu allakkatigut uppersarsarneqarnissaat Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfiup Naalackersuisut Kukkunersiuisoqarfiat suleqatigalugu isumaginiarpaa. Tamatumani immikkoortortat pisariaqartinneqartunik sulisussaqaartitsisariaaqarput. ERP-systemimik nutaamik atuilerutta naatsorsuuserinerimik suliassaqaarfiit tamarmik suleriaatsit allaaserineqarnerinik saqqummiivigineqassapput suleriaatsit allaaserineqarnerannut tapertaanerusussanik/taartaasussanik.

4.3.5 Naatsorsuuseriveqarfinnik qitiusumik ingerlatsilerneq

Namminersorlutik Oqartussaqaat naatsorsuuseriveqarfii arlallit ASA-mut (Naatsorsuuserisoqarfik) katersuutsinneqarsimapput, tassanngaanniillu Namminersorlutik Oqartussaqaat immikkoortortaqaarfiinut allanut sullissillutik. ASA (Naatsorsuuserisoqarfik) immikkoortortaqaarfiillu ataasiakkaat akornanni suliassanik agguataarisimaneq malittarisassat isumaqatigiissutit assigiinngitsunik marlunnik ilusilikkat malillugit aalajangersarneqarsimapput, matumani apeqqutaalluni Namminersorlutik Oqartussaqaarfiup akilersuisitseriaaseq atugaa IRIS immikkoortortaqaarfimmit atorneqarnersoq imaluunniit atorneqannginnersoq.

ASA-p (Naatsorsuuserisoqarfik) qitiusumillu ingerlatsiviit suli misigisarpaat, suleriaasissanik aaqqissuisimanerit tamatigut kissaat malillugu ingerlajuuaannartannginnerat. Taamaattorli eqqoqqissaartumik oqaatigiuminaappoq – kukkunersiuisimanerput matumani tunngavigalugu – ASA-p (Naatsorsuuserisoqarfik) suleriaasissanik isumaqatigiissut eqquutsissinnaassappagu, immikkoortortaqaarfiit suliassatik iluamik suliarisarsimannginneraat – imaluunniit ASA-p (Naatsorsuuserisoqarfik) suliassani sukkasuumik isumannaatsumillu suliarisarsimannginnerai.

Uagut naliliinerput imaappoq, suliassanik isumaqatigiissutit sinaakkutaasa iluanni sulinerimik misilittakkat annertusiartornerat ilutigalugu illuatungeriit tamarmik, ASA-p (Naatsorsuuserisoqarfik) immikkoortortaqaarfiillu suleqatigiinnerat ingerlaavartumik pitsanngoriartortoq. Taamaattorli erseqqissaasoqarnissaanik pisariaqaartitsisoqarnersoq naliliiffigisinnaanissaalu siunertaralugit, suleqatigiinnissamik isumaqatigiissutinik ataatsimoornerusumik nalilersuisoqarnissaata ingerlanneqarsinnaanera eqqarsaatigineqarsinnaavoq.

Immikkoortortat akornanni akisussaaffimmik agguataarineq Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfiup erseqqissartuarniarpaa ilaatigullu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfiup Peqqinnissaqaarfiullu akornanni isumaqatigiissutit misissorniartugit. Naligiissarinerit immikkoortortanit nammineq suliarineqartarnissaat

isumaqatigiissutigineqarsimatillugu naligiissaarinerit taakku kingornatigut Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfimmit misissorneqartassapput.

Suliassaqarfinni kukkunersiuisut kukkuneqanngitsutut nalunaagaanni Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfiup immikkoortoqarfiit aaqqissuussinerisa atorineqarnissaat pillugit ilitsersorpai naleqqersuinissamullu sakkussanik periaatsinillu pisariaqartunik tikkuussilluni. Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik ilitsersuutinik suliassarpoq taamatuttaarlu sulisorisaminik immikkoortoqarfinni tamakkiisumik naleqqersuisarnissaannik ikiorserumallugit ilinniartissimallugit. Aaqqissuussinerit ataatsimoortut taakku paasiuminarnerulersinniarlugit taamatullu aaqqissuussinerit naligiissaruminarnerulersinniarlugit Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik naleqqussaajuarlunilu ineriartortitsuarpoq.

4.3.6 Akissarsialeriviup allaffissornikkut ingerlanneqarnerata qitiusumut katersuunneqarnera

Namminersorlutik Oqartussaqaarfimmi akissarsialerinerup allaffissornertaata ingerlanneqarnera ASA (Akissarsialeriffik) ataatsimut katersuunneqarsimavoq, tassani suliarineqartarput sulilersut- suliunnaartullu allaffissornikkut sullinneqarnerat kiisalu akissarsiasat ingerlaavartumik akiliutigineqartarnerat.

Susassaqaarfimmi matumani aammattaaq suleqatigiinnermi unammillernartut naammattoorneqartarput tassa immikkoortortaqaarfimmit qitiusumiit Namminersorlutillu Oqartussaqaarfiup immikkoortortaqaarfiisa allat akornanni suleqatigiinniarnermi – pingaartumik isumaqatigiissutit allaffissornermut tunngasut isumaqatigiissutillu aallaanerusunut tunngasunut tunngatillugu.

ASA (Akissarsialeriffik) Namminersorlutillu Oqartussaqaarfiup immikkoortortaasut allat akornanni – soorlu naatsorsuuserisoqarfimmi suliassat pillugit isumaqatigiissusiap assinganik – isumaqatigiissusiortoqarsimanngilaq.

Uagut isumarput malillugu eqqarsaatigineqartariaaqarpoq, taamaattut ittumik isumaqatigiissusiortoqarnissaa, sulianut ingerlasunut tunngatillugu, suliassat agguataarneqarsimanissaat illuatungeriit akunnerminni ilisimasariaqmatigit.

Tamatununga Aningaasaqaarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfimmi ASA-mi Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfiup ilisimatitsissutigaa::

Akissarsialerineq pillugu suleriaatsinut tunngatillugu suliassat agguataarneqarneri pillugit Aningaasaqaarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfiup Namminersorlutik Oqartussanilu immikkoortortat akornanni isumaqatigiissusiortoqartariaqarnera Akissarsialeriffimmit isumaqataaffigineqarpoq. Isumaqatigiissusiorneq 2014-imi aallartinneqassaaq.

4.3.7 Akiliisitsiniartarfiup isertitassanik ingerlatsinerup qitiusumut katersuunneqarnera.

Akiitsunik pisoqalisunik akiliisitsiniartarfik Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut ataatsimoortillugu nuunneqarsimavoq. Akiliisitsiniartarnermut pisortaqaarfiup Namminersorlutik Oqartussanut akiitsunik akiliisitsiniarnermik suliaqarnerup saniatigut – aammattaaq kommuninut, Nukissiorfimmut, INI A/S-imut kiisalu pisortaqaarfinnut allanut akiitsunik akiliisitsiniartarnerit suliarisarpai.

Akiliisitsiniartarnermik suliallit 2013-imi, akiitsunik isertitassaminnik akiliisitsiarlutik periutsiminnik inerisaaqqissimapput, tassunga ilaapput akiligassat/pissat ilanngullugit annertusisamik naatsorsuisinnaatitaanermut pisinnaatitaaffitsik annertusarsimavaat akiliisitsiniartartunillu angasartunik pilersitsisimallutik, siunertaralugu sinerissami akiitsulinnik akiliisitsiniartarnerit nukittorsarniarlugu.

2013-mi qitiusumik akiliisitsiniartarfik nalilersuiffigalugu ingerlanneqarsimavoq, akiliisitsiniartarfilla aallaqqaammut aallartinnerliulaariarluni maanna pitsaannerusumik ingerlalluannerusumillu ingerlalersimavoq. Taamaattorli susassaqaarfiit arlaqarput sulikittorsaafigineqarsinnaasut.

Tamatununga tunngatillugu Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Naalackersuisoqarfimmi Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup ilisimatitsissutigaa:

Kukkunersuisut oqaaseqaataat Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit isumaqataaffigineqarput pineqartullu nukittorsarneqartarillit nukittorsarneqarnissaat sulissutigimassallugu.

4.3.8 Naalackersuisut Kukkunersuisoqarfiat

Namminersorlutik Oqartussat Naalackersuisut Kukkunersuisoqarfiannik pilersitsisimapput, taanna aaqqissuusaanikkut Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfiup ataanut inissinneqarsimavoq.

Namminersorlutik Oqartussani Naalackersuisut kukkunersuisoqarfiata ilaatigut makkua akisussaaffigai:

- Immikkoortortaqaarfiit naatsorsuuserinikkut maleruaqqusaliaat akueralugillu katersortassallugit
- Immikkoortortaqaarfiit pisattanik nalunaarsugaat misissorlugillu katersortassagaat
- Immikkoortortaqaarfiit kontomik killiffiinik oqimaaqatigiissitsinerisa pitsaassusissaat qulakkeeriffigalugillu katersortassagaat – ukiup ingerlanerani aamma ukiumoortumik naatsorsuutinik saqqummiinissamut tunngatillugu
- Namminersorlutik Oqartussaqaarfiup ataani immikkoortortaqaarfiit ataasiakkaat pulaarlugit kukkunersuiivigisassagaat – tassungalu ilaapput ingerlatsiviit aningaasaqarnikkut uninngasuutaat misissuivigisassallugit, aningaasartuutit toqqartukkat allagartaasa nalunaarsorneqarsimaneri kiisalu akissarsiat akiliutigneqarsimasut toqqartukkat misissuiffigisassallugit
- Qulequttat qanimut erseqqinnerusumik toqqartukkat allat misissuiffigineqartarnissaat ingerlattassallugit

Naalackersuisut Kukkunersuisoqarfiat 2013-imut pilersaarutaasunit ikinnerusunik immikkoortortaqaarfinnik kukkunersuiillutik pulaagaqarsimapput.

Ukioq 2014-ip aallartinnerani Naalackersuisut Kukkunersuisoqarfiat nutaamik pisortartaarsimavoq – naatsorsuutigneqarporlu taassuma ukioq 2014-mi Illup iluani Kukkunersuiilluni sulineq nukittorsaafigiumaaraa.

Tamatununga tunngatillugu Naalackersuisut Kukkunersuisoqarfiat Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Naalackersuisoqarfimmi ASA-miittoq ilisimatitsivoq:

2014-imi kukkunersuiinerit amerlineqarnissaat suliassaqaarfillu immikkut ulorianartorsiorsinnaasut ukkatarineqarnerunissaat Naalackersuisut Kukkunersuisoqarfiata anguniagaraa.

4.3.9 IT-mik atuneq IT-millu nakkutilliissutit nalinginnaasut

Allaffissornikkut ingerlatsinerup naatsorsuuserinermullu tunngasunik ingerlatsinerit ilarujussui IT iluaqutigalugu ingerlanneqartarput.

Kukkunersuiinerup tamarmiusup ataatsimut ilaatigut tunngavigaa suliffeqarfissuup iluani nakkutilleeriaatsit atugaasut suliatsinnut attuumassuteqartut, tassunga ilaapput assaannarsorluni nakkutilliinermik suliat aamma nakkutilleeriaatsit nammineq imminnut aquttussiat atortorissaarutinit ingerlanneqartut, suliffeqarfimmit atugaasut.

Kukkunersuiinermt atatilugu it-mik nakkutilliissutit arlaqartut kukkunersiorpavut taakkua naliliiffiginarlugit ukiumoortumik naatsorsuutininut atorsinnaassuseqarnerisut eqqortumillu takutitsinersut, pingaarutilitsigut paasissutissanik kukkusunik ilaqaratik inatsisitigullu piumasaqaatit malillugit ingerlanersut.

It-mik nakkutilliissutit nalinginnaasut uagutsinni tassaapput nakkutilliissutit Namminersorlutik Oqartussani pisortat illup iluani avataanilu pilersissimasaat qarasaasiaqarnermi tunngavissatut pingaartut taamalu it-mik atuinerup nakkutigilluarnissaanut isumannaallisarsimanissaanullu tunngavissatut aammalu niuernermi ingerlatat it-mik tunngaveqartut tutsuiginassusaannik qulakkeerinnittussatut.

Kukkunersiuinermi sammineqarput IT-mik nakkutilliissutit nalinginnaasut arlaqartut atuisunut systeminut taakkulu sulliviinut pingaarteqartut naliliinerpullu naapertorlugu Namminersorlutik Oqartussat ukiumoortumik naatsorsuutaanik kukkunersiuinermit attuumassuteqartuni ikorfartuutaasussat, tassunga ilaapput:

- Aningaasaqarnermut aqutsissut (XAL)
- E-faktureringssystemi (IRIS) (Qarasaasiakkut akiligassanik nalunaarsuilluni ingerlatsivik)
- Aningaaserivitsigut akilersueriaatsit Betalingssystemit (Grønlandsbanken Bank Nordik-ilu)
- Akissarsialerinermi qarasaasiakkut atortorissaarut Lønssystemi (MR Løn)
- Akileraartarnermut allaffissornikkut ingerlatsivik Skatteadministrationssystemi (E-skat – suli misissuiffigisassannigortinneqarnikuunngilaq)

IT- atorlugu nakkutilliissutinik nalinginnaasunik Sulisunut atuisunut atortorissaarusiat ataasiakkaat nakkutilliissinnaassusiannik- isumannaassusaasalu qaffasissusaannik nalilersuisinnaasimannigilugut, tamanna kukkunersiuinitsinnut ilaatinneqanngimmat, tassunga ilaapput allaffissornikkut ingerlatsinermi nakkutilliissusiat imminut aquttumik ingerlasut aamma isersinnaanermut piginnaatitaaffiit naleqquttut sulisut suliaminnik ingerlatsineranni atuisunut atortorissaarusiani.

Namminersorlutik Oqartussaqaarfimmik kukkunersiuinitsinnut atasumik, februaarimi 2014-mi, nalinginnaasumik IT atorlugu 2012-mi nakkutilliissutinik IT atorlugu kukkunersiuinermit nalunaarsukkat misissuiffigisimavavut, naliliinerput malillugu ukiumoortumik nalunaarusiap saqqummiunnissaanut ilanngunneqarnissaa tulluartaillugu, annertuallaamik kukkusunik paasisutissinnginnersoq inatsisillu tungaasigut piunasaqaatit naapertorlugit eqqortumik takussutissiinersoq takuniarlugu.

Uagut naliliinerput malillugu, nalinginnaasumik IT atorlugu nakkutilliinerit piffissami 01.01.2013-mit 31.12.2013-mut siunertaq malillugu ilusilersugaasimannigilaq ingerlanneqarsimananilu. Nalinginnaasumik IT atorlugu nakkutilliinerit kukkunersuoriarlugit toqqartorsimasavut tunngavigalugit, susassaqaarfiit pingaarutillit pitsanngorsaavigineqartariaqartut makkua paasisimavagut:

- MR-Akissarsialerinermilu aqutsinermi (annertusisamik) isissutissanut tunniunneqarsimasunut tunngasut iluarsaassiffiusariaqarput isissutissallu tamarmik (aamma siunnersortit avataaneersut) akuerisaasimasariaqarput uppersaateqarlutillu.
- XAL-mi MR-Akissarsialerinermilu isissutissanut isumannaallisaaneq pitsanngorsartariaqarpoq
- IRIS-imi MR-Akissarsialerinermilu ataatsimut atuisoqarneq killilerneqartariaqarpoq
- XAL-imi, IRIS-imi, MR-Akissarsialerinermi aamma e-Akileraarutini qulakkeerneqartariaqarpoq tunisassiorfinnik ineriartortitsisut nakkutigineqarnissaat imaluunniit killilimmik isersinnaanissaat.

Sanngiissutit isumaqarput inuit amerlavallaartut systeminut paasisutissatullu katersanut pingaartunut isersinnaaneri.

Misissuiffigalugit ingerlassimasatsinniit paasisimasavut innersuussutigullu sukumiisumik nalunaarusiaralugit suliarisimavavut. Nalunaarusiarisimasarput ASA-p (Naatsorsuuserisoqarfik) ulluinnarni aqutsisui peqatigalugit misissuataarsimavarput.

Namminersorlutik Oqartussaqaarfiup it-atorlugu nalinginnaasumik nakkutilliinerup ilarujussua Inu:It-mut isumagisassanngortissimavaa. Suliffeqaarfiup, susassaqaarfinnut isumagisassanngortinneqarsimasunut tunngatillugu, nakkutilliinerit isumagisassanngortinneqarsimasut toqqissisimanartumik ingerlanneqarnerisut uppersarsinnaajumallugu, avataaneersunik systemimik kukkunersuisitsisimanerup eqqortuuneranik uppersarsaat atsiugaq, Inu:It-meersoq systemimik kukkunersuisitsisimanerup uppersarsaat allaganngorlugu piniarsimavarput.

Systemimik kukkunersuisitsisimanerup uppersarsaat allaganngorlugu inu:it-mut marts 2014 piniarsimasatsinni inernilunneqarpoq, nalinginnaasumik IT atorlugu nakkutilliissutit, Inu:It-mit isumagineqartut Namminersorlutik Oqartussaqaarfiup serverii attaveqaataalu, pingaarnersutigit naammaginartumik isumagineqartut.

Tamatumunnga tunngatillugu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminerup Naalakkersuisoqarfimmi ASA-miittoq ima ilisimatitsissuteqarpoq:

XAL-imi IRIS-imilu aqqissuussinerit eqqarsaatigalugit Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik 2013-imi 2014-imilu suliaasaqaarfinni tamani suliaasaqaarfiit tulluurtumik atuuffinnik isumannaarinninnissaq suliaraa. Taamatuttaaq ukioq 2012-imi atuisartut paasissutissinneqartarnissaannut najoqqutassiortoqarpoq. 2012-ip ukiaani tamakkiisumik nioqqutissiornermi, ilinniartitaanerme misissuiveqaarfinnilu aqqissuussinernut taakkununnga immikkoortitsisoqartalerpoq. Passwordeqaarnerup isumannaanerulernissaanut periarfissat Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfiup misissorniarpai ataatsimullu atuisoqartarneq millisaannassallugu.

Ineriartortitsisuusut tunisassiornermi avatangiisinut isersinnaanerannut tunngatillugu suleriaatsit Naatsorsuuserisoqarfiup allamngortissimavai taakkulu pitsanngorsartuassallugit.

Digitaliseriinerup Aqutsisoqarfiup Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminerup Naalakkersuisoqarfimmiittup oqaatigaa:

It-mik nakkutiginninnernut tunngatillugu killiffiup pitsanngorsartariaqarneranut isumaqataanini Digitaliseriinerup Aqutsisoqarfiup erseqqissaatigaa. Pingaartumik kodeordinut ulorianartorsiorfiusinnaasunut tunngatillugu Digitaliseriinerup Aqutsisoqarfik 2014-imi ukiap ingerlanerani kodeordit pillugit najoqqutassamik malinneqartuurtussamik nassiussuissaaq. Najoqqutassaq akuerineqartussatut naatsorsuutigineqartoq Namminersorlutik Oqartussani tamarmiusumi atuutissaaq.

4.3.10 ERP-systememik nutaamik pisaarneq piviusunngortitsinerlu

Isumaliutigineqartariaqarpoq, ERP-systememik nutaamik pissarsinissaq piviusunngortiterinissarlu eqqarsaatigineqartoq – ilaatigut kommuninik suleqateqarluni.

Aningaasaqarnermut ERP systememik nutaamik atuilersitsilluni piviusunngortiterinerup amerlanertigit kingunerisarpaa naatsorsuuserinerme amigartumik nalunaarsuineq kukkusogaarsinnaaneratalu ilimanaateqarnerulernera - taamaalilluni aamma ukiumoortumik naatsorsuutitut saqqummiussassanut ingerlaavartumillu nalunaarusiornermut tuttusanik.

Taamaattumik pingaaruteqaqaaq, piviusunngortiterinerup ingerlanneqarneranut atugassanik aningaasanik immikkoortitsisoqarsimanissaa, tassunga ilaapput assersuutigalugu nutaat ilamerninik sikkigissunik systeminut allanut atasunik pilersitsisimanissaaq, paasissutissaatit nalunaarsukkat 'oqaluttuassartaannik' /

ingerlaasiinik qulakkeerinissaq siunertaralugu - pingaartumik soorlu kontunut pilersaarutitut nutaanut tunngasut, suleriaatsit nutaat illullu nammineq iluani nakkutilliissutit nutaanut nassuiaatit ilusilersueqqinnerillu, kiisalu systememik nutaamik atuisussanik ilinniartitsinermut atugassanik.

Tamatumunnga ASA Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfimmiittoq imaattunik ilisimatitsissuteqarpoq:

ERP-systemimik nutaamik pissarsiniarluni piviusunnngortitsiniarlunilu sulinissamut nangitsissutitut unammilligassaqaqarnera ASA-mit ilisimaneqarpoq. Nalorninaatit taaneqartut millisarniarlugit suliniutit arlallit aallartinneqarput.

4.3.11 Ukiumoortumik naatsorsuutitik naammassininneq pillugu paasissutissat

Ukiumoortumik naatsorsuutitik saqqummiussinermut atatillugu, naatsorsuutitut nalunaarsukkat oqimaatigiissitsinerit immikkoortitaakkanillu nalunaarsuffiit arlallit tigusiavavut.

Ukioq 2013-mut tunngatillugu susassaqaqarfimmut aamma tassunga tunngatillugu pitsanngoriaatit takusinnaavavut, kisianni suliamut tassunga tunngatillugu pitsanngorsaasoqarnissaata pingaaruteqaqarnera pisariaqartinneqarpoq kiisalu kukkunerisuinermut atorussat tunniunneqannginnerini pitsaassusissap qulakkeerneqaaqqaartarnissaa annertusarneqartariaqarpoq.

Tamatumunnga tunngatillugu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfimmi ASA-miittoq ima ilisimatitsissuteqarpoq:

Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik suliassaqaqarfinni pineqartuni 2014-imi pitsanngorsaqqinnissamut suliniutinik aallartitsisimavoq.

5.1 Ukiumoortumik naatsorsuutit – ileqqoreqqusat piunasaqaataasut

Ukiumoortumik naatsorsuutit tigusiavasat immikkoortunik makkuninnga imaqaqarput:

- Atuaanissamut ilitsersuut
- Akuersissutigineqaqarnerat
- Nalunaarusiaq
- Naatsorsuutit uppersarlugit atsiorneqaqarnerat
- Kukkunerisuut oqaaseqaataat
- Naatsorsuuserinermi suleriaaseq atorneqartoq
- Angusat
- Naatsorsuutit inernerat killiffik
- Ukiuni kingullerni pingasuni angusat
- Pisussaaffigeratarsinnaasat
- Ilangussanik quppersagaq – tassunga ilaapput angusanik nalunaarsukkat naatsorsuutillu inernerit Namminersorlutik Oqartussat ukiumoortumik naatsorsuutaannik Naatsorsuuserinermut malittarisassanik peqanngilaq. Taamaattorli ukiumoortumik naatsorsuutitut atuagaq najoqqutassiami allaqqavoq "Naatsorsuutitut nassuiaatinik suliaqarnermut tunngasunik najoqqutassiat."

Pisortat suliffeqarfiutaattut, akileraarutitigit aningaasalersukkatut Namminersorluni Oqartussaqaqarfiup inissimasuunera innersuussutigalugu – kiisalu inuiaqatigiit kalaallit aningaqaqarniarannut

pingaaruteqartorujussuunera pissutigalugu – uagut isumarput malillugu eqqarsaatersuutigineqarsinnaavoq, naatsorsuuserinermi ilusilersueriaasissamut piumasaqaatinik aalajangersaassalluni, tassunga ilaapput naatsorsuutit immikkoortui sorliit naatsorsuutitut ilanngunneqartassanersut qanorlu ilusilimmik oqaasertalersugaasassanersut.

Uagut isumarput malillugu naatsorsuutitut paasinninnermut atuarnermullu tamanna oqilisaataassagaluarpoq, bilaginik ataatsimoortunik ilanngussisarnermut taarsiullugu oqimaaqatigiissitsinnermut nalunaarsukkat naatsorsuutitut pingaarnertut ilanngunneqartalersuuppata.

Tamatununga tunngatillugu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfimmi ASA-miittoq ima ilisimatitsissuteqarpoq:

Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfup 2014-imut naatsorsuutitut atatillugu naatsorsuutit atuarninnerulersinneqarnissaat sulissutiginiarpaa. Allakkiat pingaarnertut naatsorsuutitut ilanngunneqarnissaat taakku pillugit isumaliutitut ilaapput.

5.3 Ukiumoortumik naatsorsuutit – Pisortat uppernarsaallutik atsiugaat

Maluginiarsimavarput naatsorsuutit pisortat oqaaseqaataannik ilaneqarsimasut. Siunissaq eqqarsaatigalugu innersuutigaarput oqaaseqaateqartarneq annertusineqassasoq, taamaalilluni allaffissornikkut ingerlatsinnermi akisussaaffimmik annertunerusumik ersersitsiviusariaqarluni – imaappoq, oqaaseqaat makkua pillugit naassuiaatinik ilaqartinneqartariaqarluni:

- Naatsorsuuserinermi suleriaatsinut atuuttunut naapertuuttumik naatsorsuutit eqqortumik takussutissiisassasut
- Aningaasanik nussuinerit ukiumoortumik naatsorsuutitut ilanngunneqarsimasut aningaasaliissutitut nalunaarutigineqarsimasunut, inatsisinut maleruaqqusanullu allanut naapertuuttumik pisimassasut kiisalu isumaqatigiissutaasimasut suleriaatsillu nalinginnaasut malillugit pisimassasut
- Politikikkut aalajangikkanik ingerlatsinnerit aningaasatigut akiitsut eqqarsaatigalugit pisimassasut

Tamatununga tunngatillugu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfimmi ASA-miittoq ima ilisimatitsissuteqarpoq:

Pisortat uppernarsaallutik atsiortarnerini sukaterinissatut siunnersuutigineqartut Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfup ilanngunniarpai.

5.4 Ukiumoortumik naatsorsuutit – Naatsorsuuseriaaseq atorineqartoq

Namminersorlutik Oqartussat ukiumoortumik naatsorsuutaat aningaasartuutit tunngavigalugit naatsorsuuserinermi suleriaatsit pingaarnertutillugit saqqummiunneqartarput.

Tassa imaappoq isertitat akiligassallu aallaavittut ukioq naatsorsuuseriffiusumut inissinneqarlutik nalunaarsorneqartarput, sullissineq isertitamut akiligassamulluunniit tunngaviusoq malillugu (retserhvervelsesprincipet).

Taamaattorli tunngaviusumik periuseq susassaqarfinni ataasiakkaani allaaneruvoq assersuutigalugu akileraarutitigut akitsuutitigullu isertitanit (akileraarutitik nalunaarutigineqarsimasunik angusanik naqqissuinerit nalimmassaalluni suliat) kiisalu piumasaqaatinut annertuunut tunngasut, naatsorsuutitut inaarlugit sulinerup nalaani inaarlugit naatsorsorneqarsinnaanngitsut (toqqortitikkat).

Suliffeqarfinnut nammineertitanut tunngatillugu (brancheskolet, inuutissarsiornermik ilinniarfiit), taakkua suliaannik tunngavilinnik annertussilikkanik tapiiffigineqartarlutillu Aningaasaqarnermut inatsit aqutugalugu kontutigit ilanngunneqartarput (aningaasartuutit) aamma Aningaasaqarnermut inatsimmi kontuni allani isertitatut. Aningaasartuutaallunilu isertitaq Ingerlatsinermit tapiissutitut tunniunneqarluni ilanngunneqartartoq. Taamaattut peerniarlugit iliuseqartoqarneq ajormat, aningaasartuutit isertitallu kisitsisitaat piviusuniit annertunerusut Namminersorlutik Oqartussat naatsorsuutaanni ataatsimoortuni takussutissaalertarput.

Aningaasaqarnermut Inatsimmi kontuni arlalinni (pingaartumik Inuutissarsiornermik ilinniarfennut tunngatitani) nussuisinnaanissamut periarfissaqartitsisoqarpoq, taakkualu ilinniarfeqarfiit naatsorsuutaanni sinneqartoorutitut / amigartoorutilluunniit nalunaarsorneqarlutik ingerlatsinikkut nussorneqartarput. Taamaallunilu ukiumi naatsorsuuseriviusumi atuuttumi piviusumik isertitaanatililu / piviusumik aningaasartuutaanngitsut, Namminersorlutik Oqartussat ataatsimoortumik naatsorsuutaannut sunniuteqalersunik aningaasartuutitut nalunaarsukkanik allassimasoqalertarpoq.

Patajaallisaanermut tunngatillugu naatsorsuutit imatut ineriartortitaapput, suliffeqarfinnut nammineertitanut tunngatillugu taakku taamaallaat ilaatinneqartarput aningaasaliissutinik akiliinermit akiliussigallarnermullu tunngasutigit – suliffeqarfiit Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartut pineqartarnerinut assingungajattumik.

Namminersorlutik Oqartussat angusanik marlunnik ukiumoortumik naatsorsuutini takutitsipput:

- **IST-mi angusat** — isertitat, ingerlatsinermit aningaasartuutit, sanaartornermit aningaasartuutit attartortitanillu nussukkat katinnerisigit angusaapput. IST-mi angusatigit siunertaavoq, isertitat aningaasartuutillu aamma attartortitanut tunngatillugu isertitat- akiliutillu aningaasaliinermit tunngatillugu sinaakutissat qulakkeerneqarsimanissaat.
- **IS-imi -angusat** – tassaapput IST-mi angusanit iluarsisutit (utertitsinerup kingorna) attartortitanik toqqakkanik nussukkaniit. Suussusaat nassuiaasorneqartarput attartortitamiit attartortitamut, IST-mi – angusanut iluarsivigineqassanersut IS-imi angusat anguniarlugit imaluunniit akerlianik.

Siunnersuutigiumavarput, nussuinermit malittarisassat, patajaallisaanermi periutsit angusanik naatsorsueriaatsit, tassa angusat pillugit oqariartaatsit assigiinngitsut naatsorsuusereriaatsit atorneqartartut ataanni pitsaanerumik nassuiaasorneqartariaqartut, taamaallunilu naatsorsuutinik atuartut tamakkununga sillimanissamut periarfissaqaqqullugit, tamanna kissaatigineqassappat.

Ukiumoortumik naatsorsuutit naatsorsuusereriaaseq eqqartorneqartoq naapertorlugu saqqummiunneqarnerisut misissuiffigisimavarput, tamannalu oqaaseqaateqarnissatsinnut tunngavissiisimangilaq.

Tamatununga tunngatillugu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfimmi ASA-miittoq ima ilisimatitsissuteqarpoq:

Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik imm. 5.1-imi taaneqartutut suliaasaqarfimmi arlalinni atuaruminarsaaniarpoq, tamatumani oqaatsit atorneqartut assigiissaarneqassallutik atuartartumullu nalinginnaasumut paasiuminarsarneqarlutik.

5.5.4 Akissarsiat soraarnerussutisiallu, 1.610 mio. kr.

Akissarsialerisut susassaqrarfiinik nakkutilliinermut aaqqissuussaasimasunik nalilersuisimavugut misiligutinillu kukkunerisuiisimalluta tamanna kukkunerisuiinitsinnut ilaammat.

Akissarsialersogaqrarfiinik suliat qaammammusiallit tiimimusiallillu Namminersorlutik Oqartussaqrarfiup ingerlatsiviisa immikkoortut assigiinngitsuneersut sulisut akissarsiaasa allagartaat toqqartukkat misissuiffigisimavavut. Inuit misissuiffigisassatut toqqartorsimasatta akissarsiaat akiliutigineqarsimasut, tapisiaat, nerisaqarnerisutaat, aaqqiissutit il.il., akissarsialerivimmi suliat nalunaarsorneqarfii misissuinermilu atorussat tiguisimasavut soorlu akissaatitut isumaqatigiissutit allagartaat, akissarsiasat angissusissaasa allattorsimaffii aamma sulianut aalajangersimasunut aalajangiisimanerit kaajallaasit allassimaffii assigisaallu.

Sulianik taakkuninnga kukkunerisuiinerput kukkunernik amigaatinillu amerlasuunik takussutissiivoq. Amigaatit pingaartumik sulisut akissaatissaasa inissisimaffissaannut tapisiassartaannullu amigartumik tunngavissaqrarnermut imaluunniit naammanngitsunik tunngavissaqrarnermut attuumassuteqarput. Taakkua saniatigut skiimat suliffimmi piffissamik nalunaarsuinerput atorussiat atorneqartarnerini taakkulu atorneqartarneranni kukkunerit paasisaqrarfigisimavavut. Kiisalu suliani arlalinni sulisut suliunnaarsimasut akissarsisinneqartarsimasut paasisimavavut.

Immikkoortogaqrarfini qitiusup avataaniittunut pulaarluta immikkoortogaqrarfiit akileraarutissat peertinnagit akissarsianut allattorsimaffiutaat misiligutinik misissuiffigisimavavut. Tamanna akissarsiat kukkusumik akiliutigineqartarnerat pinaveersimatinneqarnissaannut nakkutilliinermi pingaarnaruvoq. Akileraarutissat peertinnagit akissarsiat allagartaannik misissuisarmanerit peqqissaassuseq assigiinngittarsimammat innersuussutigaarput, immikkoortogaqrarfinnut ataasiakkaanut nakkutilliineq tamanna pingaartuummat sukateriffigineqaqqullugu.

Ukiumut naatsorsuutunik inaarsaalluta sulinitsinnut atatillugu misissuiffigisimavarput, aningaasaqrarnermut sullisseriaatsip, akissarsialerineri sullisseriaatsip Akileraartarnermullu Aqutsisoqrarfiinut nalunaarsukkat akornanni oqimaaqatigiissitsisoqarsimanersoq. Taakkuninnga oqimaaqatigiissitsiniarnermi ajornartorsiortitsisuuvoq akissarsialerineri suleriaatsip atorneqartup aningaasaqrarnermillu sullissineri suleriaatsip atorneqartup akornanni ataqatigiissumik paaseqatigiissinnaannginneq. Ukioq 2013-mut oqimaaqatigiissitsineri nikingassut 3 mio. kr. missaannik annertussusilik sooq taamaannersoq paasineqanngilaq. Kajumissaarutigissavarput suleriaatsit systemit assigiinngitsut marluk akornanni ataqatigiissitsinissaq pisariaqartinneqartoq pilersinniarlugu iliuuseqartoqassasoq.

Tamatununga tunngatillugu akissarsialeriffik Aningaasaqrarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisogaqrarfiinik ASA-miittoq ilisimatitsivoq:

Akissarsialerissummut tunngatillugu immiinnut sullissisutit piviusumngortinneqarnissaat Akissarsialeriffimmit sulissutigineqarsimavoq, Sulisoqarnermut allaffiit atorfinittoqartillugu soraartoqartillugulu aallaaviit pillugit paasissutissamik ikkussuisartussanngorlugit. Paasissutissat taakku Akissarsialeriffiup tumiuttassavai. Atorfinittoqarneramut soraartoqarneramullu tunngatillugu suleriaatsit pisariillisarneqarnissaat tamatumanilu kukkunnginnerusoqarnissaat tamatuma nassatarissavaa. Piffissamik nalunaarsuisarneq pillugu suleriaatsit nutarterneqarnissaat pitsanngorsarneqarnissaallu sulissutigineqarpoq.

Najukkani immikkoortortani ilanngaaseereernani akissarsiasat allattorsimaffiinik malitseqartitsinerit akissarsiasanilluunniit misissuinerit eqqortumik akissarsisitsinerup qularnaarneqarnissaannut tunngatillugu pingaaruteqarneri akissarsialeriffimmit isumaqataaffigineqarpoq. Taamaattumik naatsorsuusiordermi ilitsersuut ilanngaaseereernani akissarsiat allattorsimaffiisa misissorneqarnissaannut ilitsersuutitaqarpoq. Kukkunerisuiisut oqaasii tunuliaqutaralugit Akissarsialeriffiup immikkoortortanut erseqqissaatigissavaa

ilanngaaseereernani akissarsiat allattorsimaffii malitseqartinneqartassasut akissarsiasalluunniit pineqartut misissorneqartassasut.

Aningaasaqarnermut systemip akissarsialerinermilu systemip ataqatigiinnerunissaat qularnaarniarneqartuarpog. Ungasinnerusog eqqarsaatigalugu ERP-systemi nutaaq atorlugu systemit taakku marluk akornanni pisariaqartumik akulerutsitsisoqarniartussaassaaq.

5.5.5 Atortussanik kiffartuussinernillu pisineq, 1.610 mio. kr.

Kukkunersiuinitsinnut ilaasimavoq aningaasartuutunik akiligaasanik akiliinermilu akiliutinik atuisinnaanerit pillugit kukkunersiuilluni nakkutilleeriaatsit aaqqissuussaasimaneri nalilersuiffigissalugit. Illup iluani suleriaatsini nakkutilleeriaatsinilu pisariaqartinneqartoq unaavoq, immikkoortortaqaqfinni ataasiakkaani akiligassanik allagartalersueriaaseq E-faktureringssystemi IRIS atorneqarnerisog imaluunniit atugaannginnerisog.

Namminersorlutik Oqartussaqaqfiup namminermi kukkunersiueriaatsit misilinniarlugit atsiortuusarnermut akiligassallu allagartaannik sulialinnut tunngasut misissuiffigisimavavut, tassunga ilanngullugit paasissutissaasivimmit anillatsivavut atorlugit, sulisut ataasiakkaat pisinnaatitaaffinnik tunineqarsimasunut tunngasut misissuiffigisimallutigit. Taakkua saniatigut immikkoortortaqaqfinnik ataasiakkaanik pulaarluta, aningaasaliissutinik ingerlaavartumik nakkutilliilluni kukkunersuisoqartarnerisog misissuiffigisimavavut. Susassaqaqfimmi ingerlaatsit marluk suli takussaapput, ukua; Immikkoortortaqaqfiit IRIS-imik atuisut immikkoortortaqaqfiillu allat IRIS-imik atuinngitsut.

Immikkoortortaqaqfik IRIS-imik atuisuusimappat, taava akiligaasat allagartaat faktura ASA (Naatsorsuuserisogaqarfiimmiit) tiguneqarsinnaassaaq, assilineralu scannerlugu IRIS-imut toqqorneqassalluni. Tamatuma kingornatigut akiligassaq pisortamut akuersinissamut pisinnaatitaasumut akuersissannorlugu nassiullugu ingerlateqqinneqassaaq. Ukiut matuma siuliini pisartut assigalugit, pisianik pilersuisut akiligassanut allagartaliaannik fakturanik passussinermi ullussarititaasut pillugit ajornartorsiuteqartoqartarsimavoq. Assersuutissaqaqpoq akiligassanik allagartalerinermi, ulloq akiligassat akilereerneqarsimaffissaat qaangiutereersog, akiligassat allagartaannik scannerisoqarlunilu akuersissuteqartoqartarsimasog. Ukiup ingerlanerani piffissap ilaaqartarsimapput, akiligassat allagartaat akuereqqaagassat amerlasuut uninngaannarlutik katersuussimasut, tamatuma kinguneraa akiligassat kingusinaarluni akileneqartarnissaata ilimanarnera annerulermat – ingerlaavartumillu missingersuuserinermi nikingasuuleriartorneq.

Ukioq 2014-imi naatsorsuutigineqarpoq immikkoortortat sinneruttut IRIS-imut ikaarsaartinneqassasut, taamaalillunilu suli pingaaruteqarnerulerpoq piffissaq eqqorlugu ingerlatsinissap suli isiginiarneqarnerulernissaa.

Ukiumut naatsorsuutunik inaarsaalluta sulinitsinnut tunngatillugu misissuiffigisimavavut, akiligassanut aningaasartuutit ukioq naatsorsuuseriffiusumut pineqartumut nalunaarsorneqartarsimanersut. Matumuunalu paasineqarpoq, akiligassat allagartaanik ataasiakkaanik assersuutissaqartoq eqqortumik piffissalersugaasimannigitsunik. Taakkuali amerlassusaasa ukiumoortumik naatsorsuutit ataatsimoortut eqqortumik takussutissiinerannut sunnuteqarnaviannigillat.

Tamatumunnga tunngatillugu Qitiusumik Naatsorsuuserisogaqarfik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisogaqarfiimmi ASA-miittoq ima ilisimatitsissuteqarpoq:

Pisariaqartumik ingerlatsinissap pisiortorfinnut akiliutinut sunniuteqartut ukkatarineqarnerunissaat qularnaarniarlugu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik anguniagaqarluni suliniuteqarniarpoq. Taama iliornikkut pisiortorfinnut isumagisassanik piffissaq eqqorlugu akiliisarneq taparserneqassaaq.

5.5.7 Kommuninut, suliffeqarfinnut, kiisalu peqatigiiffinnut il.il. aningaasaliissutit, 1.706 mio. kr.

Piginneqatigiiffiit suliffeqarfiillu imminnut ingerlattut Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartunut akiliutit suliffeqarfiit naatsorsuutaanni naligiissarneqarsimanersut misissorsimavavut.

Tapiissutit eqqarsaatigalugit kommuninut isumaginninnikkut neqeroorutaasunut aningaasartuutit akiliutaasut uterinneqarsimasut, ukiumut naatsorsuutit kukkunersiorneqarsimasut (Namminersorlutik Oqartussat naatsorsuutit inernerat) kommuninut sisamaasunit piniarneqartarsimanersut misissorneqarsimapput.

Maluginiarneqarpoq kattuffiit ilaat (nammineq pigineqartut, inuinnaat pigisaat peqatigiiffiillu) tapiissutinik tunineqartartut tapiissutit sumut atorneqarsimanerinek nalunaarusiortussaataatanatik.

Eqqarsaatigineqartariaqarpoq, qanoq piumasaqaateqartoqartariaqarnerisoq, taamaalilluni Namminersorlutik Oqartussat tapiissutaasut siunertaasunut atorneqarsimanersut annertunerusumik uppersarsinnaalissavaat.

Tamatumunnga tunngatillugu Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalackersuisoqarfimmi ima ilisimatitsissuteqarpoq:

Kattuffiit tamalaat tapiiffigineqartarneranni siunertaasup erseqqinnerusumik nalunaarusiarineqartarnissaa pillugu paasiniaaffiusumik oqallinnissaq Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfiup aallartinniarppaa.

5.6.1 Aningaaseriviit- aningaasallu tigungmisat, 830 mio. kr.

Qitiusumi bankimi aningaasat pigisanik ingerlaavartumik naligiissarneqartarput (konto amerlasuunik nuussiffiusartunik kiisalu aningaasanik annertuunik uninngasuutigisanik).

Ukiut siulii assigalugit, aningaaserivimmi kontut arlallit, pingaartumik immikkoortorta qarfiit namminneq akisussaaffeqartunit, ukioq kaajallallugu aamma aningaaserivimmi kontut ataasiakkaat ukiunut arlalinnut kingumut naligiissarneqartarsimanngitsut paasisimavarput. Paasisimavarput Illup Iuani Kukkunersuisut immikkoortorta qarfinnut ataasiakkaanut, qaammammut aningaaserivinnut naligiissaanerit nassinneqanngikkaangata ingerlaavartumik allakkatigut eqqaasitsisartut. Oqaatigisariaqarpoq, allakkatigut eqqaasitsissutit kissaatigisaq malillugu tamatigut kinguneqarneq ajortut.

Kukkunersiuiinermi paasineqarpoq immikkoortortani ataasiakkaani ajortumik aamma/imaluunniit aningaasanik tigorianaannarnik amerlasuunik peqartartoq tamatumalu ersersippaa aningaasanit tigorianaannarnit uninngasuutit nikinganersiorneqarneq ajortut taamalu aamma Naalackersuisut Kukkunersuisoqarfiat nakkutilliisutut tassunga atatillugu nikinganersuisimanernek tigusaminnik peqqissaarussillutik suliaqartarsimanngitsut. Aningaasanik tigorianaannarnik ataavartumik nikinganersuisarnissaq qitiusumik nakkutilliinermi pingaarluinnartuummat inassutigissavarput siunissami suliaqartoqassasoq aningaaserivinni uninngasuutinik aningaasanillu tigorianaannarnik pigisanik nikinganersiuiilluni misissueqqissaartarnissaq ataavartumik ingerlasussanngorlugu.

Ukiutum naatsorsuinerneq Namminersorlutik Oqartussat aningaasaateqarfiannit ingerlatanik nalunaarsuiffinnik piumasaqarsimavugut. Misissuinitanni aningaaserivinni kontuni ilanngunneqarsimasut, Namminersorlutik Oqartussat naatsorsuutaannili nalunaarsorneqarsimanngitsunik. Kontu amerlasuunik atuffiunngillat aamma/imaluunniit amerlasuunik uninngasuuteqanngillat, kisianni naatsorsuutit taamaattussaannngillat.

Tamatumunnga tunngatillugu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalackersuisoqarfimmi ASA-miittoq ima ilisimatitsissuteqarpoq:

Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfiup Naalackersuisut Kukkunersuisoqarfiat suleqatigalugu immikkoortortanit paasissutissat pissarsiarineqartut pitsaassusaasa qanoq qularnaarneqarsinnaanerat misissorniarpaa. Pimoorussat takussutissartaasa naapertuutinnitsoqarnerat pillugu kukkunersuisunit oqaaseqaatigineqartut Naatsorsuuserisoqarfiup isumaqatigai pissutsillu kukkunersuisup uparuagai peerniarlugit sulineq aallartillugu.

5.6.5 Boligstøttenut taarsigassarsititsinerit, 702 mio. kr.

Boligstøttemik taarsigassarsititsinerit aningaasatigut aqutsinikkut taarsigassarsititsinerimi aqutsisummit isumagineqarput.

Taarsigassarsititsinerimi nalunaarsuinerit Namminersorlutik Oqartussat naatsorsuuserinerimi malittarisassaata malillugit naatsorsorneqarsimanersut nalilersorneqarsimanersullu misissorsimavavut. Taassuma saniatigut taarsigassarsinerimi uppersaataat tigusiffigillattaarlugit misissorsimavagut.

Namminersorlutik Oqartussat Aningaasanut Inatsimmi konto 89.72.12-imut nassuiaatit naapertorlugit - pingaartumik Illuut A/S-imut erniaqanngitsunik- aamma akilersorallarneqartussaannngitsunut taarsigassarsititsinnaapput. Taarsigassarsiat erniaqanngitsunik- akilersorallarneqartussaannngitsunillu taarsigassarsititsinerimut piumasaqaatinut naapertuunnersut, aatsaat akiitsup nalunaarneqarnerani aalajangerneqartarpoq.

Namminersorlutik Oqartussat naatsorsuuserinerimi malittarisassai malillugit taarsigassarsititsinerit taama ittut 0 kr.-imik nalilerneqartussaapput. Ukiup ingerlanerani erniaqanngitsunik akilersorallarneqartussaannngitsunillu taarsigassarsiaaansut malinnaaffigineqarneq ajorput, tamannalu pissutigalugu taarsigassarsititsinerit ukiumortumik naatsoorsuutunik suliaqarnermi nalinginik annertuumik nalimmassaasoqartarput.

Ukiup naanerani taarsigassarsititsinerit erniaqanngitsut akilersorallarneqartussaannngitsullu nalinginik nalimmassaasoqarsimavoq katillugit 591 mio. kr. - taakkunannga taarsigassarsititsinerit 2012-imeersut 352 mio. kr.-iupput, ukioq 2012-imi naatsorsuutunik suliaqarnermi nalikillilerneqarsimasussaagaluartut. Tamanna 2012-imi ukiumoortumik naatsorsuuserineq naammassereertoq paasineqarsimavoq.

Nalilinnik nalimmassaanerup Namminersorlutik Oqartussat teknikkikkut naatsorsuinerimi 591 mio. kr.-inik annaasaqartippaa, nalimmassaanerimi kontumi toqqaannartumik ilanngunneqarsimasut. Taarsigassanik akiliinerimi IST-mi angusat sunniuteqarfigineqarput, kisianni nalilinnik nalimmassaanerup kingorna Namminersorlutik Oqartussat IST-mi ukiumi angusat sunniuteqarfigissanngilai.

Namminersorlutik Oqartussat BSU-mik taarsigassarsititsisimapput katillugit 2 mia. kr. missaannik, taakkunannga 1,3 mia. kr. missaanniittut nalikillisarneqarsimapput 0 kr.-inimik nalilerneqarsimallutik.

Naatsorsuinerup naammassinerani aningaasarpasuit nalimmassarneqartarput, naatsorsuutillu oqimaaqatigiissarneranni malunnaatilimmik kukkuneqarnissaannik aarlerinaateqarpoq tamannalu uani erserpoq.

Siunnersuutigaarput ukiup ingerlanerani malinnaaffigineqarluartassasut, taamaalilluni siunissami naatsorsuutunik saqqummiussinerimi nalimmassaanerit annertuut pinaveersimatinniarlugit.

Tamatumunnga tunngatillugu Ineqarnermut Naalackersuisoqarfik ilisimatitsivoq:

Illuut A/S illuutit atulerneranni akiitsut pillugit siusinnerusukkut allagartaliortarsimavoq. Illuut A/S-imut taarsigassarsiaritit naatsorsuutitut tunngasortaat pisariillisarniarlugit pilersaarummut aningaasaliissutitut aningaasanullu inatsimmi pilersaarutip allaaserineqarneranut naleqqussakkanik siunissami akiitsut allagartaliortoqartarnissaa siunnersuutigineqarpoq. Tassa imaappoq Illuut A/S-imut taarsigassarsiarititanut akiliutit piffissami akiliiffiusussami eqqortumik nalilerneqarsinnaanerit.

Ukiup ingerlanerani BSU-mut qanimuunerusoq ingerlaavartumillu malitseqartitsisoqartarnissaata piumasaaqatigineqarnera tusaatissatut tiguneqarpoq.

5.6.7 Pissarsiassat allat, 763 mio. kr.

Pisassat allat imatut katiterneqarput:

	mio. kr.-inut
Pisassat – akileraarutit allallu pissarsiassat	1.389,2
Immikkoortunut allanut akiliisitsiniarnerit tunngasut	-765,7
Akileraarutinit sullissinernillu pissarsiassat	623,5
Akileraarutit	66,8
Aningaasanik pilersuinerit	45,0
Sulliviup iluani akiliussigallarnerit	22,9
Immikkoortortaqarfinit avataaneersunit akissarsiatigut akiliussigallarnerit	3,4
Qularnaveequsiinerit	1,2
Angalanermut akiliussinermut pissarsiassat	-0,5
Allat	0,3
Katillugit	762,6

2012-ip naanerani akiligassat pissarsiassanillu nalunaarsuinerit pillugit aqqissuussamik eqiterisoqarsimavoq – akileraarutitigut pissarsiassat Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit aqunneqartut minillugit. Namminersorlutik Oqartussat maleruagassaat suleriaasiallu malillugu pissarsiassat tamarmik, qaammatinik arfinilinnik pisoqaassuseqalersimasut nalikillilerneqassapput Akileraaruseriffimmilu akiliisitsiniartarfimmut ingerlateqqinneqartassapput, tamatuma kingorna akiliutit naatsorsuuserinermut ilitersuut malillugu akiliisitsiniartarfup pisassarilissavai.

Akileraarutinit, tunisinernillu aamma sullissinernillu pisassat

Akiitsulinnit ataasiakkaanit pisassat ukiumoortukkaarlugit nalunaarsorneqarsimanersut misissorsimavarput kiisalu pisassallit Namminersorlutik Oqartussat naatsorsuineri najoqqutassat malillugit isumagineqarsimanersut. Ukiup ingerlanerani pisassanik akiliisitsiniarnermi sulineri periutsit misissorsimavavut. Tamanna pillugu Akiliisitsiniartarfik pillugu immikkoortoq innersuunneqarpoq.

Akileraarutit

Aningaasat amerlassusaat akileraarutit pillugit nassuiaatit akileraarutillu agguakkat piffissami illuartitsinerit.

Aningaasanik pilersuineq

Pilersuisumut akiligassarsititsineq. Immikkoortumi pisussaataaffiit allat ukiumoortumik naatsorsuutini taarsigassarsianut allanut annertussusaa ilanngunneqarsimavoq. Tamanna eqqortuunngilaq, pisassat ilanngullugit naatsorsorneqarsimasut – qulaani allanneqarsimasutut – Pisassat allat-ni nalunaarsimammat.

Suliffeqarfup iluani akiliussigallarnerit

Tassaapput inissiinernut nalunaarutit tamannalu pissutigalugu 0-imik inerneckartussaagaluarpoq. Naatsorsuutit killiffiat aningaasartuutininik amigartumik nalunaarsuinerimik takussutissiinertut oqaatigineqarsinnaavoq. Naatsorsuutit ukiup naanerani killiffiat sanaartornermut aningaasartuutitut

annerusumik tunngassuteqarpoq – aningaasallu Sanaartugassanut Iluarsagassanullu aningaasaateqarfimmit atuinertut ilanngaatigineqartussaagaluarput. Ingerlatsinermut tamanna sunniuteqanngilaq.

Tamatumunnga tunngatillugu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Naalackersuisoqarfimmi ASA-miittoq ilisimatitsivoq:

Pilersuisumut akiligassarsisitsinerup pissarsiassani allaniinneri pillugit kukkunersuisut oqaaseqaataat Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfimmit isumaqataaffigineqarpoq.

5.6.10 Akiitsut sivikitsoq atorlugu akilersugassat, 1.058 mio. kr.

Akiitsut sivikitsoq atorlugu akilersugassat imatut isikkoqarput:

	mio. kr.-inut
Akiligassaqaarfii – akiligassat sullinneqarnermut pisianullu tunngasut	338,8
Isertitanik piffissalersuineq	356,3
Aningaasartuutunik isertitanillu piffissalersuineq	191,5
Atuinikkinnerusimanermit nuutsitat	123,1
Akileraarutitut aningaasanullu systemimi akiliigallarnerit	-115,7
Akiligassat akissarsianut tunngassuteqartut	91,6
Sinneqartoorutit, Aatsitassat	29,2
Aningaasaliissutit atorneqarsimangitsut aalisarnermut aningaasaliissutitut tunngasut	18,8
Kommunit akiliussigallarnerit	18,6
Illulianut sillimasiinermi tigummigallakkanut tunngasut	8,4
Suliniutit avataanit akilerneqarsimasunut tunngasut	1,9
Katillugit	<u>1.058,7</u>

Qulaani takuneqarsinnaasutut, naatsorsuutit pisassanut akiitsunullu katitigaapput. Aamma pisassat akiitsullu inississorneqarsimasuni katiterisimanerit.

Namminersorlutik Oqartussat pisassai pisussaatitaaffiilu eqqornerusumik takussutissiissagaluarput akileraruserneqanngitsut suli nalunaarsueriaaseq malinneqartuugaluarpat – tassa imaappoq pisassat akiitsullu immikkoortillugit.

Akiligassaqaarfii

Akiligassaqaarfii nalunaarsuiffianik 2012-imi nutarterinerup kingorna maanna – pingaartumik - akiligassaqaarfii aningaasanut atukkanut takussutissianut naliigiissarneqartarput.

Ukiumoortumik naatsorsuutunik kukkunersuunitsinni suliani ataasiakkaani ammasunik naammattuuisimavugut, akiligassaq ataaseq 31. decembarimi pisiffigisap kontui takussutissiani nalunaqqasoq, kisianni Namminersorlutik Oqartussat naatsorsuutaani sulii akilerneqarsimannigitsutut nalunaarsimasoq.

Tamanna aningaasartuutit eqqunngitsumik piffissalersorneqarsimanerannik takussutissaavoq - ukiumoortumullu naatsorsuutini saqqummiunneqartuni akiligassat amigaatitaqarsimapput. Tamannali ukiumoortumik naatsorsuutitut ataatsimoortumut sunniuteqarnissaatut nalilinnigilarput.

Siunnersuutigaarput akiligassaqarfii pillugit naligiissaarilluni suliaqarnermi – aamma akiligassani ilaatigut ammasuni – siunissaq eqqarsaatigalugu sukaterisoqartariaqartoq.

Isertitanik aningaasartuutinillu piffissaliussineq

Namminersorlutik Oqartussat naatsorsuoriaasiat malillugu siornatigut oqaatigineqareersutut, isertitat aningaasartuutillu ukioq taanna isertitassaagaangata nalunaarsorneqartarput – ukiumi akiliiffiusumiunngitsoq.

Isertitanik aningaasartuutinillu piffissalersuineq tassaavoq, ukiumi naatsorsuiffiusumi isertitat aningaasartuutillu isertinneqartarlutik, kisianni akiliineq ukiumi naatsorsuiffiusumi tulluuttumi pisarluni.

Piffissalersuineq aningaasaliissutitut naatsorsuutitut toqqaannartumik suuniuteqartarpoq, kukkusumik piffissalersuinerup aningaasaliissutit eqqortumik imaluunniit kukkusumik atorneqarsimanersut eqqunngitsumik takussutissiisinnammata.

Misiligmmik immikkoortitaakkanik nalunaarsuiffinnik misissuisimavugut, isertitat aningaasartuutillu ukiumut nalunaarsuiffiusumut eqqortumut nalunaarsorneqarsimanersut misissorlugit.

Atuinikinnerusimaneq pissutigalugu nuutsitat

Aningaasat sipaarutaasimasut 118 mio. kr. missaanniittunit, 50 mio. kr. konto 64.10.25 Aluminiumik aatsitsivissamik suliniunngit tunngassuteqarput.

Akilararutitut aningaasanik aqutsinermut akiliigallarneq

Akilararutitut aningaasanillu aqutsinermut akiliigallarneq tassaavoq akiliigallarneq (uunga tunngatillugu pisassat) innuttaasunit akilararusinermi sulii naammassineqarsimannigitsuni.

Maannamut pisassat taakkua nalunaarsuutini marluusuni nalunaarsorneranni piffissaq eqqarsaatigalugu ataqatigiissinneqarsimannigillat, tamannalu pissutaalluni nalunaarsuutini marluk akornanni akiliigallarnertut nalunaarsimapput. Paasissutissat taakku tunngavigalugit 2014-imi tamanna allannortinniarlugu sulissutigineqartussaavoq, nalunaarsuutini taakkunani marluusuni piffissaq eqqarsaatigalugu naapertuuttunngortinneqassallutik.

Akissarsianut tunngatillugu akiitsutut inissitat

Akilararutitut feriepengisianullu akiitsunik akilerneqarsimasunut tunnganerupput. Misissorsimavarput naligiissarneqarsimanersut immikkoortitaarlugillu nalunaarsorneqarsimanersut. Maluginiarsimavarput paasiniagassat qanganisaanerusut ikiliartorsimasut.

Feriepengesiassanut akiitsut nalunaarsorneqarneri pissarsiarisimannigilugut aamma ilisimatinneqarpugut, maanna inunnut ataasiakkaanut immikkoortiterlugit nalunaarsorneqarsinnaanngitsut.

Tamatumunnga tunngatillugu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfimmi ASA-miittoq ilisimatitsivoq:

Kukkunersiuisut kaammattuutaat Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfiup tusaatissatut tiguai 2014-imullu naatsorsuutitut atatillugu imm. 5.1-imi aamma 5.4-mi taaneqartutut atuaruminarnerunissaat qularnaarniarlugu.

5.7 Ukiumoortumik naatsorsuutit – piginnaatitaaffiit pisussaataaffiillu

Naatsorsuutini qupperneq 20-mi Namminersorlutik Oqartussanut pisussaaffinngorsinnaasut allatorneqarsimapput. Nalunaarutivut malillugit pisussaataaffinnut qitiusumik nalunaarsuiffeqanngilaq, taamatuttaarlu paasissutissat pitsaassusaannik qulakkeerisoqartarani.

Isumarpullu malillugu isumaqarpugut piginnaatitaaffinngorsinnaasut pillugit allatorneqarnissaat pitsaassaaq. Assersuutigalugu taarsigassarsiat erniaqanngitsut- aamma akilersorneqanngitsullu, naatsorsuutini 0 kr.-inik nalilerneqarsimasut, kisianni pisunut aalajangersimasunut Namminersorlutik Oqartussanut isertitsissutaasinnaallutik.

Tamatumunnga tunngatillugu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfimmi ASA-miittoq ilisimatitsivoq:

Kukkunersiuisut oqaaseqaataat Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfiup tusaatissatut tiguua, kiisalu pisussaaffiusinnaasut naatsorsorneqarnerisa pitsaasuunissaat sulissutiginiarlugu pisinnaatitaaffiusinnaasullu erseqqissarniarlugit. Tamanna aamma pissaaq imm. 5.1 aamma 5.6.10-mi taaneqartumut ilaasutut.

7.1 Aningaasaliissutinik nakkutilliineq

Namminersornerullutik Oqartussat missingersuutitut inatsisaanni allaqqavoq, aningaasartuuteqassanngitsoq isertitaqartoqassanngitsorlu aningaasaliissuteqartoqareersimatinnagu. Aningaasaliissutit tassaapput ingerlatsinermut aningaasaliissutit, aningaasaliissutit inatsisitigut aalajangikkat, tapiissutit, illuliornissamut aningaasaliissutit aamma isertitassatut aningaasaliissutit. Aatsaat allat erseqqissumik nalunaarsimappata, taava aningaasaliissutit akiligassat peereerlugit aningaasaliissutitut tunniunneqassapput – tassa imaappoq isertitat annerusimappata aningaasartuutitut annerusunut toqqaannartumik atorneqarsinnaanngillat.

Naatsorsuinermit najoqqutaq malillugu immikkoortoq 7.3 malillugu naatsorsuinermit, aningaasaliissutini tunniunneqartunit atuisimaneq 2 pct. Imaluunniit 200.000 kr.-imik annertunerusimappat, taava naatsorsuutini tamanna nassuiarneqarsimariaqarpoq.

Naalakkersuisoqarfiup suliit ingerlanneqarsimasunut naleqqiullugit suut tunngavigalugit nikingassuteqarnerisut nalunaarutigisussaavai – aamma nikingassummut sooq aningaasaliissutinik pissarsisoqarsinnaasimanngitsoq.

Aningaasaliissutinik malitsitsineq imatut nalunaarsorneqarsinnaavoq:

Aningaasaleeriaaseq	Konto aningaasaliissutit	Konto aningaasaliissutit qaangerlugit atuisimasut
----------------------------	---------------------------------	--

	amerlassusaat	amerlassusaat
Ingerlatsinermut aningaasaliissutit *1	127	30
Aningaasaliissutit inatsisitigut pituttukkat	15	3
Tapiissutit aningaasaliissutit	78	9
Sanaartornermut aningaasaliissutit *2	23	0
Isertitassatut aningaasaliissutit *3	40	22

*1 Aningaasartuutissanut inatsimmi ataasiakkaani atuineruneq imaluunniit atuinikinneq ukiumut tulliuutunut nuunneqarsinnaapput. Tamanna pingaartumik assasorluni ilinniarfinni ingerlanneqartarpoq.

*2 Aningaasaliissutit annertussusaat ukiumi aningaasaliiffiusumi ingerlanneqartussaapput, tamannalu pissutigalugu sanaartornissamut aningaasaliissutit aningaasaliissutini nikingasoortoqarsinnaangilaq. Aningaasaliissutinik nakkutillineq Sanaartornermut aamma iluarsaassinnermut aningaasaateqarfimmi ingerlanneqartarpoq. Suliat ukiumi naammassineqarsimasuni 20 mio. kr. angullugit sinniilluni atuisoqarsimasooq paasineqarpoq sulianilu allani 73 mio. kr. missaannik minnerusumik atuisoqarsimavoq.

*3 Isertitassatut aningaasaliissutit eqqarsaatigalugit aningaasaliissutit sinnersimagaanni isertitatut isigineqassapput.

Nikingassutinut nassuiaatit misissorsimavavut, pitsaassusaallu nikerartutut oqaatigineqarsinnaapput aamma nikingassutit sunik patsiseqarsimanersut nassuiarneqarneranni. Nikingassutit pillugit nassuiaatini, sooq aningaasaliissutinit nikingassuteqarsimanersut arlaannaalluunniit tunngavilersuutaasinnaasunik nassuiaatissaqarsimangillat.

Siunnersuutigaarput nikingassutit pillugit nassuiaatit siunissami sukaterneqarnissaannik.

Tamatumunnga tunngatillugu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfimmi ASA-miittoq ilisimatitsivoq:

Kukkunersiuisut kaammattuutaat Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfiup isumaqatigai ukiunilu kingullerni naatsorsuutitigut nassuiaatit assigiinnerunissaat nukippassuarnik atuiffigisimallugu. Naalakkersuisut Kukkunersiuisoqarfiannik kiisalu Pisiortortarnermut ineqartitsigallartarnermullu allaffimmik qanimuuserusoq suleqateqarnerup suliassaqarfimmi pitsaanerumik ingerlatsilernissamik nassataqarnissaa Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfimmit neriutigineqarpoq.

7.3 Pequtit pigisat nalunaarsorsimaffii

Namminersorlutik Oqartussat annertumik nalilinnik pigisaqarpoq, ukiumoortumik naatsorsuutini ilanngunneqarsimangitsunik, kisianni ingerlatsinermut tunngatillugu nalunaarsorneqartartunik.

Naatsorsuinermit najoqqutassiami nalunaqqavoq, immikkoortut ataasiakkaat pigisanik nalunaarsuiffeqassasut. Pigisanik nalunaarsuinermit assitigut uppersaateqarneq akuerisaavoq.

Tamanna annertuummik aningaasartuutaasarpoq – pingaartumik ingerlatsivinni (atuarfinni, ulloq unnuarlu angerlarsimaffiusuni napparsimaveqarfinnilu). Taamatuttaarli pigisat taakku sumiiffinni nalunaarsimasuni suli inisseqqanersut nakkutigiuminaassinnaapput, tamakku ininut allanut amerlanertigut nuunneqartarmata.

Paasinninnerput malillugu, allaffissorneq oqilisarneqarneqarsinnaavoq imaalillugu pigisat annertunerusut isiginiarneqarnerisigut (soorlu pigisat ataasiakkaat 50 qaangerlugit imaluunniit 100.000 kr.-inik taamaallaat nalillit nalunaarsornerisigut) – aamma pigisat nammineq privatimik atorneqarsinnaasut (soorlu tv, assit it-milu atortorissaarutit).

Siunnersuutigaarput, maanna malittarisassat nalilersorneqarnissaat ilaatigullu tulluussarneqarnissaat.

Tamatumunnga tunngatillugu Naalakkersuisut Kukkunersuisoqarfiat Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Naalakkersuisoqarfimmi ASA-miittoq ilisimatitsivoq:

Naalakkersuisut Kukkunersuisoqarfiata Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik suleqatigalugu malittarisassat naliliiffigalugillu iluarsiniarpai.

7.4 Eqqumiitsulianik kusassaateqarneq

Namminersorlutik Oqartussat arlalinnik eqqumiitsulianik pigisaqarpoq, ilaatigut Namminersorlutik Oqartussat namminneq pissarsiarisimasaat imaluunniit tunissutisarineqarsimasut.

Immikkoortortaqaqfinni ataasiakkaani pisattat allattorsimaffiini nalunaarsorneqarsimapput.

Isumaliutigineqarsinnaavoq eqqumiitsuliat pigineqartut pisiarineqarneranni nalingi nalunaarsorneqarlutik ataatsimut nalunaarsorneqarnissaat. Taamaaliornikkut pitsaaneruseqarfiit eqqumiitsuliat pigineqartut qanoq nalitutigineri takussutissiissagalarpoq.

Tamatumunnga tunngatillugu Naalakkersuisut Kukkunersuisoqarfiat Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Naalakkersuisoqarfimmi ASA-miittoq ilisimatitsivoq:

Naalakkersuisut Naatsorsuuserisoqarfiata Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik suleqatigalugu eqqumiitsulianut assigisaannullu qitiusumik nalunaarsuinissamut periarfissat naliliiffiginiarpai.

Ilanngussaq 1 aamma 2

Kukkunersuisut kaammattuutaat Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfiup tusaatissatut tiguai tamatumunngalu atatillugu Pinngortitaleriffik attaviginiarlugu, kaammattuutit kukkunersuisup pilersaarutitut naatsorsuutit avataanit aningaasalersuisumit tapiiffigineqartussat pillugit allataasa ilanngunneqarnissaat siunertarlugu.

Mittarfeqarfiit 2013–imi ukiumoortumik naatsorsuutit kukkunersiorneqarneranit nalunaarusiaq

2.2 Oqimaaqatigiissitsineq

Sanaartornermi atortuutit pigisat nalillit 1.505.171 t. kr..

Naatsorsuuserisarneq pillugu nalunaarut naapertorlugu sanaartornermi atortuutit pigisat nalillit suliffeqarfinnit namminersortitanit pigineqartut nalilinnik naliliinermi periutsit erseqqinnerusut malillugit suliffeqarfiup naatsorsuutaanik oqimaaqatigiissitsinermut ilanngunneqartassapput.

2013 ilanngullugu killigalugulu Deloitte ikiortigalugu suliffeqarfiup atortuutaanik nalunaarsuineq suliaralugu ingerlanneqarsimavoq, 2014 aallarnerfigalugu suliffeqarfiup ERP-systemissaanik suliffeqarfiup pisariaqartitaanik pissarsisoqassaaq, taamaalilluni suliffeqarfiup nammineerluni suliassaq taanna ingerlassinnaalerniassammagu.

Tassunga tunngatillugu innersuussutigissavarput, pigisat nalillit ataasiakkaat piunnarnissaat inissaqartinneqarnerallu immikkut ittumik suliffeqarfik nakkutilliinermik ingerlatsiniarmat – tassunga ilaapput atortuutinik nalunaarsukkat pigisallu nalillit ilumut piunerisa akornanni qularnaarlugit suussusersillugit nakkutigineqartarnissaat – taamaalilluni paasissutissat qularnaakkat atorlugit, taamaalillutik atortuutinik nalunaarsueriaatsimut nutaamut eqqortumik nalunaarsorneqartarniassammata.

Kukkunersiuiinermut tunngatillugu pigisat nalillit pillugit uppersarsaatit misissorsimavavut, suliffeqarfiup ingerlatsinermut pisiortornera aamma pilersuineri/nalikilliliinera taakkua akornanni immikkoortiterinera nalilersimavarput – aamma nalilinnik nalilersuineri naatsorsuineri nalunaarut tunngavigalugu periusissat malinneqarnersut misissorsimavarput.

Erseqqissartariaqarpoq, tak. Naatsorsuineri periuseq pillugu allaaserineqartoq malillugu Mittarfeqarfiit ukiumut naatsorsuutaanni mittarfiit ataasiakkaat mittarfittaat nalikillilerneqanngimmata.

Suliffeqarfiup sanaartornermi pigisat nalillit amerlanersaat aningaasartuutissanut inatsimmit sanaartornissamut aningaasaliissutinit pissarsiarineqarsimapput. Ukiumut 15. mio. kr. angullugit aningaasaliissutit nutaat aningaasaleeqqinnerillu suliffeqarfiup ingerlatsinermut aningaasaliissutaanit aningaasaliiffigineqarsinnaapput (akigititanit akiliisitsineq), tamanna qulaallugu aningaasaliissutit aningaasartuutissanut inatsimmit sanaartornissamut aningaasaliissutinit aningaasaliiffigineqartarput.

Suliffeqarfiup maanna ingerlatsinermini aningaasaliissutit sinneruttut tunngavigalugit aningaasaleeqqinnerit imaluunniit aningaasaliinerit nutaat nammassinnaanngilai. Tamannalu pissutigalugu siulii assigalugit kukkunersiuiinitsinni oqaaseqaammik ilanngussisimavugut.

Tamatununga tunngatillugu Mittarfeqarfiit ilisimatitsissutigaa:

Maanna niuerneq aningaasaqarnikkullu killiliussatigut atugassarititaasut tunngavigalugit Mittarfeqarfiit sanaartukkatigut pigisanik nalilinnik niuernissamut nalikilliliinissamullu periarfissaqanngillat, soorlu aamma tamanna kukkunersiuisumit oqaatigineqartoq.

Taamaattorli Mittarfeqarfiit aningaasaqarnikkut pisinmaasaannik pitsanngorsaataasussanik suliniuteqartoqalerpoq. Tassani anguniagaavoq Mittarfeqarfiit aningaasartuutiminik pigisaminnillu nalilinnik annikillisaanissaat, suliffeqarfimmi aningaasaqarnikkut periarfissat pitsanngorsarniarlugit.

2014-imut tunngatillugu suliniutit marluk aallartinneqarput:

- *2016-ip tungaanut periusissatut pilersaarut, niuerfinnik sinneqartoorfunngitsunik avissaartitsiviusoq, ingerlatsinermut aserfallatsaaliinermullu aningaasartuutikilliliviusoq tamatumunngalu peqatigitillugu pigisanik nalilinnik nalikilliligassanik ikilisaaffiusoq.*
- *Mittarfeqarfinnut tunngasut ilaasa aningaasaqarnikkut imminut napatissinnaanngortinneqarnissaannik misissuiffiusumik avammut ammanerulersitsiniarneq*

Taamaattorli suliniutit taakku naammassineqaraluarpataluunniit Mittarfeqarfiit maannakkutut iluseqartillugit pigisanik nalilinnik tamakkiisumik nalikilliliisinnaassanngillat pissutsilli pitsanngortinneqarsinnaallutik.

Nukissiorfiit Kukkunersuisut oqaaseqaataat ukioq 2013-imi naatsorsuutitut

1.3 IT-mik misissuisarnerit ataatsimut isigalugit misissorneqarnerat

IT-mik misissuisarnerit nalinginnaasut tassaapput misissuisarnerit pisortaaunit pilersinneqarsimasut suliffeqarfiup IT-mut aallaaviini taakkununga attuumassuteqartuni, tamatumani siunertarineqarluni IT-mik atuinerup nakkutigineqarluarnissaa aamma isumannaatsuunissaa taamaaliornikkut paasisutissanik (data) passussinerup tutsuiginartuunissaa niuernermit IT atorlugu ingerlatsinerni tapersersorniarlugu.

Nukissiorfinni kukkunersuiunermit ilaatillugu Deloittemit IT-mik misissuisarnerit nalinginnaasoq kukkunersiorparput, tassa ukiumoortumik naatsorsuusiornermit attuumassuteqartut nalilerneqartut, tamanna paasisutissanik pingaarutilinnik kukkuneqanngitsumik eqqortunik takutitsissappat aamma inatsisitigut piumasaqaatinut tamanna naleqquttuummat.

Ataatsimut kukkunersuiunermit tunngavigineqarput arlaqartut eqqarsaatigalugu suliffeqarfimmi misissuisarnerit aammattaaq suliffeqarfiup sullissinissamik pisiaqarfigisimasaani, ilanngullugit misissuisarnerit inunnit suliarineqartartut aamma misissuisarnerit atuisut atortuini automatiskimik ingerlanneqartartut, tassa suliffeqarfiup aamma sullissinissamik pissiffigineqarsimasup atortagaat IT-atorlugu nakkutilliissutinik nalinginnaasunik Sulisunut atuisunut atortorissaarusiat ataasiakkaat nakkutilliisinnaassusiannik- isumannaassusaasalu qaffasissusaannik nalilersuisinnaasimangilagut, tamanna kukkunersuiuninut ilaatinneqanngimmat, tassunga ilaapput allaffissornikkut ingerlatsinermi nakkutilliissusiat imminut aquttumik ingerlasut aamma isersinnaanermit piginnaatitaaffiit naleqquttut sulisut suliaminnik ingerlatsineranni atuisunut atortorissaarusiani.

IT-mut misissuisarnermik kukkunersuiunerput tunngavigalugu uagut nalilerparput IT-mik misissuisarnerit nalinginnaasut piffissami pineqartumik sammisat ilaanni naleqquttumik ilusilersorneqarsimangitsut aamma attatiinnarneqarsimangitsut.

Paasivarput Nukissiorfiit aamma sullissinermik pisiffigisimasat akornanni Inu:IT aamma EG NeoProcess isumaqatigiissusiortoqarsimasoq, kisianni isumaqatigiissutini taakkunani amigaataasut akisussaaffinni agguataarnermut tunngatillugu erseqqissaatit, aammattaaq IT-mik sullissinermi SLA-mut aamma compliancemut tunngasunut atatillugu. Qularnaarlugu paasivarput piviusumik Nukissiorfiinulluunniit imaluunniit sullissinissamik pisiffigineqarsimasunit erseqqissaatigineqarsinnaanngitsoq sullissinerit sorpiaat tunniunneqassanersut, tunniussinissanut taakkununga piumasaqaatit aammattaaq akisussaaffiit agguataarneqarnerat. Taamaalilluta pingaaruteqartut makku inassutigaaavut:

- Nukissiorfinnit suliarisariaqarput sullissinissamut isumaqatigiissutit piviusut (SLA) sullissinermik pisiffigisimasanut ukununga Inu:IT aamma EG NeoProcess, tassani erseqqissarneqassapput Nukissiorfiit aamma sullissinermik pisiffigisimasat akornanni sullissinermi tunniunneqartussat suunerinut tunngatillugu.
- Ineriartortitsisut avataaneersut Axaptamut nioqutissiornermut atorineqartumut isersinnaanerannut aamma pisinnaatitaaffiannut killilersuisoqartariaqarpoq. Aallaavigineqartariaqarpoq issersinnaatitaanerup pisariaqartitsineq tunngavigalugu tunniunneqartarnissaa aammattaaq nakkutigineqartumik ingerlanneqarluni. Sullinneqarnissamik pisariaqartitsinermik pissuteqartumik tamanna pisinnaanngippat taava nioqutissiornermi atortumi allanngortinneqartut tamarmik allatorneqartariaqarput, allattukkallu taakku akuttunngitsumik misissorneqartassallutik.

Misissuiffigalugit ingerlassimasatsinniit paasisimasavut innersuussutigullu sukumiisumik nalunaarusiaralugit suliarisimavavut. Nalunaarusiarput suliffeqarfiup ulluinnarni aqutsisuiunut siunnersuutitut saqqummiunneqarpoq.

Nukissiorfiit IT-mik misissuisarnerit nalinginnaasut pingaaruteqartut Inu:IT-mut suliffeqarfiup avataaniittumut suliassanngortissimavai. Suliffeqarfik avataaneersunut suliassanngortitanut tunngatillugu Inu:IT-mit atortunik kukkuneruinerimut uppersaammik pissarsiniarsimavoq, avataaneersunik atortunik kukkuneruinerimik tassuuna uppersarneqassammat, avataaneersunut suliassanngortinneqarsimasut misissuisarnerit tutsuiginartumik ingerlanneqartarnerat.

Atortunik kukkuneruinerimut uppersaamat suli Inu:IT-mit tiguneqanngilaq. Nalunaarusiami inerniliinerugallartoq tassaavoq; IT-mik misissuisarnerit nalinginnaasut Inu:IT-mit Nukissiorfiit qarasaasiani netværkii aamma serverii nakkutigineqartut annertunersaat naammaginaruissut Kukkuneruissut uppersaannerat inaarutaasoq marsip 2014-imi naanerani naammassineqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Tamatumunnga tunngatillugu Nukissiorfiit ilisimatitsissutigaa:

INU:IT-mit aamma EG NeoProcessimit kiffartuunneqarnissamik isumaqatigiissutinut tunngatillugu (SLA) susasaqartut akornanni akisussaaffimmik agguataarinerup erseqqissarneqarnissaa aallartinneqarpoq.

Avataanit pisiortorfiit Axaptami tunisassiornermi avatangiisimut isersinnaatitaanerit killilerneqarsimavoq. Taamaaliornikkut ineriartortitsisuusut avatangiisimut isersinnaaqjunnaarput.

1.4 Taarsiiffigitinnissaq pillugu nalornisoqarnera

Nukissiorfiit sillimmasiisarfiat 2013-imi akuersissutigaa Upernavimmi nutaamik innaallagissiorfimmi sanasoqarnissaa. Nukissiorfinnit innaallagissiorfimmut nutaamut akigitinneqartussat 60 mio. koruunit naatsorsuutigineqarput, taakku 2013-imi isertitanut ilanngunneqarsimapput uani "immikkut isertitat". Taarsiiffigitinnermut tunngatillugu naatsorsuutitigut iliorsimaneq isumaqatigaarput, taamaattoorli tak. matuma kingulianiittoq taassuma nalilerneqarneranut tunngasoq.

Nukissiorfiit aamma Willis Risk Engineering (Willis) akornanni allaffigeqatigiinnermi sillimmasiisarfik siullermik imminut pisussaatiippoq imatut katillugit taarsissutissat 39,3 mio. koruunit ilanngullugit "atortussat nuunneqarsinnaasut" aamma innaallagissamik, imermik kiassanermillu tunisassiornermut aningaasartuutaanerusut." Mailikkut allakkani tulliani sillimmasiisarfiup akuersissutigaa, tassa ...ajoquserneq aningaasartuutaanerusut ilanngullugit 40-50 mio. koruuninik naleqarpoq. Aammaarluni apeqqutaatinneqarpoq suli isumaqatigiinniaqqinnissaq, siunissami aningaasartuutaanerusussat aamma inatsisinik eqqortitsinissaq.

Taamaattumik suliniummum katillugit aningaasartuutaasussat naatsorsuutigineqartuni nalorninartoqarpoq 10-15 mio. koruuninik qaffasissusilinnik.

Naatsorsuutini allanneqartuni nassuiaat 11, Nukissiorfiit nalorninartut aamma nalornissutaasinnaasut assiginngitsut nassuiarsimavaat, tassa taarsiissutinut naatsorsuutinut ilanngunneqartunut tunngasut, uagullu naatsorsuutitigut taamatut iliorsimaneq aamma taassuma nassuiaatigineqarnera isumaqatigaarput.

Tamatumunnga tunngatillugu Nukissiorfiit ilisimatitsissutigaa:

Suliaq suli ingerlavoq nalorninartumillu naliliinnermut tunngatillugu allanngortoqanngilaq. Sillimmasiisarfik Upernavimmi Nukissiorfinnut nutaamik innaallagissiorfiliorneq aallartippaa.

1.6 Suleriaatsit aamma suliffeqarfimmi namminermit misissuisarnerit

Ukiaq suliffeqarfiup suleriaasii aamma suliffeqarfimmi namminermit misissuisarnerit sammisanut nalorninartunut tunngatillugu nalilersuivugut. Tamatuma saniatigut ukiup ingerlanerani akiligassalinnut

toqqakkanut akiligassat annertussusianik nalunaarutitik nassiussisarpugut aammattaaq controllerit nalunaarusaanni oqaaseqatit misissorsimallutigik.

Ingerlaavartumik kukkunersuinermit ingerlatsinitsinni inerniliivugut ataatsimut isiginnilluni suliffeqarfimmi ulluinnarni ingerlatsinerit aamma suliffeqarfimmi namminermit misissuisarnerit ajunngitsumik ingerlasut, aamma naatsorsuuseriffimmi immikkoortortani ataasiakkaanni suliassat aarlerinangitsumik suliarineqartartut.

Management letter ulloq 1. oktobari 2013-imeersoq aqqutigalugu inassutigarpugut controllerit sinerissamiit nalunaarusiarsartagaanni pissutsit pingaaruteqartut paasinarneqassasut. Tassunga atatillugu piviusumik inassutigarpugut Sisimiuni quersuarmi atorunnaarsimasunik sukumiisumik nalilersuisoqarnissaa aammattaaq Ilulissat uuttuutit toqqorsivimmiittut misissorsorneqassasut, saniatigut takuuk immikkoortoq 1.9.

Aningaasarsianut tunngatillugu immikkuualuttunik misissuinitinni arlaannik aalajangersimanngitsunik tigusisarluta, paasivarpugut naatsorsuutiginningsatsinni kukkunerit aamma amigaataasut arlallit, kiisalu management letterimi aningaasarsianut tunngatillugu arlaqartunik inassuteqaateqarpugut.

Suliassaritat tamakkiisumik immikkoortinneqarsimanngillat sammisani makkunani akiligassaqarfiit, aningaasarsialerineq aamma akiligassallit. Uagut inassuteqaatigarpugut tamatumunnga tunngatillugu nalorninarsinnaasut eqqarsaatigeqqullugit.

Tamatumunnga tunngatillugu Nukissiorfiit ilisimatitsissutigaat:

2013-ip ingerlanerani Sisimiuni toqqortaasivinnik naliliisoqarpoq toqqortaatillu attuumassuteqartut 0 kr.- inut nalikillineqarlutik. Ilulissani uuttortaataasivik taamatuttaaq iluarsivigineqarsimavoq. Maanna toqqortaasiviit ingerlaavartumik nakkutigineqartalersimappugut taamaattumillu pissutsit aqqinneqarsimassallutik.

Akissarsianut tunngasut iluarsineqarpugut nalorninartullu millisarniarlugit pineqartuni suleriaasissalioqarpoq. Nutaanik suleriaasissaliornermit sulineq qularnaarinerlu sulit ingerlavoq.

1.9 Akileraartarnermut aqutsisoqarfimmut nalunaaruteqartarneq

Misissorparput Akileraartarnermut aqutsisoqarfimmut nalunaaruteqartarnerit (A11) Akileraaruteqartarnermut aqutsisoqarfiup maleruagassiai nutaat malillugit ingerlatinneqartarnerisut. Misissugassanik assigiinngitsumik tigusivugut akiliunneqarluni sulinngiffeqarnermi angalanermit, biileqartitaanermit aamma telefoneqartitaanermit nalunaarutiginnittarnermit tunngasunik.

Akiliunneqarluni sulinngiffeqarnermi angalanermit tunngasut eqqortuupput, taamaattorli amigaataavoq nalunaarutigineqarsimasunik katiterisimaneq, taamaattumik tamakkiisumik misissuisoqarsinnaanngilaq.

Biileqartitaanermit nalunaarut ingerlanneqarsimavoq sulisup nammineerluni paasissutissanik nalunaaruteqarneratigut. Inassutigarpugut suliffeqarfik atortumik pilersitsissasoq, nalunaaruteqartarnermit tamakkiisumik aamma eqqortumik qulakkeerinnittussamik.

Sulisut aqutsisuusut arlaqartut telefoneqartinneqarpugut qaammammut 1.000 kr. tikillugit. Uagut isumarput tunngavigalugu aningaasat akileraarutaasussaappugut, taamaattumillu Akileraartarnermut aqutsisoqarfimmut nalunaarutigineqartussaallutik.

Tamatumunnga tunngatillugu Nukissiorfiit ilisimatitsissutigaat:

Akeqanngitsumik biileqartitaanermut tunngasuni suleriaasissaliorneq siunissami akeqanngitsumik biileqartitsisarnermik eqqortumik nalunaartarnissaq qularnaarniarlugu aallartinneqassaaq. Akeqanngitsumik telefoneqartinneqarnermik nalunaaruteqartarnermut nutaanik suleriaasiliortoqarsimavoq Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut eqqortumik nalunaartoqartarnissaa qularnaarniarlugu.

1.11 Akiligassaqarfinit kisitsisitigut naligiissaarisarneq

Nukissiorfiit akiligassaqarfimminut akiliigaangata Akileraartarnermut aqutsisoqarfik periarfissaqarpoq akilerneqartut ilaannit ilanngaateqarnissaminut. Ilisimatinneqarpugut Nukissiorfiit ilanngaatisassat taamaattut pillugit nalunaarfigineqartartoq, kisianni isumaqarpugut akiligassallit tamatigut tamanna pillugu ilisimatinneqartarsimanngitsut, taamatuttaaq tamatuma kingornatigut akilerneqarsimasut Akileraartarnermut aqutsisoqarfimmiit nalunaarsorneqarsimanerisa pissarsiariniartarnerat ajornakusoortuusoq. Pissutsit taamaannerisa akiligassaqarfinit ingerlaavartumik kisitsisitigut naligiissaarisarneq unamminartoqartippaat.

Inassutigaarput Nukissiorfiit uteriissutigissagaat, Nukissiorfiit taamatullu akiligassaqarfiit paasisutissanik tamakkiisunik aamma tamarmiusunik pissarsinissaminut pinsinnaatitaanerat, tassa Akileraartarnermut aqutsisoqarfiup ilanngaatigitissimasaanut tunngatillugu, taamaaliortoqarpat tamanna pillugu illuatungeriit arlaannaalluunniit qularuteqassanngimmat.

Tamatumunnga tunngatillugu Nukissiorfiit ilisimatitsissutigaa:

Pissutsit iluarsiniarlugit Nukissiorfiit Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmiit ataatsimeeqateqarnissaq isumaqatigiissutigisimavaa. 2014-imi juunip qiteqqunnerani ataatsimiittoqarpoq.

1.12 Feeripengisiqartitsinissamut pisussaaffiit

Nukissiorfiit ukiut marluk matuma siornatigut feeriarnermut politikkimik atuutilersitsivoq, tassani feeriassat atorneqanngitsut aningaasannorlugit tiguneqarnissaannut qinnuteqartoqarsinnaalluni imaluunniit ukiut tullissaanut nuutsinnissaannut qinnuteqartoqarsinnaalluni. Taamatut nuutsinissamik qinnuteqartoqanngippat feeriarfissat atorneqanngitsut annaaneqassapput. Taamaattorli ilisimatinneqarpugut sulisup feeriassaraluaminik nuutsinnissaannut qinnuteqarsimanngippat, taakku nalunaarsukkani atatiinnarneqassasut. Innersuussutigaarput suliffeqarfiup feeriarnermut politikkiata siunissami eqqortinneqartarnissaa.

Ullormiit 31.12.2013 feeripengisiassaraluit misissorsimavavut paasivarpullu siornamut atatillugu atorfilinnut feeripengisiassaagaluit 618 t. kr.-inik qaffassimasut 29 % assigalugu, tamanna ilimagaarput nutaanik feeriarnermut politikkimis siunertarineqanngitsoq

Feeripengesiassaagaluit sukumiinerusumik misissuiffigineranni paasivarpullu pisussaaffiup 1/5-iata missaani inuit arfineq marluk-arfineq pingasut pineqartut. Inuit taakku ukiut tamaasa naleqqutinngilluinnartumik feeriassanik katersisartuusut tamatumunngalu ilutigalugu feeriarpallaanngivittartuusut. Innersuussutigaarput feeripengisiassat tamarmiusut feeripengisiassaagalui, kiisalu sulisut ataasiakkaat feeriassat sukumiisumik misissuiffigineqarnissaat.

Tamatumunnga tunngatillugu Nukissiorfiit ilisimatitsissutigaa:

Siunissami feeriassat feeriarfigineqartarnissaat feeriarnerisutisiasallu taamatut ikilisinneqarnissaat Nukissiorfiit ukkatarisorujussuaat.

Asiaq – Misissueqqaarnerit –Grønlands Forundersøgelse 2013-imut ukiumut naatsorsuutit inernerinut kukkunerisuiinermik nalunaarut

1.2.1 Atuuffiit immikkoortissimannginneri

Akuersissutitut allasimaffiliatsinni taaneqartutut suliffiup nalunaarsuisarfiini sulinermillu ingerlatseriaasiani suliffiup iluani toqqissisimanartumik nakkutilliisarnerup isumannaarnissaata aqqissuussiviginerani suliffiup ukiumut naatsorsuutaani kukkunernik pingaarutilinnik pinaveersaarinnissamut, ilanngullugit peqquserluttuliornikkut patsiseqartunik kukkunerit periarfissat pingaarnertut tunngaveqarput.

Suliffiup naatsorsuuserisuata suliffeqarfimmi naatsorsuineri atuuffiit tamaasa isumagigai paasivarput. Immikkoortortani pingaarutilinni atuuffiit immikkoortissimannginnerinik tamanna isumaqarpoq.

Siunertarineqartunik imaluunniit siunertarineqanngitsunik iliuseqarnerup imlt. amigaateqartoqarnerup nassatarisaanik suliffeqarfiup ukiumut naatsorsuutaani kukkussuteqartoqarsinnaanermik atuuffiit immikkoortinneqarsimannginnerat annertusaavoq. Ukiumut naatsorsuutini kukkussuteqarnerit, peqquserluuteqarniarluni iliuserisat nassatarisaat kukkunerisuiinermi pinngitsoorani naammattoorneqarsinnaaneq ajorput, taamatut kukkussutitut ilusillit takujuminaaallisarajunneqartarmata imaluunniit toqqortarineqarniartarlutik

Suliffeqarfiup killilimmik isumalluutigisai pissutigalugit suliaqarfiit pineqartut pisariaqartitamik atuuffinik immikkoortiteriniarnissamut piviusutigut periarfissaqartoqarpiannnginnera sianigaarput.

Qulaani oqaaseqaatit kukkunerisuiinitsinni pissutsini piviusuni pisussaannngitsunik iliornernik imlt. peqquserluuteqarnernik ilimasaarutaasinnaasunik paasisaqarsimanitsinnik takussutissaannginnerat erseqqissassavarput, suliffeqarfiulli ilumini nakkutilliinerani atuuffiit immikkoortiterneri nalinginnaasumik pingaaruteqartuusarnerinut erseqqissaatitut takuneqassapput.

Atuuffiit immikkoortiternerinik amigaateqartoqarnerup nassatarisaanik suliffeqarfiup ilumini nakkutilliisarnerinik annikitsortalersukkamik misissuisimanngilagut.

Tamatumunnga tunngatillugu Asiamit ilisimatitsissutigineqarpoq:

Atuuffinik immikkoortiterinermut tunngasut Asiamit eqqumaffigineqarput ukiullu siuliatulli Deloittemit oqaaseqaatigineqartut tusaatissatut tiguneqarlutik.

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt
Naalakkersuisoq
/Maani

Ulloq: 21. juli 2014
J.nr.: 01.32.03-00020

Nunatta Karsiata 2013-imut naatsorsuutai pillugit naatsorsuutitut allattuivinnut malitsigisaanik apeqqutit

Kukkunersuisup Inatsisartunit toqqarneqartup Nunatta Karsiata 2013-imut naatsorsuutai pillugit nalunaarutaanut Naalakkersuisut oqaaseqaataat Kukkunersuiunermt Ataatsimiititaliamit tiguneqarput.

Naalakkersuisut oqaatigisaannut malitsigisaanik apeqqutissani ataatsimiititaliap matumuuna nassiuppai. Apeqqutitut il.il. matuma kinguliani saqqummiunneqartunut Naalakkersuisut akissutaat kingusinnerpaamik **ulloq 18. 08. 2014-imi** tigusissaat Kukkunersuiunermt Ataatsimiititaliamit naatsorsuutigineqarpoq. Kukkunersuisup oqaaseqaatai aammalu Naalakkersuisut oqaaseqaatigeqqaagaat suliassap oqinnerunissaa pillugu ilanngunneqarput – aammalu ataatsimiititaliap itisiliisoqarnissaanik qinnutai il.il. tapertaliunneqarlutik.

Tamatuma kingorna Naalakkersuisut akissutaata itisileqqinneqarnissaa Kukkunersuiunermt Ataatsimiititaliamit pisariaqartinneqassappat tamanna ataatsimiititaliamit uterfigeqinneqassaaq.

Naalakkersuisut akissutaat Kukkunersuiunermt Ataatsimiititaliap Nunatta Karsiata 2013-imut naatsorsuutai pillugit isumaliutissiissutaanut ilanngunneqassammata erseqqissaatigineqarpoq.

Naalakkersuisut akissutaat paasissutissanik isertuussassanik imaluunniit inunnut ataasiakkaanut attuumassutilinnik imaqartutut nalilerneqarpata pisuni ataasiakkaani tamani tamanna erseqqissaatigeqqullugu Naalakkersuisut qinnuigineqarput. Paasissutissat taamaattut Nunatta Karsiata naatsorsuutai pillugit isumaliutissiissummi tamanut saqqummiunneqartussami takunegarsinnaassanngillat.

Naalakkersuisut oqaaseqaataat kalaallisut danskisullu nassuteqquneqarput. Akissutip elektroniskiusumik nuutinnera uunga nassuteqquneqarpoq: inatsisartut@inatsisartut.gl aammalu juul@ina.gl

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Kristian Jeremiassen
Ataatsimiititaliap siulittaasua

Inatsisartut
Kukkunersiunermt ataatsimiititaliaat
Kristian Jerimiassen
/Maani

**2013-imut Nunatta Karsiata naatsorsuutai pillugit kukkunersiuisut
nalunaarutaannut malinnaaviginnittumik apeqqutinut akissuteqaat, Ilissi j.nr.
01.32.03-00020**

18-08-2014
Sags nr. 2014-102945
Dok. nr. 1666970

Allakkiarsi 21. julimeersoq tigusimavarput tassuna malinnaaviginnittumik
apeqquteqartutit oqaaseqaatinut kukkunersiuisut nalunaarutaannut tunngatillugit
saqqummiussimasatsinnut. Akissuteqarnissamut piffisarititaqarsimavugut ulloq 18.
august 2014-ip tungaanut.

P. O. Box 1037
3900 Nuuk
Tel. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 50
E-mail: oed@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Ilanngullugit malinnaaviginnilluni apeqqutinut ataasiakkaanut akissuteqaatit
nassiunneqarput.

Ajornannginnerussammat Kukkunersiunermt ataatsimititaliamit allakkani
tigusimasatsinni akissuteqaatit allanneqarsimapput.

Ataatsimititaliamit amerlanerusunik apeqqutinik saqqummersoqassagualarpat taakku
pissarsiarinissaat qilanaarissavagut.

Akissuteqarnek danskisut aamma kalaallisut nassiunneqarsimavoq. Akissuteqaatip
elektronik atorlugu nuutinnera ullumikkut ulloq ukununga inatsisartut@inatsisartut.gl
aamma juul@ina.gl-mut nassiunneqarpoq.

Inussiarnersumik Inuulluaqqusillunga
Med venlig hilsen

Vito Qujaukitsoq

4.2 Peqquserluuteqartoqarsinnaanera pillugu pisortanik oqaloqateqarnerit

Kukkunersiuiinissatsinnik pilersaarusiornitsinnut atatillugu Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfimmik (ASA) peqquserluuteqartoqarsinnaaneranik ilimanartoqarsinnaanersoq pillugu oqaloqateqarsimavugut.

Tassani pisortat ilisimatippaatigut namminneq naliliisinnaanertik malillugu peqquserluuteqartoqarsinnaanerata ilimanassusaa annikitsuaraannaasoq, Namminersorlutillu Oqartussaqaqarfiup nakkutilliinera pitsaasumik ingerlatsimmat, ukiumoortumik naatsorsuutitut tunngatillugu annertuumik kukkusoqarsinnaanerata ilimanartoqarsinnaaffii qulajaaffigineqartartut, tassunga ilaavoq peqquserluuteqarneq peqqutigalugu kukkusumik paasissutissiisinnaaneq. Aammattaaq pisortat ilisimatitsissutigaa, peqquserluuteqarnermik imaluunniit peqquserluuteqarsimanermik ilimatsaassisimanermik tungavilimmik annertunerusunik ilisimasaqaratik.

Isumaliutigineqartariaqarpoq nalorninaatillit pillugit aqqissuussaanagerusumik aqutsisoqarnissaa, taamaasilluni navianartorsiorfiusinnaasunik paasiniaalluni qulaajaaniarlunilu aqqissuussaasumik suleriaaseqarnermik. Taamaattoqartillugu pisortat tigussaasumik tunngavilersukkanillu uppersaatsissaqarsinnaanerussapput.

Oqaatigissavarput, ukiumoortumik naatsorsuutitik kukkunersiuiinitsinni peqquserluuteqarsimanermik tunngavilinnik kukkunernik nassaarsimannginnatta.

Tamatumunnga tunngatillugu Naalakkersuisut Kukkunersiuisoqarfiat, Aningaasaqarnermut Nuna-mullu Namminermut Naalakkersuisoqarfimmi ASA-miittoq ilisimatitsivoq:

Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfiup Naalakkersuisut Kukkunersiuisoqarfiat suleqatigalugu nalorninaatillit pillugit aqqissuussaanagerusumik aqutsisoqarnissaanut periarfissat misissorniarpai. Tamatuma saniatigut arlalitsigut naligiisaarinernik Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfimmut nuussinikkut Qitiusumillu Naatsorsuuserisoqarfiup naatsorsuutitigut paasissutissanik digitalimngortitsinerunermik suliaqarneratigut nalorninaatillit ataatsimut isigalugu millisaaffigeqataaffigineqarsinnaasut.

? **Kukkunersiuiinermut Ataatsimiititaliap itisiliissutaasumik apeqqutaa:**

Misissuineq” taaneqartoq qanoq ingerlanneqalersaarnersoq nassuiaqqullugu Naalakkersuisut qinnuigineqarput Assersuutigalugu misissuinerimi piffissaq qanoq sivisutigisoq atorneqassanersoq qanoq eqqarsaatigineqarpa aammalu misissuinerimi sulisut qanoq amerlatigisut atorneqassanissaat naatsorsuutigineqarpa?

Apeqqummut itisiliissutaasumut akissut:

Namminersorlutik oqartussani nuusseriaatsit assigiinngitsut taakkumunngalu suleriaatsit atasut suumerisa paasineqarnissaat misissuinerimi siunertaavoq. Ilisimasat taakku aallavigalugit nakkutilliinerup sorliup akikinnerpaanera, kiisalu kukkoratarsinnaanermik unioq-qutitsisinnaanermillu millisaataanerpaasinnaanera naliliiffigineqassaaq. Misissuineritaa 2014-imi 2015-imilu pissaq ilisimasanillu katersuineq ukiup ingerlanerani Naalakkersuisut Kukkunersiuisuisa Avataaniillu Kukkunersiuisut kukkunersiuiinerini pisartumik tunngaveqangaatsiassalluni. Sulisussareriikkat atorneqassapput.

4.3.1 Naatsorsuusernermi ilitsersuut

Naatsorsuusernermi ilitsersuut najoqqutassianik atuisunullu ilitsersuutitik, Namminersorlutik Oqartussani naatsorsuuserinermut tunngasuni atuuttunik imaqarpoq Kukkunersiuiinitsinni nakkutilliinitsinnut ilagitillugu misiligutitik tiguisarpugut, Naatsorsuusernermi ilitsersuummi aalajangersakkat ilumut immikkoortortaqarfinni malinneqarnerisut paasiniallugu. Tamatumunnga tunngatillugu oqaaseqaatit immikkoortortaqarfiit atasiakkaat naatsorsuutitik nalunaarsuisimanerat pillugu immikkoortumi takuneqarsinnaassapput, killiliussatut atugassarititaavoq Naalakkersuisoqarfiit aqqissugaanerisa ingerlaavartumik allannortiteriffigineqartarnerat. Allannortiterinerit taamaattut

kontutigit pilersaarutitut attuumassutilinnik kukkusoqarsinnaanerata amigaatinillu pilersitsisoqarsinnaanerata ilimanassusaa amerlanertigit ilimanarnerulersittarpaa – tassunga ilaapput aaqqissuussanit annikinnerusuniit innersuussutit, missingersuutininik allannortiterinerit, naatsorsuuserinermi maleruaqqusat assigisaallu. Iltersuuserinermi atortussianik suliaqartoqarnikuuvoq, tassunga ilaapput ingerlaavartunik pilersaarusiorneq, tassungalu attuumassutilinnik eqqaamasassanik nalunaarsuiffinnik, atortussiali taakkua, immikkoortorta qarfini ataasiakkaani ilisimaneqarpasinngillat. Tamannalu tunngavigalugu Aningaasaqarnermut- Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfimmit suliaasaqarfinnik allannortiterinerimmi inuit tassunga attuumassutillit attavigineqartariaqartut isumaliutigineqartariaqaraluarpoq ilitersuummullu isiginiarnerulerlutik.

Tamatumunnga tunngatillugu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik Aningaasaqarnermut Nuna- mullu Namminermut Naalakkersuisoqarfimmi ASA-miittoq ilisimatitsivoq:

Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik ilitersuutit attuumassutillit pillugit immikkoortortani pineqartuni inun-
nut pingaarutilinnut paasissutissiinerusarniarpoq.

? Kukkuersiuserinermut Ataatsimiititaliap itisiliissutaasumik apeqqutaa:

Immikkoortorta qarfimmut paasissutissiisarnerup annertusineqarnissaa pilersaarutigineqarner-
nassuiaqqullugu Naalakkersuisut qinnuigineqarput.

Apeqqummut itisiliissutaasumut akissut:

Naminersorlutik Oqartussani aqutsisut ataatsimeeqatigineqarnissaat ASA-mit aaqqissuun-
neqassaaq, tassani sammisaq ilaatigut eqqartorneqassalluni.

4.3.3 Naatsorsuuserinermi maleruaqqusat

Immikkoortorta qarfiit naatsorsuuserinermik ingerlataqartartut tamarmik namminneq atugassaminnik naa-
tsorsuuserinermik maleruaqqusamik suliaqarsimassapput, taannalu ukiut tamaasa nutarterneqarsimalluni
illumi namminermi kukkuersiuisoqarfimmut marsi naatinnagu nassiunneqarsimassaaq.

Naatsorsuuserinermi maleruaqqusani pingaarutillit ilagaat, sulisut isertitanut aningaasartuutinullu tunnga-
sunik aalajangiisinnaatitaallutillu uppersaallutik atsiortuusinnaasut allattorsimaffiat.

Uagut naliliinerput malillugu tamanna naammaginarumik ingerlanneqarpoq.

Taamaattorli pisuni ataasiakkaani naammattuugaqarsinnaasarpugut – pingaartumik pisuni immikkoortor-
ta qarfiit aaqqissuussaananerininik allannortiterinerup nalaani – piffissap ilaani immikkoortorta qarfiit nammin-
neq naatsorsuuserinermiinnut maleruaqqusaratik ingerlasunik.

Tamatumunnga tunngatillugu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik Aningaasaqarnermut Nuna- mullu Namminermut Naalakkersuisoqarfimmi ASA-miittoq ilisimatitsivoq:

*Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfiup Naalakkersuisut Kukkuersiuisoqarfiat peqatigalugu immikkoortortat
naatsorsuuserinermi maleruaqqusaasa aamma aaqqissuussaananerininik allannortiterinerininik suliaqarsimassaaq
saat ukkatariniarneqartoq.*

? Kukkuersiuserinermut Ataatsimiititaliap itisiliissutaasumik apeqqutaa:

Aaqqissuussaananerininik allannortiterinerininik DcR aammalu Naalakkersuisut kukkuersiuiso-
qarfiat qanoq peqataatinneqartarpat?

Aaqqissuussaananerininik allannortiterinerininik ilitersuutininik/allattukkanik misissuuserinermik atu-
gassanik immikkoortortanit atorneqartussanik Naalakkersuisut suliaqarsimappat?.

Apeqqummut itisiliissutaasumut akissut:

*Suliaasaqarfiit allannortiterinerininik najoqqutassani, kiisalu tassunga atasumik ilitser-
suutini allassimavoq Naalakkersuisut Kukkuersiuisut DcR-ilu qaqugukkut akuliutsinneqar-
tassanersut. Iltersuut najoqqutassallu immikkoortortanit atorneqartussat Nanuaqqaniip-
put.*

4.3.4 Sulianik ingerlatseriaatsit illullu iluani nakkutilliinermik allaganngorlugit nassuiaatit

Naatsorsuuserinermi maleruaqqusaliaq naapertorlugu sulianut ingerlatanut arlalippassuarnut tunngatillugu taakkunani suleriaatsit allaganngorlugit uppersarsaasorsorneqarsimasassapput. Tamatuma pisortatigoortortaata saniatigut tamanna suliassanik assigiiartumik pisariitsumillu aqqiinnissap qularnaarneqarnissaanut kiisalu allaffissornermik suliallit taarseraannerini suliat ingerlaavartinneqarnissaannut pingaarutilerujussuuvoq. Suleriaatsit allaaserineqarsimajuaannanngillat. Taakku suliarineqarnissaat pillugu malittarisassat qitiusumik sukaterneqarnissaat kaammattuutigaarput.

Tamatumunnga tunngatillugu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik Aningaasaqarnermut Nuna- mullu Namminermut Naalakkersuisoqarfimmi ASA-miittoq ilisimatitsivoq:

Immikkoortortani suleriaasiliortoqarnissaa kingornalu allakkatigut uppersarsarneqarnissaat Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfiup Naalakkersuisut Kukkunersuisoqarfiat suleqatigalugu isumaginiarpaa. Tamatumani immikkoortortat pisariaqartinneqartunik sulisussaqaartitsisariaqarput. ERP-systemimik nutaanik atuilerutta naatsorsuuserinermik suliassaqaarfiit tamarmik suleriaatsit allaaserineqarnerinik saqqummiivigineqassapput suleriaatsit allaaserineqarnerannut tapertaanerusussanik/taartaasussanik.

? Kukkunersuiinermut Ataatsimiititaliap itisiliissutaasumik apeqqutaa:

Immikkoortortat pisariaqartinneqartunik sulisussaqaartitsinissaat Naalakkersuisut qanoq ililutik qulakkeerniarpaat?
Suliniutit allaaserineqartut piviusunngortinneqarnissaat kimit akisussaaffigineqarpa – DCR/immikkoortortat/allat?

Apeqqummut itisiliissutaasumut akissut:

Pissutsit iluarsineqanngippata naalakkersuisut kukkunersuisui naalakkersuisoqarfimmut akisussaasuusumut saaffigimmissaaq. Tamatumunnga atatillugu immikkoortortat suliassaqaarfimmik isumaginninnginneq pillugu paasissutissiisoqarnerata kukkunersuiinermut ataatsimiititaliamut ilisimatitsisoqarneranik kinguneqarsinnaaneranik erseqqissaavigineqassapput.

Malittarisassat malinneqarnissaat Naalakkersuisoqarfiup / Naalakkersuisup pineqartup akisussaaffigaa. Taamaattorli DeR aamma Naalakkersuisut Kukkunersuisoqarfiat paasissutisiornermut ikiuunnissamut nakkutilliinissamullu periarfissaqarput.

4.3.6 Akissarsialeriviup allaffissornikkut ingerlanneqarnerata qitiusumut katersuunneqarnera

Namminersorlutik Oqartussaqaarfimmi akissarsialerinerup allaffissornerata ingerlanneqarnera ASA (Akissarsialeriffik) ataatsimut katersuunneqarsimavoq, tassani suliarineqartarput sulilersut- suliunnaartullu allaffissornikkut sulinneqarnerat kiisalu akissarsiassat ingerlaavartumik akiliutigineqartarnerat.

Susassaqaarfimmi matumani aammattaaq suleqatigiinnermi unammillernartut naammattoorneqartarput tassa immikkoortortaqaarfimmit qitiusumiit Namminersorlutillu Oqartussaqaarfiup immikkoortortaqaarfiisa allat akornanni suleqatigiinniarnermi – pingaartumik isumaqatigiissutit allaffissornermut tunngasut isumaqatigiissutillu aallaanerusunut tunngasunut tunngatillugu.

ASA (Akissarsialeriffik) Namminersorlutillu Oqartussaqaarfiup immikkoortortaasut allat akornanni – soorlu naatsorsuuserisoqarfimmi suliassat pillugit isumaqatigiissusiap assinganik – isumaqatigiissusiortoqarsimanngilaq.

Uagut isumarput malillugu eqqarsaatigineqartariaarpoq, taamaattut ittumik isumaqatigiissusiortoqarnissaa, sulianut ingerlasunut tunngatillugu, suliassat agguataarneqarsimanissaat illuatungeriit akunnerminni ilisimasariaqarmatigit.

Tamatumunnga Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalackersuisoqarfimmi ASA-mi Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfiup ilisimatitsissutigaa:

Akissarsialerineq pillugu suleriaatsinut tunngatillugu suliasat agguataarneqarneri pillugit Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfiup Namminersorlutik Oqartussanilu immikkoortortat akornanni isumaqatigiissusiortoqartariaqarnera Akissarsialeriffimmit isumaqataaffigineqarpoq. Isumaqatigiissusiorneq 2014-imi aallartinneqassaaq.

? Kukkunersiunermit Ataatsimiititaliap itisiliissutaasumik apeqqutaa:

2014-ip qiteqqunnerani suliasat allaaserineqartut aallartinneqarsimappat? Taamaassimanngippat qaqugu aallartinneqarnissaat naatsorsuutigineqarpa?
Suliap qaqugu naammassineqartussat naatsorsuutigineqarpa?

Apeqqummut itisiliissutaasumut akissut:

Ukioq manna aasaanerani sulinngiffeqarnerup kingorna sulinerup aallartinneqarnissaa pilersaarutaavoq taassumalu 2015-imi naammassineqarnissaa anguniagaavoq.

4.3.7 Akiliisitsiniartarfiup isertitassaanik ingerlatsinerup qitiusumut katersuunneqarnera.

Akiitsunik pisoqalisunik akiliisitsiniartarfik Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut ataatsimoortillugu nuunneqarsimavoq. Akiliisitsiniartarnermut pisortaqaqarfiup Namminersorlutik Oqartussanut akiitsunik akiliisitsiniarnermik suliaqarnerup saniatigut – aammattaaq kommuninut, Nukissiorfimmut, INI A/S-imut kiisalu pisortaqaqarfinnut allanut akiitsunik akiliisitsiniartarnerit suliarisarpai.

Akiliisitsiniartarnermik suliallit 2013-imi, akiitsunik isertitassaminnik akiliisitsiarlutik periutsiminnik inerisaaqqissimapput, tassunga ilaapput akiligassat/pissat ilanngullugit annertusisamik naatsorsuisinnaatitaanermut pisinnaatitaaffitsik annertusarsimavaat akiliisitsiniartartunillu angasartunik pilersitsisimallutik, siunertaralugu sinerissami akiitsulinnik akiliisitsiniartarnertik nukittorsarniarlugu.

2013-mi qitiusumik akiliisitsiniartarfik nalilersuiffigalugu ingerlanneqarsimavoq, akiliisitsiniartarfillu aallaqqaammut aallartinnerliulaariarluni maanna pitsaanerusumik ingerlalluarnerusumillu ingerlalersimavoq. Taamaattorli susassaqaqarfiit arlaqarput sulii nukittorsaaavigineqarsinnaasut.

Tamatumunnga tunngatillugu Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalackersuisoqarfimmi Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup ilisimatitsissutigaa:

Kukkunersiuisut oqaaseqaataat Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit isumaqataaffigineqarput pineqartullu nukittorsarneqartariallit nukittorsarneqarnissaat sulissutigiinnassallugu.

? Kukkunersiunermit Ataatsimiititaliap itisiliissutaasumik apeqqutaa:

Naliliinerup pineqartup ataatsimiititaliamut nassinneqarnissaa qinnutigineqarpoq.

Apeqqummut itisiliissutaasumut akissut:

Naliliineq taaneqartoq ilanngussatut kakkiumneqarpoq. Naliliineq Kanukokap, borgmesterit taakku sisamat Naalackersuisullu 11. august 2014-imi ataatsimiinneranni eqqartorneqarpoq. Taanna ataatsimiinnermi tusaatissatut tiguneqarpoq naliliinermilu kaammattuutigineqartut malitseqartinneqarnissaannik kinguneqartussamik iliuusissatut pilersaarusiortoqarnissaa isumaqatigiissutigineqarluni. Tassunga ilanngullugu akiitsoqalernissaaq pinaveersaartinniarlugu akiitsunillu annikillisaaniarluni Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup kommunillu akornanni suleqatigiittoqarnerulissaaq. Sulineq tamanna Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit pingaartinneqartorujussuussaaq.

4.3.8 Naalackersuisut Kukkunersuisoqarfiat

Namminersorlutik Oqartussat Naalackersuisut Kukkunersuisoqarfiannik pilersitsisimapput, taanna aqqis-suussaanikkut Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfiup ataanut inissinneqarsimavoq.

Namminersorlutik Oqartussani Naalackersuisut kukkunersuisoqarfiata ilaatigut makkua akisussaaffigai:

- Immikkoortortaqrifiit naatsorsuuserinikkut maleruaqqusaliaat akueralugillu katersortassallugit
- Immikkoortortaqrifiit pisattanik nalunaarsugaat misissorlugillu katersortassagaat
- Immikkoortortaqrifiit kontumik killiffiinik oqimaaqatigiissitsinerisa pitsaassusissaat qulakkeeriffigalugillu katersortassagaat – ukiup ingerlanerani aamma ukiumoortumik naatsorsuutininik saqqummiinissamut tunngatillugu
- Namminersorlutik Oqartussaqrifiup ataani immikkoortortaqrifiit ataasiakkaat pulaarlugit kukkunersui-vigisassagaat – tassungalu ilaapput ingerlatsiviit aningaasaqarnermullu uningasuutaat misissuivigisassallu-git, aningaasartuutit toqqartukkat allagartaasa nalunaarsorneqarsimaneri kiisalu akissarsiat akiliutigine-qarsimasut toqqartukkat misissuiffigisassallugit
- Qulequttat qanimut erseqqinnerusumik toqqartukkat allat misissuiffigineqartarnissaat ingerlattassallugit

Naalackersuisut Kukkunersuisoqarfiat 2013-imut pilersaarutaasunit ikinnerusunik immikkoortortaqrifinnik kukkunersuiillutik pulaagaqarsimapput.

Ukioq 2014-ip aallartinnerani Naalackersuisut Kukkunersuisoqarfiat nutaamik pisortartaarsimavoq – naatsorsuutigineqarporlu taassuma ukioq 2014-mi Illup iluani Kukkunersuiilluni sulineq nukittorsaavigiumaaraa.

Tamatumunnga tunngatillugu Naalackersuisut Kukkunersuisoqarfiat, Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalackersuisoqarfinni ASA-miittoq ilisimatitsivoq:

2014-imi kukkunersuinerit amerlineqarnissaat suliassaqrifiillu immikkut ulorianartorsiorsinnaasut ukkatari-neqarnerunissaat Naalackersuisut Kukkunersuisoqarfiata anguniagaraa.

- ? **Kukkunersuinerimut Ataatsimiititaliap itisiliissutaasumik apeqqutaa:**
Suliassaqrifiit sorliit immikkut ulorianartorsiorpat?

Apeqqummut itisiliissutaasumut akissut:

Suliassaqrifiit immikkut ulorianartorsiorsinnaasut tassaapput immikkoortortat tunilertoruminartunik nioqqutissaatillit tigorlaannarnillu aningaasaatillit. Tamatuma saniatigut aamma immikkoortortaqrarpoq taamatulli allaffeqarfeeralinnik sulisussaqrarniarneq pissutigalugu taakkunani naammagisimaarnartumik suliav avissaaqqatinneqarnissaat ajornakusoarluni.

4.3.10 ERP-systememik nutaamik pisaarneq piviusunngortitsinerlu

Isumaliutigineqartariaqrarpoq, ERP-systememik nutaamik pissarsinissaq piviusunngortitsinissarluni eqqarsaatigineqartoq – ilaatigut kommuninik suleqateqarluni.

Aningaasaqarnermut ERP systememik nutaamik atuilersitsilluni piviusunngortitsinerup amerlanertigut kingunerisarpaa naatsorsuuserinermi amigartumik nalunaarsuineq kukkusoqarsinnaaneratalu ilimanaateqarnerulernera - taamaalilluni aamma ukiumoortumik naatsorsuutininik saqqummiussassanut ingerlaavartumillu nalunaarusiornermut tuttussanik.

Taamaattumik pingaaruteqaqaaq, piviusunngortitsinerup ingerlanneqarneranut atugassanik aningaasanik immikkoortitsisoqarsimanissaa, tassunga ilaapput assersuutigalugu nutaat ilamerninik sikkigissunik systeminut

allanut atasunik pilersitsisimanissaq, paasissutissaatit nalunaarsukkat 'oqaluttuassartaannik / ingerlaasiinik qulakkeerinissaq siunertaralugu - pingaartumik soorlu kontunut pilersaarutitut nutaanut tunngasut, suleriaa-tsit nutaat illullu nammineq iluani nakkutilliissutit nutaanut nassuiaatit ilusilersueqqinnerillu, kiisalu systememik nutaamik atuisussanik ilinniartitsinermut atugassanik.

Tamatununga ASA Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalackersuisoqarfimmiittoq imaattunik ilisimatitsissuteqarpoq:

ERP-systemimik nutaamik pissarsiniarluni piviusumgortitsiniarlumilu sulinissamut nangitsissutitut unammilligassaqarnera ASA-mit ilisimaneqarpoq. Nalorninaatit taaneqartut millisarniarlugit suliniutit arlallit aallartinneqarput.

? Kukkunersuinermit Ataatsimiititaliap itisiliissutaasumik apeqqutaa:

ERP-mi suliniutip killiffia naatsumik ilisimatitsissutigeqqullugu Naalackersuisut qinnuigineqarput.

Apeqqummut itisiliissutaasumut akissut:

ERP-mik suliniummi aqutsisoqatigiit Misissuinertaa 2014-imi juunimi naammassaavaat tamatumungalu peqatigitillugu pisortat aningaasaqarnermut aqutsinermilu paasissutissiisarnermut tunngasuni ataatsimut systemissaannik pissarsinertaa aallartillugu. Pissarsinertaa marlunnik immikkoortoqarpoq: Siullermi tamanut suliarinnittussarsiuussinissamut piareersarneq aappaanilu suliarinnittussarsiuussisoqarnissaa sammineqarpoq.

Suliarinnittussarsiuussinerulli aallartinginnerani kommunimi politikikkut akuersisoqaaqqaarsimanissaa isumaqatigiissutaavoq. Taamaattumik kommunit suliarinnittussarsiuussiner-taani peqataarusunnersut suli aalajangiiffigineqanngilaq. Tamatuma 2014-imi novembarimi aalajangiivigineqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq. Suliniummi Misissueqqissaarnertaani naammasseqqammersumi missingersuutit piffissalersuinerillu akuerisaasut malinneqarsi-mapput.

4.3.11 Ukiumoortumik naatsorsuutunik naammassinnineq pillugu paasissutissat

Ukiumoortumik naatsorsuutunik saqqummiussinermut atatillugu, naatsorsuutitut nalunaarsukkat oqimaqa-tigiissitsinerit immikkoortitaakkanillu nalunaarsuiffiit arlallit tigusimavavut.

Ukioq 2013-mut tunngatillugu susassaqarfimmut aamma tassunga tunngatillugu pitsanngoriaatit takusinnaa-vavut, kisianni suliamut tassunga tunngatillugu pitsanngorsaasoqarnissaata pingaaruteqarnera pisariaqartin-neqarpoq kiisalu kukkunersuinermit atortussat tunniunneqannginnerini pitsaassusissap qulakkeerneqaaqqaar-tarnissaa annertusarneqartariaqarpoq.

Tamatununga tunngatillugu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalackersuisoqarfimmi ASA-miittoq ima ilisimatitsissuteqarpoq:

Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik suliassaqarfinni pineqartuni 2014-imi pitsanngorsaqqinnissamut suliniu-tinik aallartitsisimavoq.

? Kukkunersuinermit Ataatsimiititaliap itisiliissutaasumik apeqqutaa:

Pitsanngorsaanaissaq siunertaralugu suut aallartinneqarsimanersut nassuiaatigeqqullugu Naalackersuisut qinnuigineqarput.

Apeqqummut itisiliissutaasumut akissut:

Aningaaseriviit paasissutissaataasa paasissutissallu Namminersorlutik Oqartussaniissinnaasut akornanni naapertuuttoqarneranik qularnaarinissaq anguniarlugu aningaaserivimmi kontut tamarmik misissorneqarnerat DcR-imit aallartinneqarpoq. Naligiissaarinerit misissuiffigineqarlutillu pitsaassutsikkut qularnaariffigineqassapput killiffinnullu kontut tamarmik ukiup naannginnerani misissorneqarsimanissaat isumaavoq. Taamaaliornikkut ukiumoortumik naatsorsuutitut atatillugu naligiissaarinerit oqilisaassiffigineqassapput pitsaanerullutillu.

Immikkoortortat amerlanerusut IRIS-imut ilanngutsinneqarnissaannik naatsorsuuserisarnerullu DcR-imut nuunneqarnissaannik suliaqarnikkut naligiissaarinerit pitsaanerulertinneqarnissaat peqataaffigineqassaaq.

5.1 Ukiumoortumik naatsorsuutit – ileqqoreqqusat piunasaqaataasut

Ukiumoortumik naatsorsuutit tiguisimasat immikkoortunik makkuninnga imaqaqput:

- Atuaanissamut ilitsersuut
- Akuersissutigineqarnerat
- Nalunaarusiaq
- Naatsorsuutit uppersarlugit atsiorneqarnerat
- Kukkunersuisut oqaaseqaataat
- Naatsorsuuserinermi suleriaaseq atorneqartoq
- Angusat
- Killiffik
- Ukiuni kingullerni pingasuni angusat
- Pisussaaffigeratarsinnaasat
- Ilanggussanik quppersagaq – tassunga ilaapput angusanik nalunaarsukkat naatsorsuutillu inernerit

Namminersorlutik Oqartussat ukiumoortumik naatsorsuutaannik Naatsorsuuserinermut malittarisassanik peqanngilaq. Taamaattorli ukiumoortumik naatsorsuutitut atuagaq najoqqutassiami allaqqavoq "Naatsorsuutitut nassuiaatinik suliaqarnermut tunngasunik najoqqutassiat."

Pisortat suliffeqarfiutaattut, akileraarutitigut aningaasalersukkatut Namminersorluni Oqartussaqaqfiup inis-simasuunera innersuussutigalugu – kiisalu inuiaqatigiit kalaallit aningaqaqarniarnerannut pingaaruteqartorujussuunera pissutigalugu – uagut isumarput malillugu eqqarsaatersuutigineqarsinnaavoq, naatsorsuuserinermi ilusilersueriaasissamut piunasaqaatinik aalajangersaassalluni, tassunga ilaapput naatsorsuutit immikkoortui sorliit naatsorsuutitut ilanngunneqartassanersut qanorlu ilusilimmik oqaasertalersugaasassanersut.

Uagut isumarput malillugu naatsorsuutitut paasinninnermut atuarnermullu tamanna oqilisaataassagaluarpoq, bilaginik ataatsimoortunik ilanngussisarnermut taarsiullugu oqimaaqatigiissitsinermut nalunaarsukkat naatsorsuutitut pingaarnernut ilanngunneqartalersuuppata.

Tamatununga tunngatillugu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfimmi ASA-miittoq ima ilisimatitsissuteqarpoq:

Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfiup 2014-imut naatsorsuutitut atatillugu naatsorsuutit atuaruminarnerulersinneqarnissaat sulissutiginiarpaa. Allakkiat pingaarnertut naatsorsuutitut ilanngunneqarnissaat taakku pillugit isumaliutitut ilaapput.

? Kukkunersuinermit Ataatsimiititaliap itisiliissutaasumik apeqqutaa:

Naatsorsuutit atuarniarnerannut paasiniarnerannullu suliniutit suut oqilisaataasinnaanersut pillugu kukkunersuuisoq Inatsisartunit toqqarneqartoq Naalakkersuisut oqaloqatigissagaat ataatsimiititaliamit kaammattuutigineqarpoq. Naalakkersuisut tamanna qanoq isumaqarfigaat?

Apeqqummut itisiliissutaasumut akissut:

Naalakkersuisut tamatumunnga isumaqataapput ilisimatitsissutigineqarsinnaavorlu DcR kukkunersuuisumik Inatsisartunit toqqagaasumik oqaloqatiginnilereermat atuaruminarsaanissaq paasissutissallu naleqarnerulersinneqarnissaat siunertaralugit.

5.4 Ukiumoortumik naatsorsuutit – Naatsorsuuserioriaaseq atorineqartoq

Namminersorlutik Oqartussat ukiumoortumik naatsorsuutaat aningaasartuutit tunngavigalugit naatsorsuuserinermi suleriaatsit pingaernerutillugit saqqummiunneqartarput.

Tassa imaappoq isertitat akiligassallu aallaavittut ukioq naatsorsuuseriffiusumut inissinneqarlutik nalunaarsorneqartarput, sullissineq isertitamut akiligassamulluunniit tunngavisoq malillugu (retserhvervelsesprincipet).

Taamaattorli tunngaviumik periuseq susassaqaarfinni ataasiakkaani allaaneruvoq assersuutigalugu akileraarutitigut akitsuutitigullu isertitanit (akileraarutininik nalunaarutigineqarsimasunik angusanik naqqissuinerit nalimmassaalluni suliat) kiisalu piumasaaqatinut annertuunut tunngasut, naatsorsuutininik inaarlugit sulinerup nalaani inaarlugit naatsorsorneqarsinnaanngitsut (toqqortitikkat).

Suliffeqaarfinnut nammineertitanut tunngatillugu (brancheskolet, inuutissarsiornermik ilinniarfiit), taakkua suliaannik tunngavilinnik annertussilikkanik tapiiffigineqartarlutillu Aningaasaqarnermut inatsit aqquutigalugu kontutigut ilanngunneqartarput (aningaasartuutit) aamma Aningaasaqarnermut inatsimmi kontuni allani isertitatut. Aningaasartuutaallunilu isertitaq Ingerlatsinermit tapiissutitut tunniunneqarluni ilanngunneqartarpoq. Taamaattut peerniarlugit iliuuseqartoqarneq ajormat, aningaasartuutit isertitallu kisitsisitaat piviusuniit annertunerusut Namminersorlutik Oqartussat naatsorsuutaanni ataatsimoortuni takussutissaalartarput.

Aningaasaqarnermut Inatsimmi kontuni arlalinni (pingaartumik Inuutissarsiornermik ilinniarfinnut tunngatitani) nussuisinnaanissamut periarfissaqartitsisoqarpoq, taakkualu ilinniarfeqaarfiit naatsorsuutaanni sinneqartoorutitut / amigartoorutilluunniit nalunaarsorneqarlutik ingerlatsinikkut nussorneqartarput. Taamaallunni ukiumi naatsorsuuseriviusumi atuuttumi piviusumik isertitaanatillu / piviusumik aningaasartuutaanngitsut, Namminersorlutik Oqartussat ataatsimoortumik naatsorsuutaannut sunniuteqalersunik aningaasartuutitut nalunaarsukkanik allassimasoqalartarpoq.

Patajaallisaanermut tunngatillugu naatsorsuutit imatut ineriartortitaapput, suliffeqaarfinnut nammineertitanut tunngatillugu taakku taamaallaat ilaatinneqartarput aningaasaliissutinik akiliinermit akiliussigallarnermullu tunngasutigut – suliffeqaarfiit Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartut pineqartarnerinut assingungajattumik.

Namminersorlutik Oqartussat angusanik marlunnik ukiumoortumik naatsorsuutini takutitsipput:

- **IST-mi angusat** — isertitat, ingerlatsinermit aningaasartuutit, sanaartornermit aningaasartuutit attartortitanillu nussukkat katinnerisigut angusaapput. IST-mi angusatigut siunertaavoq, isertitat aningaasartuutillu aamma attartortitanut tunngatillugu isertitat- akiliutillu aningaasaliinermit tunngatillugu sinaakutissat qulakkeerneqarsimanissaat.
- **IS-imi -angusat** – tassaapput IST-mi angusanit iluarsisutit (utertitsinerup kingorna) attartortitanik toqqakkanik nussukkaniit. Suussusaat nassuiaasersorneqartarput attartortitamiit attartortitamut, IST-mi – angusanut iluarsivigineqassanersut IS-imi angusat anguniarlugit imaluunniit akerlianik.

Siunnersuutigiumavarput, nussuinermi malittarisassat, patajaallisaanermi periutsit angusanik naatsorsueriaatsit, tassa angusat pillugit oqariartaatsit assigiinngitsut naatsorsuusereriaatsit ator neqartartut ataanni pitsaanerusumik nassuiaasersorneqartariaqartut, taamaalilluni naatsorsuutininik atuartut tamakkununga sillimanissamut periarfissaqaqqullugit, tamanna kissaatigineqassapat.

Ukiu moortumik naatsorsuutit naatsorsuusereriaaseq eqqartorneqartoq naapertorlugu saqqummiunneqarnersut misissuiffigisimavarput, tamannalu oqaaseqaateqarnissatsinnut tunngavissiisimannilaq.

Tamatununga tunngatillugu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Naalakkersuisoqarfimmi ASA-miittoq ima ilisimatitsissuteqarpoq:

Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik imm. 5.1-imi taaneqartutut suliassaqaqarfinni arlalinni atuaruminarsaani-arpoq, tamatumani oqaatsit ator neqartut naligiissaarneqassallutik atuartartumullu nalinginnaasumut paasiu-minarsarneqarlutik.

? Kukkunersiuinermt Ataatsimiititaliap itisiliissutaasumik apeqqutaa:

Kukkunersiuisup kaammattuutai qanoq malinneqarsinnaanersut pillugu kukkunersuiisoq Inatsisartunit toqqarneqartoq Naalakkersuisut oqaloqatigissagaat ataatsimiititaliamit kaammattuutigineqarpoq. Naalakkersuisut tamanna qanoq isumaqarfigaat?

Apeqqummut itisiliissutaasumut akissut:

Naalakkersuisut tamatumunnga isumaqataapput ilisimatitsissutigineqarsinnaavorlu DcR kukkunersuiisumik Inatsisartunit toqqagaasumik oqaloqatiginnilereermat atuaruminarsaanissaq paasissutissallu naleqarnerulersinneqarnissaat siunertaralugit, tamannalu imm. 5.1-imi akissutitsinnut naapertuuppoq.

5.5.4 Akissarsiat soraarnerussutisiallu, 1.610 mio. kr.

Akissarsialerisut susassaqaqarfiinik nakkutilliinermt aaqqissuussaasimasunik nalilersuisimavugut misiligutinillu kukkunersuiisimalluta tamanna kukkunersuiinitsinnut ilaammat.

Akissarsialersoqarfimmiit suliat qaammammusiallit tiimimusiallillu Namminersorlutik Oqartussaqaqarfiup ingerlatsiviisa immikkoortut assigiinngitsuneersut sulisut akissarsiaasa allagartaat toqqartukkat misissuiffigisimavavut. Inuit misissuiffigisassatut toqqartorsimasatta akissarsiaat akiliutigineqarsimasut, tapisiaat, nerisaqarnerisutaat, aaqqiissutit il.il., akissarsialerivimmi suliat nalunaarsorneqarfii misissuinermilu atortussat tigusimasavut soorlu akissaatitut isumaqatigiissutit allagartaat, akissarsiasat angissusissaasa allattorsimaffii aamma sulianut aalajangersimasunut aalajangiisimanerit kaajallaasitat allassimaffii assigisaallu.

Sulianik taakkuninnga kukkunersiuinerput kukkunernik amigaatinillu amerlasuunik takussutissiivoq. Amigaatit pingaartumik sulisut akissaatissaasa inissisimaffissaannut tapisiasartaannullu amigartumik tunngavissaqarnermut imaluunniit naammanngitsunik tunngavissaqarnermut attuumassuteqarput. Taakkua saniatigut skiiimat suliffimmi piffissamik nalunaarsuinermt atortussiat ator neqartarnerini taakkulu ator neqartarneranni kukkunerit paasisaqaqfigisimavavut. Kiisalu suliani arlalinni sulisut suliunnaarsimasut akissarsisinneqartarsimasut paasisimavavut.

Immikkoortortaqaqarfinni qitiusup avataaniittunut pulaarluta immikkoortortaqaqarfiit akileraarutissat peertinnagit akissarsianut allattorsimaffiutaat misiligutinik misissuiffigisimavavut. Tamanna akissarsiat kukkusumik akiliutigineqartarnerat pinaveersimatinneqarnissaannut nakkutilliinermt pingaarnaruvoq. Akileraarutissat peertinnagit akissarsiat allagartaannik misissuisarsimanerit peqqissaassuseq assigiinngittarsimammat innersuussutigaarput, immikkoortortaqaqarfinnut ataasiakkaanut nakkutilliineq tamanna pingaartuummat sukateriffigineqaqqullugu.

Ukiunut naatsorsuutinin inaarsaalluta sulinitinnut atatillugu misissuiffigisimavarput, aningaasaqarnermut sullisseriaatsip, akissarsialerinermit sullisseriaatsip Akileraartarnermullu Aqutsisoqarfimmu nalunaarsukkat akornanni oqimaaqatigiissitsisoqarsimanersoq. Taakkuninnga oqimaaqatigiissitsiniarnermi ajornartorsiortitsisuuvoq akissarsialerinermit suleriaatsip atorneqartup aningaasaqarnermillu sullissinermit suleriaatsip atorneqartup akornanni ataqaatigiissumik paaseqaatigiissinnaannginneq. Ukioq 2013-mut oqimaaqatigiissitsinermit nikingassut 3 mio. kr. missaannik annertussusilik sooq taamaannersoq paasineqanngilaq. Kajumissaarutigisavarput suleriaatsit systemit assigiinngitsut marluk akornanni ataqaatigiissitsinissaq pisariaqartinneqartoq pilersinniarlugu iliuseqartoqassasoq.

Tamatumunnga tunngatillugu akissarsialerivik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermit Naalakkersuisoqarfimmi ASA-miittoq ilisimatitsivoq:

Akissarsialerissummut tunngatillugu imminut sullississutip piviusunngortinneqarnissaa Akissarsialeriffimmit sulissutigineqarsimavoq. Sulisoqarnermut allaffiit atorfinittoqartillugu soraartoqartillugulu aallaaviit pillugit paasissutissanik ikkussuisartussanngorlugit. Paasissutissat taakku Akissarsialeriffiup tunniuttassavai. Atorfinittoqarneranut soraartoqarneranullu tunngatillugu suleriaatsit pisariillisarneqarnissaat tamatumani lu kukkunnginnerusoqarnissaa tamatuma nassatarissavaa. Piffissamik nalunaarsuisarneq pillugu suleriaatsit mutarterneqarnissaat pitsanngorsarneqarnissaallu sulissutigineqarpoq.

Najukkani immikkoortortani ilanngaaseereernani akissarsiasat allattorsimaffinik malitseqartitsinerit akissarsiasanilluunniit misissuinerit eqqortumik akissarsisitsinerup qularnaarneqarnissaanut tunngatillugu pingaaruteqarneri akissarsialeriffimmit isumaqataaffigineqarpoq. Taamaattumik naatsorsuusiortermit ilitser-suut ilanngaaseereernani akissarsiat allattorsimaffisa misissorneqarnissaanut ilitser-suutitaqarpoq. Kukkunersuisut oqaasii tumuliaqutaralugit Akissarsialeriffiup immikkoortortanut erseqqissaatigissavaa ilanngaaseereernani akissarsiat allattorsimaffii malitseqartinneqartassasut akissarsiasalluunniit pineqartut misissorneqartassasut.

Aningaasaqarnermut systemip akissarsialerinermit systemip ataqaatigiinnerunissaat qularnaarniarneqartu- arpoq. Ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu ERP-systemi nutaaq atorlugu systemit taakku marluk akornanni pisariaqartumik akulerutsitsisoqarniartussaassaaq.

? Kukkunersuinermit Ataatsimiititaliap itisiliissutaasumik apeqqutaa:

Immikkoortoqarfiit sukatereqquneqarnissaat taaneqartoq Naalakkersuisunit qanoq qaqugulu ingerlanneqalersaarpa? Tamanit ajornartorsiutaasoq pineqarpa imaluunniit ataasiakkaanik immikkoortoqarfeqarpa ajornartorsiuteqaqqilersartunik?

Apeqqummut itisiliissutaasumut akissut:

Tamanna ullumikkut naatsorsuuserinermit najoqqutassani immikkoortortat malissallugit pissaaffigisaanni erseqqissaatigineqareerpoq. Tamatuma saniatigut tamanna aamma akissarsialerinermit tunngatillugu suliassat agguataarneqartarnerat pillugu Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfiup aamma Namminersorlutik Oqartussat immikkoortortaasa akornanni isumaqatigiissummi erseqqissaatigineqassaaq. Ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq tamanna nalinginnaasumik ajornartorsiutigineqartarmat. Taamaattumik immikkoortortanut saaffiginnittarnikkut ajornartorsiutip pinaveersaartinneqarnissaa suliniutigeqqinneqassaaq.

5.5.5 Atortussanik kiffartuussinernillu pisineq, 1.610 mio. kr.

Kukkunersuinitinnut ilaasimavoq aningaasartuutinin akiligaasanik akiliinermit akiliutinin atuisinnaanerit pillugit kukkunersuilluni nakkutilleeriaatsit aqqissuussaasimaneri nalilersuiffigissallugit. Illup iluani suleriaatsini nakkutilleeriaatsinilu pisariaqartinneqartoq unaavoq, immikkoortortaqarfinni ataasiakkaani akiligasanik allagartalersueriaaseq E-faktureringssystemi IRIS atorneqarnersoq imaluunniit atugaannginnersoq.

Namminersorlutik Oqartussaqaarfiup namminermi kukkunersiueriaatsit misilinniarlugit atsiortuusarnermut akiligassallu allagartaannik sulialinnut tunngasut misissuiffigisimavavut, tassunga ilanngullugit paasissutis-saasivimmit anillatsitavut atorlugit, sulisut ataasiakkaat pisinnaatitaaffinnik tunineqarsimasunut tunngasut misissuiffigisimallutigit.

Taakkua saniatigut immikkoortortaqaarfinnik ataasiakkaanik pulaarluta, aningaasaliissutinik ingerlaavartumik nakkutilliilluni kukkunersiuisoqartarnerseq misissuiffigisimavarput.

Susassaqaarfimmi ingerlaatsit marluk sulit takussaapput, ukua; Immikkoortortaqaarfiit IRIS-imik atuisut im-mik-koortortaqaarfiillu allat IRIS-imik atuinningsut.

Immikkoortortaqaarfik IRIS-imik atuisuusimappat, taava akiligaasat allagartaat faktura ASA (Naatsorsuuseri-soqarfimmiit) tiguneqarsinnaassaaq, assilineralu scannerlugu IRIS-imut toqqorneqassalluni. Tamatuma ki-ngornatigut akiligassaq pisortamut akuersinissamut pisinnaatitaasumut akuerisassanngorlugu nassiullugu ingerlateqqinneqassaaq. Ukiut matuma siuliini pisartut assigalugit, pisianik pilersuisut akiligassanut allagar-taliaannik fakturanik passussinermi ullussarititaasut pillugit ajornartorsiuteqartoqartarsimavoq.

Assersuutissaqaarpoq

akiligassanik allagartalerinermi, ulloq akiligassat akilereerneqarsimaffissaat qaangiutereersaq, akiligassat al-lagartaannik scannerisoqarlunilu akuersissuteqartoqartarsimasooq. Ukiup ingerlanerani piffissap ilaaqartarsi-mapput, akiligassat allagartaat akuereqqaagassat amerlasuut uninngaannarlutik katersuussimasut, tamatuma kinguneraa akiligassat kingusinaarluni akilereqartarnissaata ilimanarnera annerulermat – ingerlaavartumillu missingersuuserinermi nikingasuuleriartorneq.

Ukioq 2014-imi naatsorsuutigineqarpoq immikkoortortat sinneruttut IRIS-imut ikaarsaartinneqassasut, taa-maalillunilu sulit pingaaruteqarnerulerpoq piffissaq eqqorlugu ingerlatsinissap sulit isiginiarneqarnerulernis-saa.

Ukiuumut naatsorsuutinik inaarsaalluta sulinitinnut tunngatillugu misissuiffigisimavavut, akiligassanut ani-ngaasartuutit ukioq naatsorsuuseriffiusumut pineqartumut nalunaarsorneqartarsimanersut.

Matumuunalu paasineqarpoq, akiligassat allagartaannik ataasiakkaanik assersuutissaqartoq eqqortumik piffis-salersugaasimanningsunik.

Taakkuali amerlassusiisa ukiumoortumik naatsorsuutit ataatsimoortut eqqortumik takussutissiinerannut sun-niuteqarnavianningsillat.

Tamatumunnga tunngatillugu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfimmi ASA-miittoq ima ilisimatitsissuteqarpoq:

Pisariaqartumik ingerlatsinissap pisiortorfinnut akiliutinut sunniuteqartut ukkatarineqarnerunissaat qular-naarniarlugu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik anguniagaqarluni suliniuteqarniarpoq.

Taama iliornikkut pisiortorfinnut isumagisassanik piffissaq eqqorlugu akiliisarneq taparserneqassaaq.

? Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliap itisiliissutaasumik apeqqutaa:

Suliniutip oqaatigineqartup qaqugorpiaq ingerlanneqarnissaa Naalakkersuisut pilersaaruti-gaat?

Apeqqummut itisiliissutaasumut akissut:

Akiligassat allagartaasa Namminersorlutik Oqartussani tiguneqartut tamarmik IRIS-imut ilineqartarnissaat isumaavoq. IRIS atuuffinnik assigiimngitsunik imaqarpoq, akiligassat aki-lerneqartussanngulersut nassaarineqarsinnaaffigisaannik taamatullu akiligassat allagar-taannik elektroniskimik tigooraaffiusinnaasunik.

DeR-ip pisiortorfiit arlallit oqaloqatigilereerpai akiligassat allagartaannik elektroniskimik nassiussisarnissaat piumasariniarlugu. Akiligassat allagartaasa elektroniskimik nassiumne-qartarnerisigut piffissaq pisiortorfiit akiligassap allagartaannik nalunaarsuinerannit taassu-

ma Namminersorlutik Oqartussanut apuunnissaanut atorineqartoq sivikilliserujussuarneqas-saaq.

Akiligassat akilerneqarfissaannik nalunaaruteqarfiusartumik atuinnikkut DeR-ip nukingisaa-risarnerit aallartittarpai, tamatumalu kinguneraa immikkoortortat suliamilu tassani akuersi-sartuusut pineqartut akiligassap allagartaanik akuersissuteqarnissamut eqqaasineqartaler-nerat, taakku akilerneqartussanngungajaleraangata.

5.5.7 Kommuninut, suliffeqarfinnut, kiisalu peqatigiiffinnut il.il. aningaasaliissutit, 1.706 mio. kr.

Pigineqatigiiffiit suliffeqarfiillu imminnut ingerlattut Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartunut akiliu-tit suliffeqarfiit naatsorsuutaanni naligiissarneqarsimanersut misissorsimavavut.

Tapiissutit eqqarsaatigalugit kommuninit isumaginninnikkut neqeroorutaasunut aningaasartuutit akiliutaasut utertinneqarsimasut, ukiumut naatsorsuutit kukkunersiorneqarsimasut (Namminersorlutik Oqartussat naatsor-suutit inernerat) kommuninit sisamaasunit piniarneqartarsimanersut misissorneqarsimapput.

Maluginiarneqarpoq kattuffiit ilaat (nammineq pigineqartut, inuinnaat pigisaat peqatigiiffiillu) tapiissutinik tunineqartartut tapiissutit sumut atorineqarsimaneriniq nalunaarusiortussaataatitaanatik.

Eqqarsaatigineqartariaqarpoq, qanoq piunasaqaateqartoqartariaqarnerisq, taamaalilluni Namminersorlutik Oqartussat tapiissutaasut siunertaasunut atorineqarsimanersut annertunerusumik uppenarsarsinnaalissavaat.

Tamatumunnga tunngatillugu Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminerimut Naalakkersuisoqarfimmi ima ilisimatitsissuteqarpoq:

Kattuffiit tamalaat tapiiffigineqartarneranni siunertaasup erseqqinnerusumik nalunaarusiarineqartarnissaa pil-lugu paasiniaaffiusumik oqallinnissaq Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfiup aallartinniarpaq.

? Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliap itisiliissutaasumik apeqqutaa:

Suliniutit kiisalu piffissaq tamatumunnga atorineqartussaap nassuiaatigeqqullugit Naalakker-suisut qinnuigineqarput.

Apeqqummut itisiliissutaasumut akissut:

Naalakkersuisut UKA 2014 nallertinnagu naalakkersuisoqarfinnut tamanut allagaqarniarput tapiissutinik nalunaaruteqartarneq pillugu malittarisassat atuuttut erseqqissaatiginiarlugit, kiisalu ukioq naatinnagu missingersuutit pillugit malittarisassani atuuttuni, taakkununnga ilanngullugit tapiissutit pillugit nalunaaruteqartarneq pillugu aalajangersakkani atuuttuni sukaterisoqartariaqarnerisq misissorniarlugu.

5.6.1 Aningaaseriviit- aningaasallu tigummisat, 830 mio. kr.

Qitiusumi bankimi aningaasat pigisanik ingerlaavartumik naligiissarneqartarput (konto amerlasuunik nuus-siffiusartunik kiisalu aningaasanik annertuunik uninngasuutigisanik).

Ukiut siulii assigalugit, aningaaserivimmi kontut arlallit, pingaartumik immikkoortortaqaarfiit namminneq akisussaaffeqartunit, ukioq kaajallallugu aamma aningaaserivimmi kontut ataasiakkaat ukiunut arlalinnut kingumut naligiissarneqartarsimannngitsut paasisimavarput.

Paasisimavarput Illup Iluani Kukkunersuisut immikkoortortaqaarfinnut ataasiakkaanut, qaammammut ani-ngaaserivinnut naligiissaanerit nassiunneqanngikkaangata ingerlaavartumik allakkatigut eqqaasitsisartut. Oqaatigisariaqarpoq, allakkatigut eqqaasitsissutit kissaatigisaq malillugu tamatigut kinguneqarneq ajortut.

Kukkunersiuiinermit paasineqarpoq immikkoortortani ataasiakkaani ajortumik aamma/imaluunniit aningaasanik tigorianaannarnik amerlasuunik peqartartoq tamatumalu ersersippaa aningaasanit tigorianaannarnit uninngasuutit nikinganersiorneqarneq ajortut taamalu aamma Naalakkersuisut

Kukkunersiuisoqarfiat nakkutilliisutut tassunga atatillugu nikinganersiuismannarnik tigusaminnik peqqissaarussillutik suliaqartarsimannngitsut.

Aningaasanik tigorianaannarnik ataavartumik nikinganersiuismannarnik qitiusumik nakkutilliinermit pingaarluinnartuummat inassutigissavarput siunissami suliaqartoqassasoq aningaaserivinni uninngasuutit aningaasanillu tigorianaannarnik pigisanik nikinganersiuiulluni misissueqqissaartarnissaq ataavartumik ingerlasussanngorlugu.

Ukiumut naatsorsuinermit Namminersorlutik Oqartussat aningaasaateqarfiannit ingerlatanik nalunaarsuiffinik piimasaqarsimavugut.

Misissuinitinni aningaaserivinni kontuni ilanngunneqarsimasut, Namminersorlutik Oqartussat naatsorsuutaannili nalunaarsorneqarsimannngitsunik. Kontut amerlasuunik atuiffiunngillat aamma/imaluunniit amerlasuunik uninngasuuteqanngillat, kisianni naatsorsuutit taamaattussaannngillat.

Tamatunnga tunngatillugu Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfimmi ASA-miittoq ima ilisimatitsissuteqarpoq:

Qitiusumik Naatsorsuuserisoqarfiup Naalakkersuisut Kukkunersiuisoqarfiat suleqatigalugu immikkoortortanit paasissutissat pissarsiarineqartut pitsaassusiisa qanoq qularnaarneqarsinnaanerit misissorniarpa.

Pimoorussat takussutissartaasa naapertuutinnngitsoqarnerat pillugu kukkunersiuisunit oqaaseqaatigineqartut Naatsorsuuserisoqarfiup isumaqatigai pissutsillu kukkunersiuisup uparuagai peerniarlugit sulineq aallartillugu.

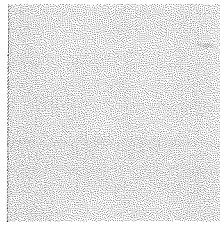
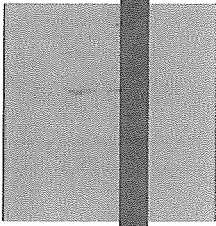
? Kukkunersiuiinermit Ataatsimiititaliap itisiliissutaasumik apeqqutaa:

Kukkunersiuisut ajornartorsiutit oqaatigisaat ukiut siuliinit uteqqinneqarunartut ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq. Kukkunersiuisup Inatsisartunit toqqarneqartup oqaatigisai malinniarlugit sordiaat aallartilersaarneqarnerisut kiisalu piffissaq tamatumunnga atorneqartussa qullugit Naalakkersuisut nassuiaateqaqqullugit ataatsimiititaliamit qinnuigineqarput. Saaffiginnissutsinut, tassunga ilanngullugit DCR-imit nukingisaarutinut qisuariaateqarnissaminut immikkoortortaqrarfiit pisussaaffeqartut Naalakkersuisut isumaqarpat?

Apeqqummut itisiliissutaasumut akissut:

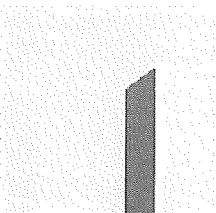
Immikkoortortat DcR-imit Naalakkersuisullu Kukkunersiuisuinit saaffiginnissutinut iliuuseqarnissamut pisussaaffeqarput, taakkununnga ilanngullugit nukingisaarutinut tunngatillugu. Ilaatigut Namminersornerullutik Oqartussat naatsorsuuseriveqarnerat il. il. pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 23, 3. november 1994-imeersoq ilaatigullu Namminersornerullutik Oqartussat naatsorsuuseriveqarnerat il. il. pillugit nalunaarut nr. 8, 27 februar 1995-imeersoq naapertorlugit DcR akisussaaffeqarpoq. Inatsit nalunaarullu naapertorlugit DcR sulinissamut piginnaatitaavoq taamatullu immikkoortortaq akisussaatinneqarluni.

DcR-ip Naalakkersuisut Kukkunersiuisui suleqatigilersimavai, kontut tamarmik kukkumeqarsinnaanerit misissuisoqartarnissaanik qularnaariffiusumik. Suliarisat takussutissartaat tamarmik tamatumunnga atatillugu misissorneqartassapput naapertuutinnngitsullu iluarsineqartarlutik.

Pisortanut akiitsunik akiliisitsiniartar- nermik suliassat isumagineqar- tarnerannik aamma aqqissugaaneq pil- lugu nalilersuineq

April 2014

BDO

Imarisai

1	TUNULIAQUTAA SIUNERTAALU	3
1.1	Nalilersuinermik killiliineq.....	4
2	MISISSUEQQISSAARINERUP ILUSAA	5
3	EQIKKAANEQ AAMMA INNER-SUUSSUTIT	6
4	MISISSUEQQISSAARERIAASEQ AAMMA PERIAASEQ	10
4.1	Paasissutissat ataatsimoorussat.....	11
4.2	Misissueqqissaareriaatsip pitsaaqutai nukilaaqutaalu	11
5	SULIASSAQ PILLUGU ALLAASERISAQ.....	13
5.1	Inatsisitigut najoqqutassaq	13
5.2	Qitiusumik ingerlatsilernerup siunertaa	14
5.3	Suliassamik suleqatigiittut pillugit allaaserisag	15
5.3.1	Akilerartarnermut Aqutsisoqarfiup qitiusumik ingerlatsisoqalernerata kingorna aaqqissugaanera	15
5.3.2	Kommunit aaqqissugaanerat qitiusumik ingerlat-sisoqalernerata kingorna.....	19
6	NALILERSUINEQ	21
6.1	Naammassisaqarsinnaassuseq	22
6.1.1	NaammassisaqarNERULERSitsinerit	22
6.1.2	Killiffiup annertussutsinut tunngatillugu nalilernerata	23
6.1.3	Killiffiup pitsaassusaanut naliliineq	37
6.1.4	Eqikkaaneq	38
6.2	SULIASSANIK NAAMMASSINNINNERUP PITSAASSUSIA.....	39
6.2.1	AKILIGASSANIK IKILILERINEQ.....	39
6.2.2	ASSIGIAAMIK SULLISSINEQ	42
6.2.3	Akiitsullip inatsisitigut innarlitsaaliugaanera	44
6.2.4	EQIKKAANEQ.....	46
6.3	Aqqissugaanerit suleriaatsillu naleqquttut.....	47
6.3.1	AKILERAARTARNERMUT AQUTSISOQARFIMMI INGERLATSINEQ AAMMA NAMMINERSORLUTIK OQARTUSSANI KILLISSALERSUINERIT.....	48
6.3.2	Kommuninut attuumassuteqarneq.....	49
6.3.3	Susassaqartut allanut attuumassuteqarneq	51
6.3.4	Inatsiseqarneq ataqatigiittoq.....	53
6.3.5	Eqikkaaneq	53
7	QIUTIUSUMIT INGERLATSILERNERMI SIUNERTANUT ATATILLUGU INERNILIINEQ	55
8	SULIASSAT SUMUT INISSINNEQARNISSAANUT PERIARFISSALERSUINEQ	58

BDO Statsautoriseret revisionsaktieselskab og BDO Kommunernes Revision, Godkendt revisionsaktieselskab, begge danskejede revisions- og rådgivningsvirksomheder, er medlemmer af BDO International Limited - et UK-baseret selskab med begrænset hæftelse - og dele af det internationale BDO netværk bestående af uafhængige medlemsfirmaer. BDO er varemærke for både BDO netværket og for alle BDO medlemsfirmaerne. BDO i Danmark beskæftiger godt 1.000 medarbejdere, mens det verdensomspændende BDO netværk har næsten 48.800 medarbejdere i 135 lande.

1 TUNULIAQUTAA SIUNERTAALU

Pisortat aningaasartuutaat ilungersunartorsiorfiupput, innuttaasullu agguaqatigiinneranni ineriartornerup kinguneratut Namminersorlutik Oqartussat kommunillu pisortat ingerlataqarfiinik naammassisaqarfiulluurtumik nutaanik ingerlatseriaatsinik nassaarniarnissaannik qulakkeerisariaqarterpaat.

Aaqqissuusseqqinnermik isumaliutissiissut 2005-imeersumi siunnersuutigineqarpoq pisortanit suliassat kommuninut nuunneqassasut, allalli - ilaatigut akiligassanik akiliisitsiniartarnej - siunnersuutaalluni qitiusumik ingerlanneqalissasoq. BDO-p Kalaallit Nunaanni pisortat ingerlataqarfiinik sullissinikkut pitsanngorsaataasinnaasunik misisissueqissaarinermini ilanngullugu naliliisimavoq, sullissiviit arlallit naleqqutsinngitsumik aaqqissugaaneqartut.

Politikikkut ataqatigiissaarinermut suleqatigiisitaq - aamma aqutsinermut ataqatigiissaarisut 2010-milli misissoqqissaarsimavaat pisortatigut suliassap sulluunniit eqqortumik suliari-neqarsinnaaffia pitsaanerpaaq sumiinnersoq, taamaalluni inuttaasut pitsaanerpaamik nam-massisaqarfiulluurtumillu sullinneqarsinnaaqqullugit. Suliassat ilaannik pitsaanerpaamik kom-munit aaqqiisinaapput, allatigulli pitsaanerpaassaaq isumaqarluarlunilu Namminersorlutik Oqartussat suliassaq ingerlatissappassuk.

Suliamut tamatumunnga atatillugu kissaatigineqarpoq Kalaallit Nunaanni qitiusumik ingerlat-sinermit suliassanillu siammarterinermit misilittakkat atorluarneqarnissaat. Tamatumunnga atatillugu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut akiligassanik qitiusumik ingerlatsinermit akiliisitsiniartarnermik misilittakkat suliassat ingerlaqqeriarnissaannut pingaaruteqarluinnar-put.

Siusinnerusukkut akiligassanik akiliisitsiniartarnermik akisussaassuseq agguarlugu kommunit, politiit eqqartuussiveqarfiillu ingerlattarsimavaat, Namminersorlutillu Oqartussat nunanut avannarlernut tunngasutigut pisassarisat kommunillu suliassarinnigisaat akiliisitsiniartarnerit annikitsut ingerlattarlugit. 2008-milli kommunit suliassaat Akileraartarnermut Aqutsisoqar-fimmut tunniunneqarput.

Inatsiliornissanut piareersaalluni suliagarneq naapertorlugu akiliisitsiniartarnermik suliassap qitiusumik ingerlatsisoqalernerata siunertaraa:

- Suliassat isumagineqarneranni naammassisaqarnerulersitsineq, matumani akiliisitsi-niartarnej ilimagisatut naammaginartuusooq
- Assigiinnerusunik pissusiviusunik tunngaveqartunik suliart ingerlanneqartarneri, aamma innuttaasup inatsisitigut innarlitsaalisaaaneranik qulakkeerinnineq
- Aningaasat ingerlaarnerisa imminnut ataqatigiisinneri, ingammik akileraartarnej pil-lugu suliassami
- Suliassap ukkanneqarnissaata qulakkeerneqarnissaa
- Sulisorineqartut piginnaanngorsarneqarnerat

BDO qinnuigineqarsimavoq nalilersuinermik uuminnga KANUKOKA aamma Namminersorlutik Oqartussat sinnerlugit suliaraqqullugu.

Nalilersuinerup siunertarivaa suliassat ingerlanneqartarnerisa aamma - isumagineqarnerisa sumi inissinneqarsimaneri ilumut naleqquttuunersut nalilersorneqarnissaat, qanorlu anner-tutigisumik qulaani taasat siunertat anguneqarsimanersut, aammattaarlu akiliisitsiniar-

tarnerup suliassartaanik qulakkeerinninnissamut atatillugu siunissaq eqqarsaatigalugu siunissamut sammisunik innersuussuteqartoqarnissaa.

Erseqqissaatigineqassaaq suliassaq kommunitoqqanit 18-iusunit ingerlanneqaraluartoq qitiusumik ingerlatsisoqarfiulersimammatt, aammattaarlu piffissap ingerlanerani kommunit kattunneqarnerat piviusunngortinneqarsimalluni. Taamaattumik ilaatigut kommunit siusinnerusukkut suliassamik ingerlatsisimanerannut assersuussisoqarsinnaanngilaq ullumikkut qanoq kommunip suliassamik ingerlatseriaaserisinnaasaanut.

Naliliinerup aammattaq nalilersussavai pissutsit Kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat akornanni isumaqatigiissut pillugu nassuiaammi taakkartorneqartut:

- Akiliisitsiniartarnermi assigiissumik periuseqarneq, tamatumuunakkut inatsisitigut innarlitsaalisaaneq pingaartillugu
- Akiitsullit akiligassaqarfiillu sullinneqarnerisa qanoq pitaassuseqarnerat aamma naammassisaqarfiusernerat.
- Akiligassanik akiliisitsiniarnermi aqutsineq pingaarnersiunerlu, akiligassallit akiliisinnaa-suseqarnerusorisat eqqarsaatigalugit.
- Akiliisitsiniarnermi periutsit sunniuteqarnerpaat atornerqarnerisa kingunerinik eqqumaariffigisaqarnissaq.
- Akiliisitsiniartarnermi suliniutit ataqaatigiissut.
- Pisortatut suliamut eqqumaarinninnissaq.
- Allaffissornikkut sakkussat naleqquttut.
- Suleriaatsit sunniuteqarluartut.
- Sulisunik ataavartumik pikkorissaasarneq ilinniartitseqqitarnerlu

Nalilersuineq suliassanik naammassinnissinnaanermik, suliassallu suliareneqartarfissaannik inssiisarnissamut tamanut tunngatillugu siunissamut sammisunik nalilersuariaatsinik pilersit-sisoqarnissaanik siunertaqarpoq. Nalilersuinerup taassuma saniatigut innarluutilinnik sullissinerup tunniunneqarnera nalilersorneqassaaq. Nalilersuinerit taakku marluk tunngavigalugit BDO tamanut tunngasunik tunngavissaliussaaq, taakkulu siunissami kommunit Namminersorluttillu Oqartussat akornanni suliassanik ingerlatseriaasissanik isumaliutini tikkuussisuusariaqartut taaneqassapput.

1.1 NALILERSUINERMIK KILLILIINEQ

Nalilersuinermi sammineqarpoq Kalaallit Nunaanni akiliisitsiniartarnerup aaqqissusgaanera. BDO-p inuit arlalissuit arlaatigut akiliisitsiniartarnermik suliqaartuusut imaluunniit aaqqissu-gaaneramik qitiusumillu ingerlatsilersimanermik ilisimasallit apersorsimavai.

Suliffeqarfiit piginnaasanik paasissutissanik katersinermi peqataasut tassaapput:

Takussutissaq 1: Qitiusumik ingerlatsinermik ingerlatallit

Kommune Kujalleq Kommuneqarfik Sermersooq Qeqqata Kommunua Qaasuitsup Kommunua
KANUKOKA
Namminersorlutik Oqartussanit peqataasut, ilaatigut Aningaasaqarnermut Nunamullu

Namminermt Naalackersuisoqarfik
Akilerartarnermt Aqutsisoqarfik qitiusumik aqutsinermi aamma sumiiffinni ingerlatsinermi
Inissiatileqatigiiffiit INI A/S aamma Iserit
Eqqartuussiveqarneq
Inatsisartut ombudsmandiat
Sulisitsisut

Akiitsulik (innuttaasoq/suliffeqarfik) akiliisitsiniartarnermi qitiuvoq, kisianni aqqissuusaanerup ilusilersorneqarneranut atassuteqanngilaq. BDO-p Sulisitsisunit Inatsisartullu Ombudsmandianit paasisutissat nalilersuinermi ilanngussimavai, kisianni nalilersuinermi innuttaasup/suliffeqarfiup aamma akiliisitsiniartarnermik suliaqartup akornanni attaveqaatit toqqaannartumik ilanngunneqassanngillat.

2 MISISSUEQQISSAARINERUP ILUSAA

Kapitali 3-mi nalilersuinermit inernerit pingaernerit naatsumik eqikkassavagut, aamma akiliisitsiniartarnermik ingerlatsinermik siunissamut isigisumik innersuusiorluta.

Kapitali 4-mi misissuinermik periaaseq atorneqarsimasoq erseqqissaavigineqassaaq, BDO-llu periaatsip atorneqarsimasup pitsaaqutaanik nukilaaqutaanillu isumaliutersuutai erseqqissaavigineqassapput.

Kapitel 5 Akilerartarnermt Aqutsisoqarfimmut qitiusumik akiliisitsiniartarnerup suliassartaata nuunneqarneranut inatsisitigut tunngavilerneqarneranut paasisutissiissaaq, aammalu qanoq suliassamik ingerlatsinermi ingerlatsisut qanoq suliassamut tunngatillugu imminnut aqqissusissisimanersut erseqqissaavigineqassalluni.

Kapitel 6-imi akiliisitsiniartarnermik qitiusumik ingerlatsilernermt nalilersuinertaqassaaq. Kapitali qitiusumik ingerlatsilernermt 'pitsaasumik suliassamik ingerlatsinermt' nalileeriaatsinut tunngaviusut akiliisitsisoqartarneq eqqarsaatigalugu atorneqarsimasut sammeneqassapput. Nalileeriaatsinut tunngaviusut kapitali 1-imi suliassanik nuutsitsinermt siunertat aallaavigissavai. Tassaappullu:

- Nammassisaqarsinnaassuseq
- Suliassanik ingerlatsinermt pitsaassuseq
- Naleqqunnerpaamik iluseqartitsinerit aamma suliassat ingerlasarnerat

Kapitali 7-imi naliliinermt naatsumik eqikkaaneqassaaq.

3 EQIKKAANEQ AAMMA INNER-SUUSSUTIT

Akilerartarnermut Aqutsisoqarfiup qitiusumik akiliitsiniartarnermik ingerlatsilerneranik nalilersuinerup nalilersuinermut tunngaviusut pingasut pingaarnerit najoqqutarai. Ataani nalilersuinermut tunngaviusut tamarmik pingaarnersaanik naatsumik eqikkaanertaqarpoq (findings) aamma ilaapput BDO-p siumut sammisumik suleriaasissamut innersuussutai.

Aalajangii- nermi tunngavik	Eqikkaaneq/inerniliineq
Naammassisaqarsinnaassuseq	Soqutigisaqaqatigiit isumaqatigiillutik nalilerpaat, qitiusumik ingerlatsisoqalernerq sakkortuumik aallarnersimasoq, aammalu suliasamik ingerlatsineq aallarnernerannit pitsaanerulersimasoq.
	Ullumikkut sulisorisanit ikinnerusunit suliasaq ingerlanneqarpoq, aamma nuna tamakkerlugu assigiiarnerusumik naleqqussarlugu ingerlanneqarluni. Sumiiffiit ilaanni naleqqussaaneq iluarineqarpoq - allanili pitsanngoriaatitut isigineqarani.
	Qitiusumik ingerlatsisoqalereernerata kingorna suliasamik naammassisaqarsinnaassuseqalersitsisumik ineriartortoqarpoq - akiligassat ilanngullugit naatsorsuisarnerup aamma akissarsianit ilanngaassisarnerup akiliitsiniartarnerq oqinnerulersissimavaat.
	Paasisutissat katersat takutippaat 2010-mit 2011-mut aamma 2013-imit 2014-imit akiligassallit amerleriarsimasut. Tamanna ataatsimut isigalugu pissutsinut annertunerujartortumik atuukkiartortunut aammalu aningaasat tungaatigut nunami ingerlanerliulernerup kinguneratut pissutissaqarnarsorivoq.
	Akiitsut akiliitsiniartarnermut nuunneqartut akilerneqartalerput imaluunniit akiligassaajunnaarsinneqartarlutik.
	Akiitsut amerlassusaasa akiitsunik nutaanik ilaneqartarnerisa akiilitsiniartarnerq kinguaattooruteqartittuarpaat, tamannalu Akilerartarnermut Aqutsisoqarfimmi suliffimmi avatangiisini suliasanillu pingaarnersuinermi unammillernartunik pissutsinik atuisitsilersarpoq.
	BDO innersuussivoq, akiitsoqarfiit, ingammik kommunit, akiitsut akiligassaajunarsinneqartarneranut atatillugu suleriaasertik allanngortissagaat, ilaatigut aningaasat sinnerneqartussaangitsut aamma akulikissuseq, taamatilluni akiitsut annertussusaasa pisortat aningaasat pisassaviisa annertussusaannut naaper-tuuttumik ersersinneqarniassammata.
Sumiiffinni arlalinni sulisunut suliasanik tulleriissaarineq amigaatigineqarpoq, aamma Akilerartarnermut Aqutsisoqarfiup suliasat anguniagarisaata erseqqissaaviginissaat amigaataalluni. Aqutsisut suliasaat taanna ingammik arlallit peqataaffigisaannik aqutsisoqarnermik ingerlatsiffiusumi unammiller-	

nartuusimavoq, suliassanik tulleriissaarineq anguniakkallu paatsuunganarsimalutik.
BDO-p nalilerpaa akileraarutiniq suliassaqrifiup akiliisitsiniartarneq ukkappallaarsimagaa. Qanimut suleqatigiinnerunermik pisariaqartitsisoqarpoq - ingammik suliat tungaasigut aamma sulisoqarnermik aqutsineq eqqarsaatigalugu.
Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik neriuppoq nutaamik aqqissuussinikkut unamminartut tamakku pitsaanerusermik ingerlanneqarsinnaalerumaartut, aammattaarlu sulisut piginnaangorsarlugit assigiinngitsut aallartitsisoqarsimavoq.

Aalajangii- nermi tunngavik	Eqikkaaneq/inerniliineq
Suliassamik naammassinninnermi pitsaassuseq	<p>Akiitsunik akiliisitsiniartarnermik ingerlatsinermik aqqissuussineq qitiusumik ingerlatsilernerup kinguneratut, akiitsut ikilisarneqarnissaannik, sullissinerup assigiiaarnerulernissaanik, pitsaassutsip naammassisaqarsinnaassutsillu anner-tusarnissaannik aammattaq suliap sularineqarnerani paasiuminarsaanermik aamma innuttaasut inatsisitigut innarlitsaaliugaanissaannik anguniakkatut siu-ner-tarisat taamaallaat annikitsuinnarmik nammassineqarsinnaasimapput.</p> <p>Qulaajaanerup takutippaa akiitsunik akiliisitsiniartarnermut nuutat sulari- neqartartut, taamaalillutik akilerneqartarlutik, akiliisitsiniarnikkut pissarsiari- neqartarlutik imaluunniit akiligassaa-junnaarsinneqartarlutik. Akiitsut amerlas- susaanni ineriartorneq ataatsimut isigalugu suliat naammassineqanngitsut aki- itsullu nutaat takkussuuttut amerlassusaannik takussutissiivoq .</p> <p>Akiitsunik ikilisaanermik suliniutinik ingerlaavartumik aallartitsisoqartarpoq, ilaatigut akileeqqusissutit ingerlaavarnerusermik nassiussorneqartalernerat, aki- itsut annertuut salliutitsineqartarnerat aamma ataatsimut isigalugu naaf- ferartumik akilersuinermik aqqissuinerit, kiisalu ilanngaassinerit aamma akili- ussinerit.</p> <p>Kommunini imaluunniit Namminersorlutik Oqartussani akiitsut qaqugukkut aki- ligassaa-junnarsinneqartarnerannut atatillugu assigiiaamik ingerlatseri- aaseqanngilaq. Tamatumunnga ilaatigut pissutaavoq akiligassaa-junnaarsitsinerit annertuut naalakkersuisoqarfinit akueriuminaatsinneqartarmata. Akiligassaa- junnaarsitsisarnerni kinguaattoornerit akiitsut amerlassusaat annertuumik qaf- fassimaartippaat, tassalu periarfissaqarpoq akiitsut amerlassusaata pissutsinut naleqqunneruserunngorlugit ikilisar-nissaannut, ingammik kommunini akiligassaa- junnaarsitsisarneq naleqquttunngorsarsinnaagaanni.</p> <p>Pinaveersaartitsinermik suliniutinut annertuumik periarfissaqarpoq ilaatigut PBS-imut nalunaarsuitsinikkut, attaveqatigeriaatsit allat atonerisigut aamma akiliisitsisarnikkut, soorlu akiliisinnaasunik akiliisitsinikkut.</p> <p>Ullumikkut qitiusumik ingerlatsisoqalereernerani suliassap sularineqarnera assi- giiaarneruvoq. Sulili akileraaruserivinni suleriaatsit suliniutillu ingerlanneqartar- neranni assigiinngissuteqarpoq. Akileraartarnermullu Aqutsisoqarfik aamma</p>

<p>nunap isorartunerujussuanik unammillernartunik atugaqartinneqarpoq, soorlu aammattaaq immikkut ittunik piginaasallit amigaatigineqartut, taakku Kalaallit Nunaanni unammilligassat nalinginnaasuupput. Aqutsisunut attaveqaqatigiittarnermullu annertuunik piumasqaqtitsipput, BDO-lu naliliivoq Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik anguniagaqarluni suliniuteqarfiginerasigut nukittorsarneqarsinnaasoq.</p> <p>BDO nalilersuivoq qitiusumik ingerlatsisoqalereernerata kingorna inatsisitigut innarlitsaaliugaaneq annertusarneqarsimasoq. Sulili Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi sullissinermi paasiuminaappallaartoqarnermik aamma attaveqaqatigiinnerup tungaatigut unammillernartoqarpoq. Tassami akiitsulimmut sulii paasiuminaattarpoq soq ilanngaatinneqarsimanerluni imaluunniit piffissaq suna pillugu taamaaliortoqarsimanersoq.</p> <p>BDO nalilersuivoq akiitsullip akiligassaqarfiullu akornanni suliaqarfitsigut arlalitsigut attaveqaqatigiittarnerat sulii amigartumik imaluunniit naleqqutsinngitsumik ingerlanneqartoq. Ataatsimut isigalugu attaveqaqatigiinneq amigartumik ingerlanneqartoq innuttaasut inatsisitigut innarlitsaaliugaanerannut naammassisaqarsinnaassutimullu kinguneqarnerlutsitsisarpoq.</p> <p>BDO naliliivoq attaveqaqatigiittarneq siunissaq eqqarsaatigalugu nukittorsarneqassasoq, aamma akiitsulinnut tulluarsarneqassasoq. Aammattaaq innersuutigineqarpoq akiitsulinnut attaveqaqatigiinnikkut qanoq inissimanermit tunngasunik nalunaarusiortoqartassasoq, tassunga ilanngullugit anguniakkat nammassisaqarsinnaassuserlu.</p>	<p>nunap isorartunerujussuanik unammillernartunik atugaqartinneqarpoq, soorlu aammattaaq immikkut ittunik piginaasallit amigaatigineqartut, taakku Kalaallit Nunaanni unammilligassat nalinginnaasuupput. Aqutsisunut attaveqaqatigiittarnermullu annertuunik piumasqaqtitsipput, BDO-lu naliliivoq Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik anguniagaqarluni suliniuteqarfiginerasigut nukittorsarneqarsinnaasoq.</p> <p>BDO nalilersuivoq qitiusumik ingerlatsisoqalereernerata kingorna inatsisitigut innarlitsaaliugaaneq annertusarneqarsimasoq. Sulili Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi sullissinermi paasiuminaappallaartoqarnermik aamma attaveqaqatigiinnerup tungaatigut unammillernartoqarpoq. Tassami akiitsulimmut sulii paasiuminaattarpoq soq ilanngaatinneqarsimanerluni imaluunniit piffissaq suna pillugu taamaaliortoqarsimanersoq.</p> <p>BDO nalilersuivoq akiitsullip akiligassaqarfiullu akornanni suliaqarfitsigut arlalitsigut attaveqaqatigiittarnerat sulii amigartumik imaluunniit naleqqutsinngitsumik ingerlanneqartoq. Ataatsimut isigalugu attaveqaqatigiinneq amigartumik ingerlanneqartoq innuttaasut inatsisitigut innarlitsaaliugaanerannut naammassisaqarsinnaassutimullu kinguneqarnerlutsitsisarpoq.</p> <p>BDO naliliivoq attaveqaqatigiittarneq siunissaq eqqarsaatigalugu nukittorsarneqassasoq, aamma akiitsulinnut tulluarsarneqassasoq. Aammattaaq innersuutigineqarpoq akiitsulinnut attaveqaqatigiinnikkut qanoq inissimanermit tunngasunik nalunaarusiortoqartassasoq, tassunga ilanngullugit anguniakkat nammassisaqarsinnaassuserlu.</p>
--	--

<p>Aalajangiermi tunngavik</p>	<p>Eqikkaaneq/inerniliineq</p>
<p>Hensigtsmæssige strukturer og arbejds-</p>	<p>BDO naliliivoq qitiusumik ingerlatsilerneq siunertarisamut akiliisitsiniartarnermik ingerlatsinermit naleqquttumik najoqqutassiornissamut, Kalaallit Nunaannilu tamarmi akiliisitsiniartarnermik ingerlatsinerup pitsaanerulernissaanik siunertamut annikitsuinnarmik sunniuteqarsimasoq.</p> <p>Sulisut assigiinngitsunik sullissineranni suleriaatsinik aalajangersimasunik malitassaannik ilitersuusianillu sanaanneqarsimapput, assigiiaarnerusumik sullissialernissaq akileraartarnermilu akiliisitsiniartarnerup nukittunerusup atuutilernissaa siunertaralugu.</p> <p>Taamattorli aqutsisoqarfiup suleriaasii aqqissuussaannermi tamarmi ilisimaneqaratillu atuutilersimangillat, taamaattumik aqutsisoqarfiup iluani annertuunik assigiinngitsorpoq suliniutit pitsaassusaat, aqutseriaaseq piginnaasallu eqqarsaatigalugit.</p> <p>BDO innersuussivoq aqutsisoqarfinni pingaarnersuinermit tulleriissaarisarnerit misissorneqassasut, Nuummi qitiusumik ingerlatsiviup nunallu immikkoortuini akileraaruseriviit akornanni suliaasat killissaqarfilersorneqarnerinut atatillugu.</p>

BDO innersuussivoq suleriaatsit atorneqartut il.il. nutarterneqassasut, taamaalilluni siunissaq isigalugu pitsaassuseq qulakkeerneqaqqullugu, aammalu akileraartarnermi suliasap akiliisitsiniartarnermilu suliasat suliasartasa killissaqarfilersorneqarnerisa nukittorsaavigineqarnissaata ukkanneqarnissaat qulakkeerumallugu.

Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup kommunillu akornanni suleqatigiinneq pingaarnerusumik suliat ataasiakkaat isornartut suleqatigiissutigineranik pisarpoq, taakkulu saniatigut suleqatigisap suut suliarisarnerai paasiuminaatsineqarpoq. Oqaloqatigiinnerlu pitsanngorsaataasumik nukittorsarneqarsinnaavoq.

BDO naliiivoq kommunini pinaveersaartitsinermik suliaqarneranik nukittorsaneq assut pitsanngoriaataajumaartoq - minnerunngitsumk kommunimut namminermut - aamma suliasaq pillugu suleqatigiit akornanni pitsaarnerusumik suleqatigiissitsilissaaq.

Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik annertuumik assigiinngitsunik suleqateqarpoq, tassaasut inissiatileqatigiiffiit, eqqartuussivik, politiit allallu pisortanit ingerlatat ingerlatseqatigiiffiit, tamannalu attaveqaqatigiinnermut suliasamik annertuumik piumasqaartitsivoq. Suleqatigiinnermi aporaanneqalersarpoq, attaveqaqatigiinneq amigaateqarmat.

BDO innersuussivoq suleqatigiit suleqatigiinnertik ingerlaavartumik pitsanngorsaavigissagaat, ilaatigut aalajangersimasunik ataatsimeeqatigiittarnikkut.

Ataatsimut isigalugu inatsisiliornermut tunngatillugu unamminartoqarpoq, innuttat eqimattakkaat akiliisussaajunnaarsinneqarsimmata. Soorlu soraarnerussutisiallit akiliisinneqarsinnaanngitsut akiliisinniarneqartarput, imaluunniit ilinnigallit akiliutissaat annikinnerutinneqartarput, aamma taakku akiliisinniarneqarsinnaanngitsuupput.

BDO innersuivoq isumagininnermi aamma teknikkikkut tunniuttakkat inatsisiliunneqarnerata nutarsarnerani immikkut ukkanneqartariaqartoq akiitsunik akiliisitsiniartarnerup pitsaarnerusunik sinaakktassaqaalernissaat qulakkeerniarneqassasoq. Aammattaaq isumaliutigineqassaaq kommunit akiligassanik allakatigut akileeqqusissutinik nassiussisalernissaat, suliasat akiliisitsiniartarnermut ingerlateqqinnginneranni.

4 MISISSUEQQISSAARERIAASEQ AAMMA PERIAASEQ

Akilerartarnermut Aqutsisoqarfiup qitiusumik ingerlatsilerneranut atatillugu BDO-p qitiusumik ingerlatsinermi pitsaasumik suliassamik ingerlatsineq aammalu aaqqissugaanermi piujartitsineq naliliinermi aallaavissatut pingaarnertut toqqarsimavai..

Naliliinermi tunngaviit tulliani taaneqartut aallaqqaasiummi suliassat nuunneqarnerannut, aamma siunissamut isigisumik aaqqiissuteqarnissamut tunngaviusut pingaarnertit erseqqissavigineqarnerannut atorneqartut tassaapput:

- **Naammassisaqarsinnaassuseqarneq:** qitiusumik ingerlatsilernerup suliassamik naammassisaqarsinnaassuseqalersitsisimava, qitiusumik ingerlatsinermi akiligassanik pina-veersaartitsineq/ akiligassaqalersitsinaveersaartitsineq aamma akiitsunik tigusiartarnermi? Suliassat isumagineqarnissaasa qanoq issusaannut takussutissiaq kisitsisitalerlugu qanoq nalilersorneqarpa? Aamma qanoq qitiusumik ingerlatsiviit suliassat isumagineqarnerat qanoq nalilerpaat?

Suliassat isumagineqarneranni pitsaassuseq: qitiusumik ingerlatsilernerup akiitsut ikilisissimavai, innuttaasut suliffeqarfiillu sullinneqarnerata assigiarnerneranik qulakkeerinnissimava? Qitiusumik ingerlatsilernerup akiitsullip inatsisitigut innarlit-saaliugaanissaa nukittorsaavigisimavaa?

- **Akilerartarnermut Aqutsisoqarfiup Namminersorlutillu Oqartussani sulianik iluseqartitsinerit** suleriaatsillu naleqquttuuppat? Inissisimanagerit akisussaaffiillu erseqqissumik kommuninut suleqatinullu allanut suliassat killissaqarfilersorneqarneri erseqqissumik agguataarneqarsimappat? Pitsaasumik akiliitsiniartarnermik tunngavissat pigineqarpat - aamma ataqatigiisumik inatsisiliorneq?

Nalilersuineranut tunngaviit taakku pingasut BDO-p apersuineranut ilitsersuusiaanun, allaffinni sulineranut misissuineri allanilu paasissutissanik katersineranut tunngaviusimapput. Aammat-taq nalunaarussiaq una taakku tunngavigalugit ilusiligaavoq. Tunngaviit erseqqissarpaat qanoq Kalaallit Nunaanni maannakkorpiaq aamma siumut isigaluni akiliitsiniartarnerup pitsaassut-simut naammassisaqarsinnaassutsimullu tunngatillugu politikikkut anguniarusutat ikorfartor-sinnaagaat.

Aaqqissuussinerni marlunni pineqartuni suliassat isumagineqarnerisa ataatsimut ataqatigiiler-sinneqarnissaat anguniarneqanngilaq. Siullermik, nalilersuinerup siunertarivaa siumut isigi-sunik misissueqqissaarissalluni, innersuussissallunilu. Tamatuma saniatigut misissuilin-ginnermi naliiisoqarsimannngilaq, aammalu pissutsit suliassat isumagineqarnerannut sunni-utaasartut allannorsimapput.

Tamakku saniatigut piffissami misissuiffimmi aningaasaqarnerup tungaasigut ingerlanerliorneq pilersimavoq, tamannalu akiitsut amerlanerulernerannik kinguneqarsimanissaa naatsor-suutigisariaqarpoq.

Nalilersuineramik tunngaviit eqaannerusumik atorsinnaaqullugit, pilersaarusionerup aamma misissueqqissaarinerup ingerlanerini paasinarsarlugit ukkassinermi tunngavissat /naliliinermi atugassanngortinneqarsimapput, ataani allaqqasutut:

Naammassisaqarsinnaassuseqarneq

- Naammassisaqarsinnaassuseqarnerit
- Annertussusiliilluni pitsaassusiliillunilu qanoq inissisimanermik nalilineq
- Aaqqissugaaneq suliasat isumagineqarnerannut atatillugu

Suliasat isumagineqarneranni pitsaassuseq

- Akiligassat ikileriarsimanerat
- Assigiaamik sullissineq
- Akiitsullip inatsisitigut innarlitsaaliugaanera

Sulianik iluseqartitsinerit suleriaatsillu naleqquttut

- Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi ingerlariaaseq aamma Namminersorlutik Oqartussani killissaqarfilersorneqarnerit
- Kommunit killissaqarfilersorneqarnerit
- Kattuffinnut allanut killissaqarfilersorneqarnerit
- Ataqtigiisumik inatsisiliorneq

4.1 PAASISSUTISSAT ATAATSIMOORUSSAT

Paasissutissanik katersineq ilaatigut suliasaqarfimmut tunngasut paasissutissat pigeriikkat katersoreragut pisimavoq, ilaallutik aningaasaqarnermut suliaqarnernullu paasissutissat, aammattaaq pitsaassutsumut tunngasutigut annertuumik paasissutissanik katersineq, taanna ingerlanneqarsimavoq Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik qitiusumik aamma siammasisumik ingerlatsinera pillugu apersuiffigalugu, aamma kommunit, eqqartuussiveqarneq, ombudsmandeqarfik, soqutigisaqaqatigiit allallu apersornerisigut ingerlanneqartumik.

Paasissutissartat annertussusaat eqqarsaatigalugu taakku Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit tunniunneqarsimapput, 2010-miillu siumut paasissutissaallutik. Tamatumunnga pisutaavoq siusinnerusukkut naatsorsuinerit tatiginassuseqaratillu assigiaarsimangimmata.

Ullumikkut akiliisitsiniartarnermi aaqqissuussaannermi nukittoqqutit unamminartullu erseqqis-sunngortinneqarput. Nunap immikkoortuini assigiinngitsuni soqutigisaqaqatigiinnut assingusunut apersueriaatsit assigiit atorneqarput.

Aammattaaq paasissutissanik katersinermi nalilersuinerup ingerlanneqalernissaanut ilisimasaqalernissaq siunertaasimavoq.

4.2 MISISSUEQQISSAARERIAATSIP PITSAAQUTAI NUKILAAQUTAALU

Paasissutissat pitsaassusillit annertuut katersorneqarnerat aallaavittut soqutigisaqaqatigiit ilaatinnessaannut qulakkeerinninnissamut tulluuppoq, soqutigisaqaqatigiillu assigiinngiaartut

eqimattakkaat akiliisitsiniartarneq eqqarsaaatigalugu suliniutaasa misilittagaasalu paasissutis-sartaannik pissarsinissamut tulluulluni.

Akiligassanik akiliisitsiniartarnerup qitiusumik ingerlanneqalerneranut atatillugu naliliinermi qitiusumik suliasanik isumaginnittut soqutigisaqaqatigiillu suliap ingerlanerani peqataatinnis-saat pingaaruteqarsimavoq, aammalu namminneq misilittakkatik annertuut aallaavigalugit tunniussaqaarnissaminnut periarfissinneqarsimallutik.

Aappaatigut taamak pitsaassusermik misissuinerup nukilaaqutigivaa kattuffinni naliliinermut peqataasunit sulisut ikittuinnaat apersorneqarsinnaasutut toqqagaasarsimmamata. Aammattaq oqaluttuaat imminiinnarmut aallaaveqartutut tunngasuusutut nalilertariaqarput.

Unamminartut tamakku ungalassimaartinneqarsimapput kattuffinni peqataasunit sulisut im-mikkut ilisimasallit ukkanneqarnerisigut, aammattaq inuit apersorneqartut oqaluttuaasa allakkatigut paasissutissanut, nalunaarusianut, naliliisarnernut, aamma aningaasaqarnermi suliniutillu ingerlanneqarsimasut kisitsisaanut naleqqiussisarnikkut. Aammattaq paasissutis-sanik katersinermi isummat assigiinngitsorpassuit qulaajaaffigineqarsimapput.

Paasissutissanik taaneqartunik katersuiffinnik assigiinngitsunik ilanngussinerit ataatsimut isi-galugu akiitsunik akiliisitsiniartarnermi iluaqutit ajoqutillu qulaajaavigineqarnerannut ilu-aqutaasinnaapput.

5 SULIASSAQ PILLUGU ALLAASERIS- SAQ

5.1 INATSIITIGUT NAJOQQUTASSAQ

Pisortanut akiligassanik akiliisitsiniartarnermut najoqqutassaq aajalangersagaavoq uani "Pisortanut akiitsut akilersinniarneqartarnerat pinaveersaartinneqarnissaallu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 3, 2. maj 1996-imeersoq". Tassani akiligassiissutinik akiliisitsiniartartut (akiliisitsiniartarnermik ingerlatsisut) naafferartumik akiitsut akilersortarnissannik isumaqatigiissutitortarnissaanut aamma ilaatigut akissarsianik tigusassanillu pinngitsaaliilluni akiliisitsiniarnerannut inatsisitigut tungavissaat aalajangersagaapput, aammattaaq akileraarutinik sinneqartoorutinit akiliisitsisarneq aamma akiliussisarneq ilanngullugit. Inatsisip atuuffia ingerlaavartumik allanngorarpog annertusisimallunilu, taamaalilluni Inatsisartut inatsisaat akiitsunik pisassaqaqfinnut inatsisartut inatsisaannit peqqussutaanillu makkunanga pinngorsimasunit atuulluni:

Takussutissaq 2: Inatsisit peqqussutillu, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik akiliisitsiniartarfiuvoq

Aningaasarsianit akileraarutit pillugit Inatsisartut inatsisaat,
Pappiaqqanik nalilinnik naqissusiinnermi akitsuut pillugu Inatsisartut inatsisaat,
Eqquiniaasitsinnermi akileraarutit pillugit Inatsisartut inatsisaat,
Aningaasaniq ikisilluni pinnguaatinut akileraarut pillugu Inatsisartut inatsisaat,
Umiaarsualivimmiinnermut akileraarutit pillugit Inatsisartut inatsisaat,
Qamutit motoorillit akileraarutaat pillugit Inatsisartut inatsisaat,
Raajanut akitsuutit pillugit Inatsisartut inatsisaat,
Sulisogarnermut akitsuut pillugu Inatsisartut inatsisaat,
Imigassat ethanolimik akullit Kalaallit Nunaanni sananeqarsimasut akitsuutaat pillugit Inatsisartut inatsisaat,
Ilinniagaqarnermut tapiissutit pillugit Inatsisartut peqqussutaat,
Inuussutissarsiutinut ilinniartitaaneq aamma inuussutissarsiutinut ilinniartitaanermi pikkorissarneq pillugit Inatsisartut peqqussutaat,
Meeqqanut akilersuutit il.il. kiisalu meeravissiartaanermi tapiissutit tunniunneqartarneri pillugit Inatsisartut peqqussutaat,
Pisortanit ikorsiissutit pillugit Inatsisartut peqqussutaat,
Inissianik attartorneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat,
Inissialionermut tapersiissuteqartarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat,
Aalisarnikkut, piniarnikkut nunalerinikkullu tapersiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat,
Aalisarnermik piniarnermillu inuussutissarsiutillit inuussutissarsionerannik siuarsaaneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat,
Nunalerinikkut tapersiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat,
Aalisarnermut aningaasaliissutinut immikkoortitat pillugit Inatsisartut inatsisaat,
Kommunit inuussutissarsiutini il.il. aningaasaliinermikkut inuussutissarsiutinik ineriartortitseqataanissaminnut periarfissaat pillugit Inatsisartut inatsisissaat,
Takornariartitsisarnermik inuussutissarsiuteqarnerup aamma nunami inuussutissarsiutit siuarsarneqarnissaat pillugit Inatsisartut inatsisaat,
Bibliotekeqarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat,
Unammilleqatigiinneq pillugu Inatsisartut inatsisaat.

1. april 2008-mi akiliisitsiniartarneq kommuninit Qitiusumik akiliisitsiniartarfimmut - Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut tunniunneqarpoq. Tunniussineq malittarisaliunneqarpoq inatsimmi "Pisortanut akiitsut akilersinniarneqartarnerat pinaveersaartinneqarnissaallu pillugit Inatsisartut inatsisaata allannguutissaatut Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 15. november 2007-imeersoq, tassani nunamut tamarmut atuuttuumik akiliisitsiniarnermi oqartussaasoq

ataaseq pilersinneqarpoq, taamaalilluni akiliisitsiniartarneq Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit ingerlanneqalerluni.

Inatsimmi allannguinermi aalajangersarneqarpoq Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik akiliitsiniartarnermik suliaqartuusooq, inissisimanerillu ima agguataarneqarput, pisassaqtup pisassani kisillugulu naatsorsortassagai, akiliisitsiniartarluni amma pisassanik akiliisitsiniarnermi akilerliliissutit suliarisarlugit, aatsaallu pisassarineqartut Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit ingerlateqqinneqaaqqittassasut aatsaat akiliinissamut killissarititaasooq qaangerneqarsimagaangat (kommuniunngitsullu pisassaannik eqqaasitsisussutit ingerlanneqareepata). Akiitsulik allakkatigut akiliisitsiniartarnermut ingerlatitsiisoqannginnerani ilisimatinneqartassaaq. Pisassaqtup pisassanik akiliisitsiniarneq tamaat ilaannaaluunniit atorunnaarsissinnaavaa/ uter-teqqusinnaavaa.

Aammattaaq aalangersagaavoq pisassanik Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut tunniussinermut, allakkatigut akileeqquusiisnermi ingerlatseriaatsimik minnerpaaffilinnik piunasaqaateqarnermut, pisassanik akiliisitsiniartarnermik utertitsinernut, pisassat annertussusaat il.il. naafferartumik akilersorneqarsinnaasut imaluunniit akiligassanik kinguartitsigallartarnermut, aamma naafferartumik akilersuisinnaanermut piffissarititaasut pillugit Inatsisartut malittarisassanik aalajangiisnaasooq. Aammattaaq pisassat erniaanik akiligassiissutitaanilluunniit aamma aalajangersaasoqarsinnaavoq.

2011-mi kommunit pisassaata ilaanik akiligassat ilanngullugit naatsorsuisalerneq, aamma inuit namminneq pilersuisutut akilersuutunik piunasaqaataannut akileraarutinit sinneqartoorutaannik tiguisinnaalerneq periarfissaaleroq. Tamatuma saniatigut inatsisip nutarternerani periarfissanngorpoq PBS-ikkut akiliisarnissaq eqqarsaatigalugu nalunaartoqartarnissap piunasaqaataalersissinnaanera, pisortanut piffissat akileeqquusiiffiusartut tamaasa eqqarsaatigalugit, ilaatigut akileraarutunik akiitsuutinillu akiliisarneq, aamma nioqqutissat nassiunneqartarnerinut sullissinernut akiliutit. Aalajangersakkalli atuunnissaanut pisariaqassaaq atuilersussap aningaaserivini aqutugalugu PBS-imik isumaqatigiissusiorsinnaanissaa.

5.2 QITIUSUMIK INGERLATSILERNERUP SIUNERTAA

Akileraartarnermut ingerlatsivik qitiusumik ingerlanneqalerpoq 1/1 2007, tassalu aqqisusussaaneermut ataatsimiititaliap pisortat suliffeqarfiutaanni aqqisusussaaneermik iluarsartuusseqqinneq pillugu Isumaliutissiisutaata suliarilernerani aammattaaq akiliitsiniartarnerup qitiusumik ingerlanneqartalernissaanik siunnersuummik peqartoqareerpoq.

Suliassat qitiusumik isumagineqalernerat malittarisaliuunneqarpoq inatsimmi ” Pisortanut akiitsut akilersinniarneqartarnerat pinaveersaartinneqarnissaallu pillugit Inatsisartut inatsisaata allannguutissaatut Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 15. november 2007-imeersoq”, tassani nunamut tamarmut atuuttuusumik akiliisitsiniarnermi oqartussaasumik pilersitsisoqarpoq, akiliisitsiniartarnerlu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit tiguneqarluni.

Suliassaqarfiit taakku marluk isumagineqarnerisa qitiusumit ingerlanneqalernissanut tungavilersuutit assigiipput. Inatsisilornissanut piareersaalluni suliaqarnermi akiliitsiniartarnerup qitiusumik isumagineqartalernissaanut siunertaasuni tamanna erserpoq:

- Suliassat isumagineqarnerini nammassisaqarnerulersitsineq, ilaatigut ilimagisat aalavigalugit akiliisitsiniartarneq.
- Sullissineq assigiiaarnerusoq kinaassusersiunngitsoq, innuttaasut inatsisitigut innarlitsaaliugaanissaannik qulakkeerinninneq.

- Aningaasat ingerlaarneranni ataqatigiisitsineq, ingammik akileraartarnermut suliassaq eqqarsaatigalugu.
- Suliassap ukkanneqarnissaanik qulakkeerinnineq.
- Sulisut piginnaangorsarneqarnerat.

BDO-p nalunaarusiami akiliisitsiniartarnermi suliassanik isumaginnineq, siunertanut ukununga sanilliullugu naliliiffigivaa.

Inatsisissamut siunnersuummut oqaaseqaatini anguniagassat arlallit erseqqissarneqarsimaput, ilaatigut makkuusut:

- Assigiiaamik akiliisitsiniartarnermik ingerlatsineq, taamaalilluni innuttaasut inatsisigit innarlitsaaliugaanissaaannik pingaartitsineq atuutissaaq
- Akiitsullit akiligassaqarfiillu sullinneqarnerini pitsaassuseq naammassisaqarsinnaasuserlu.
- Akiitsullit akiliisinnaassuseqarnerannik ilimanaateqarnerpaanik akiliisitsiniarnermi aqutsineq pingaarnersiunerlu.
- Akiliisitsiniartarnermi sakkut pitsaaanerpaat ukkallugit atorneqarneri.
- Akiliisitsiniartarnermik suliniutit ataqatigiissaakkat.
- Suliassamut aqutsisunit ukkassineq.
- Allaffissornikkut atortussat tulluurtut.
- Suliassat isumagineqarneri naammassisaqarsinnaassuseqarfiusut.
- Sulisunik ingerlaavartumik ilinniartitseqqiisarneq.

5.3 SULIASSAMIK SULEQATIGIITTUT PILLUGIT ALLASERISAQ

Tulliuttumi Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup qitiusumik akiliisitsiniartarnermik tiguserata kingorna, ullumikkullu suliassanik isumaginninnermi aqqissugaaneq sammeneqassaaq.

Kommunini suliassat isumagineqarneranni aqqissugaaneq aamma naatsumik naggataatunganni misissorneqassaaq.

5.3.1 AKILERAARTARNERMUT AQUTSISOQARFIUP QITIUSUMIK INGERLATSISOQALERNERATA KINGORNA AAQQISSUGAANERARA

Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik aqqissugaanermigut allanngortitsisivoq 1/11 2013-imi atuutilersumik, sulilu tamanna piviusunngortiterneqarpoq. Paasissutissanik katersinerit apersuinerillu ukiaq 2013-imi ingerlanneqarnerummata, qangaanerusoq ullumikkullu aqqissugaaneq taaneqartassaaq. Allaaserinninnerit tunngavigivaat Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup nammineq aqqissugaanermik allaaserinninneri.

Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik aqutsisoqarfiuvoq Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfiup ataaniittoq. Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup akileraartar-

nermi, akiitsuutit pillugit, aamma akiliisitsiniartarnermik suliassat ingerlanneqarnerat suliarsarivai.

April 2008-mit november 2013-ip ingerlanerani Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik aaqqissuus-sanermini qullersaqarfeqarpoq, nammineq allattoqarfeqarluni aamma tallimanik immikkoortotaqarfeqarpoq:

- akileraartarnermut immikkoortotaq, nuna tamakkerlugu sisamanik immikkoortotalik
- akitsuutinut immikkoortotaq
- kukkunersuinermit immikkoortotaq
- aningaasaqarnermut immikkoortotaq
- akiliisitsiniartarnermut immikkoortotaq, nuna tamakkerlugu sisamanik immikkoortotalik

Allaffiit tamarmik allaffimmi ingerlatsisumit aquneqarput, taakku suliassat isumagineqarnerisa ingerlanneqarnerat akisussaaffigaat.

Akileraartarnermik immikkoortotaqarfiup akileraartarnermut tunngatillugu suliassat tamaasa akisussaaffigai, ilaatigut nassuiaanerit, aalajangiinerit, ikiuinerit nunallu immikkoortuini allaffinnik ilitsersuineq, nakkutilliineq ingerlatsinerlu, akileraarutilerinermi sulianut ataqatigiimmik aaqqissuusinerit aamma naatsorsuuserisutut atuuffeqarnerup ilaa (sulisisunik aaqqissuussineq).

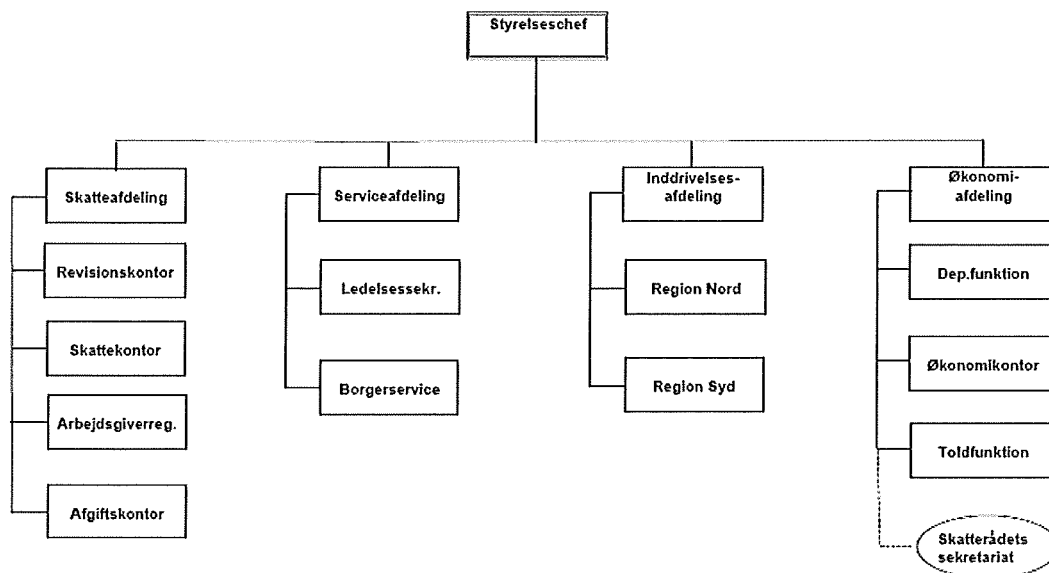
Akiitsunut immikkoortotaqarfiup akiitsunik sunilluunniit tamanik akiliisitsiniartarneq suliarsarpaa, akitsuusiisarneq, niueqatigiinnermut naatsorsueqqissaarineq il.il.

Kukkunersuinermit immikkoortotaqarfiup ingerlatseqatigiiffinnik aamma namminersorlutik inuussutissarsiuteqartunik akileraarusiineq aamma kukkunersuineq suliarsarpaat, akileraarutitut akitsuutinullu ingerlatsineq tamaat kukkunersuuttarlugu, aammalu kukkunersuinermit sulianut aaqqissuusseriaatsit suliarsarlugit.

Aningaasaqarnermut immikkoortotaqarfiup naatsorsuuserinermik suliassaq, naalak-kersuisoqarfiup naatorsuutai aamma karsimik aqutsineq akisussaaffigaa.

Akiliisitsiniartarnermik immikkoortotaqarfiup pisortat pisassaannik il.il. Kalaallit Nunaanni, Danmarkimilu akiliisitsiniartarneq akisussaaffigaa, akileraarutininik akiliisitsiniartarneq il.il. nunani allani (aamma OECD).

Takussutissiaq 3: Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup 2008-milli aaqqissuussaanera

Kilde: Skattestyrelsen, www.aka.gl

Aqutsisoqarfiup pisortaa

Akileraartarnermut immikkoortortaq
 Kukkuersiuinermit immikkoortortaq
 Akileraartarnermut allaffik
 Sulisitsisunik nalunaarsuutit
 Akitsuutinut allaffik

Sullissivik
Aqutsisoqarfik
Inuttaasunut sullissivik

Akiliisitsiniartarnermik immikkoortortaqarfik
 Region Avannaa
 Region Kujataa

Aningaasaqarnermut immikkoortortaqarfik
 Naalackersuisoqarfik
 Aningaasaqarnermut allaffik
 Nutserisoqarfik
 Akileraartarnermi qullersaasut allattoqarfiat

Nunap immikkoortuinut allaffiit inuttaasunik sullissinermi akileraartarnermut tunngatillugu aamma akitsuutinik akiliisitsiniartarnermi suliassat ilaat suliassarivaat. Akiliisitsiniartarnermut tunngatillugu allaffiit Region Avannaani akiliisitsiniartarneq nalinginnaasooq akisussaaffigaat.

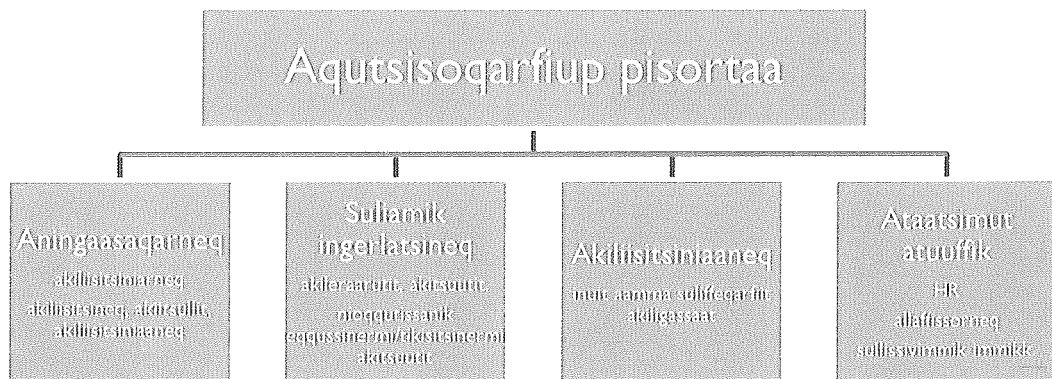
Taamatut aaqqissugaaneq ukiaq 2013-imi atuutilerpoq, paasisutissat uani nailiinermit ator-neqartut amerlanerit katersorneqarnerat naammassimmat. Akileraartarnermut Aqutsisoqar-

fiup nutaamik aqqissugaanera atuutilerpoq 1/11 2013 sulilu piviusunngortitsineq ingerlaavartumik ingerlanneqarluni.

November 2013-imit Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik najoqqutassatut aqqissugaavoq sisamanik immikkoortortalerlugu:

- Aningaasaqarnermut immikkoortortaqaarfik
- Suliamik ingerlatsineq nakkutilliinerlu
- Akiliisitsiniartarneq
- Ataatsimut atuuffiit

Takussutissaq 4: Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup aqqissugaanera november 2013

Kilde: Skattestyrelsen

Aningaasaqarnermut immikkoortortaqaarfiup akisussaaffiga aqutsisoqarfiup naatsorsuuserinermik ingerlatsinera, naatsorsuutit, nakkutilliineq aamma aningaasaqarnermut tunngasutigut ingerlatseriaatsit, allaffissorneq, akitsuutilerinermik niueqatigiinnermillu naatsorsueqqissaarineq il.il. Aningaasaqarnermut immikkoortortaqaarfiup aammattaaq allaffissorneq aamma inuussutissarsiutinik ingerlataqanngitsut akileraartarnermut naligiissaarinninneq akisussaaffigaa, aammalu allaffissornikkut pisortat pisassaannik akiliisitsiniartarneq ilangerlatalugu (tassa imaappoq akiliinermut isumaqatigiissutit aamma akissarsianit ilanngaattarnerit).

Suliamik ingerlatsiffiup aamma nakkutilliiviup akileraartarnermut tunngasut, tassungalu atalilugu inuttaasunut attaveqartarneq, aamma akileraartarnermut akitsuutinillu suliniutinut peritsinut nakkutilliinermik akisussaaneq ingerlatsinerlu akisussaaffigai. Tamatumani saniatigut Suliamik ingerlatsiffiup nakkutilliisoqarfiullu aamma ingerlatseqatigiffiit, namminersorlutik inuussutissarsiutillit naligiissaariffigineqarnissaat kukkuneruineqarfigineqarnissaallu akisussaaffigai. Aammattaaq kukkuneruineq, nioqqutissat nunamut eqqunneqartarneri annineqartarnerilu, taakkunungalu atatillugu akiitsuutit nakkutigalugittaaq.

Akiliisitsiniartarnermik immikkoortortaqaarfiup akisussaaffigai pisortat pisassaannik akiliisitsiniarneq, tamatumunnga atatillugu ilitseruineq ikuinerlu, aamma nunanut allanut atatillugu akileraartarneq.

Ataatsimut atuutitsivinni suliassaapput Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup Sulisoqarnermut tunngasut/HR, allaffissorneq aamma ataatsimut sullissivik akisussaaffigai, kingulliup aqutsisoqarnermut saaffiginnissutit engertumik suliassat suliarisarpai.

Immikkoortorta qarfiit tamarmik ingerlatsisoqarput qaffasinnerusumik Naminnorsolutik Oqarussat sinnerlugit sulianut tunngatillugu ulluinnarnilu aqutsinermik ingerlataqartunik. Immikkoortorta qarfinni ingerlatsisut qullersaraat aqutsisoqarfiup pisortaa, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup suliassaanik ingerlatsineranillu akisussaaasuusooq.

Aaqqissugaanermik allanngortitsinermi Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup suleriaasissaa takorluukkanullu tunngatillugu anguniarusutai erseqqissarneqarput. Maluginiaqquneqarpoq inatsisitigut innarlitsaaliugaaneq aqutsisoqarfiup suleriaasiani pingaartinneqarlunnarmat. Inatsisitigut innarlitsaaliugaaneq nalunaarusiami uani nalilersuinermi tunngavittut atorneqarpoq.

Suleriaaseq:

- Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi Inatsisartut Naalakkersuisullu sinnerlugit suliassat akileraarutinut, akitsuutinut akiliisitsiniartarnermullu tunngasut suliarineqartarput, ammattooq inatsisitigut innarlitsaaliugaaneq pingaartilugu sulissineq qulakkeeqqalugu.

Takorluukkat:

- Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik nuna tamakkerlugu sullissiviusaaq piginnaasooq, *ingerlaavartumillu inuiaqatigiit eqqortumik akileraarutinut, akitsuutinut akiliisitsiniartarnermillu sullinneqarnissaannik qulakkeerinnittoq.*
- *Innuttaasunik, atuisunik suliffeqarfinnillu tamanik attaveqartarneq ataqqinninnermik aallaaveqassaaq.*
- *Aqutsisoqarfik suliffeqarfiorusuppoq sulisut piginnaasallit sullississaqqillu ineriartortinneqarnissaannik eqqummarinnittoq.*

Tigusiffik: Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik

5.3.2 KOMMUNIT AAQQISSUGAANERAT QITIUSUMIK INGERLATSISOQALERNERATA KINGORNA

Kommunit namminneq pisassaminnik akiliisitsiniartarneq akisussaaffigaat. Akiliinissamut killigititaq qaangerneqaraangat pisassamik akileeqqusissut akiliisitsiniartarnermut/Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut nassinneqartarpoq. Tamanna pikkajuttarpoq sapaatip akunneri marluk akiliinissamut ulloq kingulleq qaangiukkaangat. Ataatsimut isigalugu allakkatigut nassiusisarneq unamminartoqarpoq, ilaatigut allakkat anngutinngitsoortarmata, ilaanni inunnik allattorsimaffinni nuuttoqarsimatillugu adressenik nutaanik nalunaaru-teqartoqartanninnera pissutigalugu.

Qaammatikkaarlugit Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup aningaasat akiliisitsiniaanermi akilertissimasani kommuninut nuuttarpei, taakku aningaasat bogførertarmatigut.

Suliap ingerlarngani nalinginnaasumi akiligassaq qaammatip ulluisa tallimaanni kingusinnerpaamk akilernerneqarnissamut killeqartarpoq, 15-ani akiliisoqarsimanersooq nakkutigineqartarpoq - toqqaannartukkat imaluunniit PBS-ikkut, qaammatillu naanerani pisassat akilernerneqarsimannigitsut akiliisitsiniartarnermut ingerlateqqinneqartarput. Akiliisitsiniartarnermik ingerlatsisut akiligassaqarneranik eqqaasitsissummik nassiusisarpoq, illuatungeriinnik tusarniaasarluni akiliisitsiniaasarlunilu (ilanngaassinikkut, akissarsianik ilanngaassereerneeq, akiliinissamut isumaqatigiissutit immaqalu akiliussineq). Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup kommuni isuman-naareqatigisarppaa qaammatit ulluisa 20-anni - nalinginnaasumik pisassap akilernerneqannigitsup akilernerneqarsimaffissaraluata qaammatip 2-3-t kingorna.

Kommunit sulisoqarput - ingammik aningaasaqarnermut immikkoortortaqarfimmi - akiliisitsiniartarnermik, akiliisitsiniartarnermut nuussinermik aammalu akilikkat bogførernerannik suli-alinnik. Sumiiffinni ataasiakkaani kommunit ukkassinerullutik ingerlatsipput, soorlu ulluinnarni neqeroorutinut akiligassanut akiliisitsiniaaneq, tassa nalilerneqarsimavoq taamak isiortarneq imminut akilersinnaasoq.

6 NALILERSUINEQ

Akilerartarnermut Aqutsisoqarfimmi akiliisitsiniartarnerup qitiusumik ingerlatsilerneranut nalilersuinerup aallaavigissavaa qitiusumik pitsaasumik suliassamik isumaginnissinnaaneq. Taamaamat ataani nalilersuinerup tunngaviusut, tamarmik immikkut suliassaqarfiusut aallaqqaasiummi taaneqartuni sullassat isumagineqarnerata nuunneqarneranut siunertaasut, siunissamilu suliassanik isumaginninnermut tunngasut atorineqarput:

Naammassisaqarsinnaassuseqarneq

- Naammassisaqarsinnaassuseqarnerit
- Annertussusiliilluni pitsaassusiliillunilu qanoq inissisimanermik naliliineq
- Aaqqissugaaneq suliassat isumagineqarnerannut atatillugu

Suliassat isumagineqarneranni pitsaassuseq

- Akiligassat ikileriarsimanerat
- Assigiaamik sullissineq
- Akiitsullip inatsisitigut innarlitsaaliugaanera

Sulianik iluseqartitsinerit suleriaatsillu naleqquttut

- Akilerartarnermut Aqutsisoqarfimmi ingerlariaaseq aamma Namminersorlutik Oqartussani killissaqarfilersorneqarnerit
- Kommuninut killissaqarfilersorneqarnerit
- Kattuffinnut allanut killissaqarfilersorneqarnerit
- Nukingisaarinerit
- Ataqtigiisumik inatsisiliorneq

Nalilersuinerup tunngaviit immikkut tunngavilersukkat tassaapput ilusilersuisimanermut kapitalillu tulluuttup imaanut erseqqissaataasut. Nalilersuinerup tunngaviinik tamanik misissueqqissaarisooqareerpat, BDO-p nalilersuineranik innersuussutaanillu saqqummiisoqassaaq.

6.1 NAAMMASSISAQARSINNAASSUSEQ

Naammassisaqarsinnaassuseqarneq tamatumunnga atatillu paasisariaavoq akiligassat annikil-lisinerannik, aamma qanoq annertutigisumik akiliisitsiqartarnersoq nukiit ator-neqartunut naleqqiullugu. Naammassisaqarsinnaassuseqarneq annertunerusoq ilaatigut anguneqarsin-naavoq sivikinnerusumik suliassat ingerlasarneratigut, marloriaammik sullissinertaqanngitsu-mik, sulisullu ikinnerusut suliamik ataatsimik naammaassinninneratigut. Akiligassaqaqalernermik pinaveersaartitsineq aamma naammassisaqarsinnaassuseqarnermut pingaaruteqarpoq, taamaalilluni akiligassat ataatsimut isigalugit annertusiartornermut sanilliullugu ikinneruler-tarmata, taamaalillunilu akiliisitsiniartarnermik suliaqarneq annikinnerulertarluni. Akiligas-saqartarnermullu tunngatillugu pinaveersaartitsineq sammeneqassaaq nalilersuinerup immik-koortortaani to-mi: Suliap naammassineqarnerani pitsaassuseq.

6.1.1 NAAMMASSISAQARNERULERSITSINERIT

Akiliisitsiniartarnermik suliassaq eqqarsaatigalugu suleriaatsit arlallit qitiusumik ingerlatsiffiu-lersimapput, ilaatigut ingerlaannartumik ingerlanneqalersinnaallutik - soorlu akiligassaqaq-nermik eqqaasitsiniutit nassiussuunneqartarput (akiliisitsiniartarfimmut suliassaq nuunneqare-eraangat suliassaq siulleg) tamannalu qitiusumik suliaq assigiiaarnerusuuvoq. Aammattaaq periarfissaalersimavoq suliffeqarfiit pisortanit pisassaannit ilanngaassisarneq, tamanna kin-guneqarsimavoq akilersukkat annertuseriarujussuarsimanerannik inuit sulisut piffissamik atui-nerannut naleqqiullugu.

Akiliisitsiniartarnerup annertunersaa ilanngaasiinikkut pisarpoq, annikitsuinnarmillu akilius-sisoqartarluni. Tamanna Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup isumaa malillugu arlalinnik pis-suteqarpoq:

- Sumiiffinni amerlasuuni politeeqarfiit nukissaqanngillat ikiuunnissamut
- Akiligassanut atugassanik imaaliallaannaq tiguneqarsinnaasunik aningaasassaqaarneq ajorpoq
- Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup arsaarinnissutit inissaqartinneq ajorpaat tuni-uminaatsittarlugillu

Akiliisitsiniartarnermik suliassaq siusinnerusukkat sineriammi siammarsimasunit allaffippas-suarnit isumgagineqartarpoq, tassalu sulisorisat amerlassusaat qanoq annertutigisumik naam-massisaqarsinnaassuseqarsimanermut apeqqutaasimavoq. Ullumikkut allaffiit ikilisimanerini Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik nalunaarpoq nuna tamakkerlugu akiliisitsiniartarneq inger-lasoq. Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup atuuffisa agguataarsimanerat pissutaalluni taamaal-laak sumiiffinni ikittuinnarni ilanngaassinerit siumut nalunaarutigineqacqaaratik pisinnaapput. Aammattaaq innuttat suliffeqarfiillu akiligassallit taamaalillutik ilanngaassivigineqartarnissa-minnut piareersarnissamut periarfissaqarput.

Akiliisitsiniartarnermik suliassaq maanna ullumikkut inunnik ikinnerungaartunik qitiusumik ingerlatsilerner-mi ingerlanneqarpoq - Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup nalunaarneratut suliassap tigungeraniit maanna sulisut 13-inik ikilimapput. Oqaatigiuminaassinnaavoq naliler-sussallugu sulisut ikilisimanerat pissutaanersoq pitsaaneruserumik naammaassisaqarsinnaas-suseqalersimaner-mut pissutaanersoq imaluunniit suliassat ikilineruserimansut. Ataatsimut isigissagaanni suli annertoorujussuarmik pisortanut akiligassaqartoqarpoq.

6.1.2 KILLIFFIUP ANNERTUSSUTSINUT TUNNGATILLUGU NALILERNERA

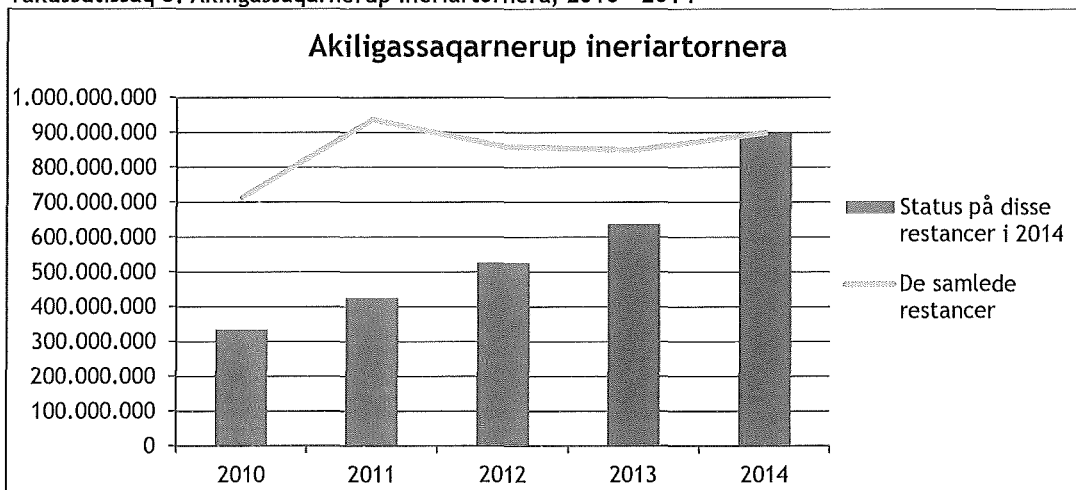
Ataatsimut isigalugu suliassamut tunngatillugu paasissutissartanik unamminartorsiorfiuvoq. Kommunit qangaanerusoq pisassat akiliisinniartagai aamma ullumikkut Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup pisassat akilersinniartagai imminnut sanilliukkaanni assigiinngitsuupput. Ataatsimut isigalugu pisassat pisoqalisimasut akiligassaajunnaarsinneqartarsimapput sulilu tamanna ingerlanneqarluni. Tamanna pissuteqarsimavoq politikkikkut piumassuseqartoqangaarsimangimmat annertuunik akiligassaajunnaarsitsisarnissamik. Akiligassaajunnaarsitsisarnermik suliaqartannginnerup piffissap ingerlanerani kommunillu akornanni paasissutissat sani-luuttarnissat sapernarsisittarpaa.

Ataani kisitsisit Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup paasissutissartaanit pisaapput. 2010-mut ataillugu naatsorsuinerit nalorninartortaqrput.

Takussutissaq 5-imi takuneqarsinnaavoq akiligassat annertussusaasa piffissap ingerlanerani amerliartornerat. Takuneqarsinnaavoq 2010-mit 2011-mut aamma 2013-imit 2014-imut qaffariartoqarsimasoq. Søjlit aappaluttut kisitsisai tassaapput 2014-imi akiligassaasut sinneri - imaappoq 2010-miilli akiligassat sorliit (koruuninngorlugit) 2014-imi akiligassanut ilaanersut - allatut oqaatigalugu akiligassat suli akilernerqarsimangitsut, akiliisitsiniarnermi pissarsiaasimangitsut aamma piffissap ingerlangerani nalikilligaasimasut. Titarnerup søjlellu akornanni ungasissuseq takussutissaavoq qanoq akiligassaqarnerup annertussusaata ukiut ataasiakkaat 2014-ip tungaanut appariartigisimanersoq.

Akiligassaqarnerup annertuseriarnerata pissusaa suliassamik tigusinginnermit kingor-nussaasinnaavoq. Paasissutissanilli misissorneqarsinnasunik soqanngilaq.

Takussutissaq 5: Akiligassaqarnerup ineriartornera, 2010 - 2014

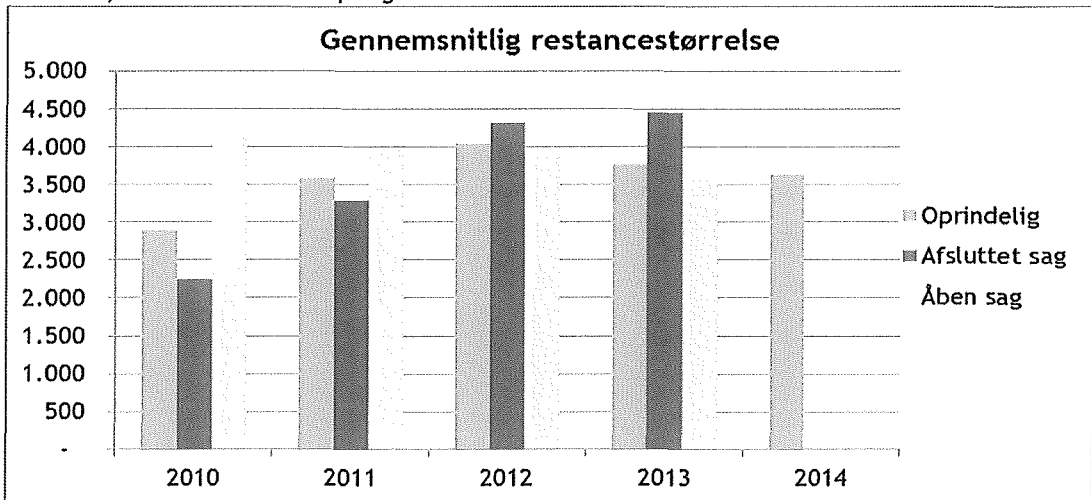
Udfør den røde linie til højre: Akiligassat 2014-imi killingat
Udfør den grå linie til højre: Akiligasat katillugit

Tigussiffik: Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik
Taasaq: Paasissutissat 2011-p aallaqqaataanit, 2012, 2013 aamma 2014-imit tigusaapput. Inissisimaffik tassaavoq februar 2014. 2011-mi akileraarutinut tapissat annertuut erniaalu akiligassaajunnaarsinneqarsimapput. (miss. 123 mio. kr.).

Takuneqarsinnaavoq - pissusissamisoortut - akiligassat sinneruttut minnerulersut, qangaanersuq akiligassaqaalersimanera ungasilliarortillugu.

Akiligassat amerlassusaani ineriartornerup akiligassat annertussusaanni ineriartorneq peqatigiinnarpaa. Soorlu ataani takussutissiami takuneqarsinnaasoq agguaqatigiissillugu akiligassat (aallaqqaataanit suliat) 2010-mit 2012-imut amerlerialaarsimapput, taamattorli 2012-imit 2014-imut agguaqatigiissillugu annertussuseq milleriarsimavoq. Aammaattaaq takuneqarsinnaavoq suliat naammassineqartartut amerliartortut. 2010-mit 2012-imut ingammik suliat minnerusut naammassineqarput, 2012-imi aamma 2013-imi agguaqatigiissillugu suliat annertunulaartut naammassineqartut.

Takussutissaq 6: Agguaqatigiissillugu akiligassap annertussusaa, aallaqqaataanit suliat, suliat naammassissat, suliat naammassineqanngitsut

Overskrift: Agguaqatigiissillugu akiligassat annertussusaat

Grå linie: Allaqqaataanit suliat

Rød: Suliat naammassissat

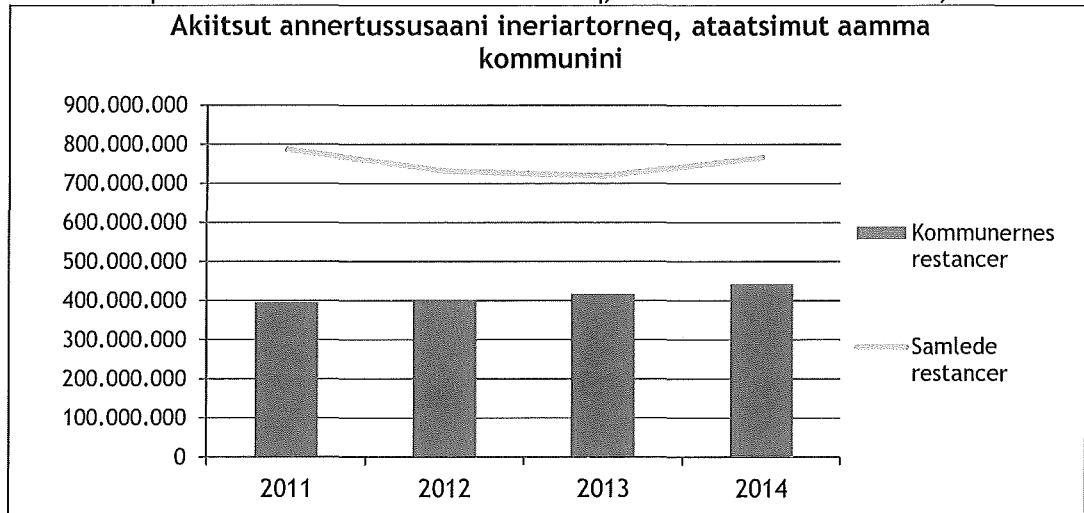
Gul: Suliat naammassineqanngitsut

Tigussiffik: Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik

Paasissutissaq: Paasissutissat piffissamit ukuninnga tigusaapput: Februar 2010, 2011, 2012 og 2013 aamma januar 2014.

Takussutissaq 7-imi ataaniittumi kommuninut akiligassat ataatsimut annertussusaat eqqarsaatigalugu ineriartornerat takuneqarsinnaavoq. Erserpoq 2011-mit 2014-imut kommuninut akiitsut ukiumut 1,5 - 6 %-mik amerleriarsimasut. Paasissutissaqanngilarli misissussallugu taama ineriartorneq qangali ingerlasimanersuq, akiliisitsiniartoqartarsimanersuq imaluunniit naamik, aamma akiligassaa junnaarsitsisoqartarsimanginnermik pissuteqarneruq ilisimaneqanngimmat.

Takussutissaq 7: Akiitsut annertussusaani ineriartorneq, ataatsimut aamma kommunini, 2011 - 2014

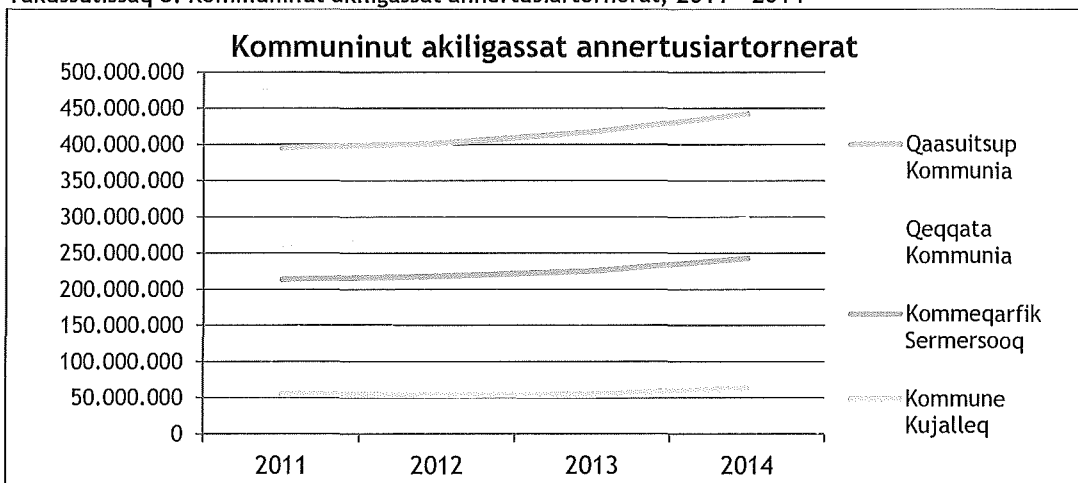
Rød linie: Kommuninut akiligassat
Grå linie: Ataatsimut akiligassat

Tigusiffik: Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik

Paasissutissaq: Paasissutissat piffissamit uannga tigusaapput: Aallartinneranit 2011, 2012 og 2013 aamma 2014. 2011-mi akileraartut sinneqartoorutaat annertuut aamma erniaat nalikilliliiffigineqarsimapput. (miss. 123 mio. kr.).

Takussutissaq 8-mi ataani takuneqarsinnaavoq ineriartorneq kommuninut agguataarlugu. Soorlu takuneqarsinnaasoq kommuninut tamanut akiligassaqarneq annertusiartuinnarsimavoq.

Takussutissaq 8: Kommuninut akiligassat annertusiartornerat, 2011 - 2014

Tigusiffik: Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik

Paasissutissaq: Paasissutissat piffissamit uannga tigusaapput: Aallartinneranit 2011, 2012 og 2013 og 2014.

Takussutissaq 9-mi takuneqarsinnaapput akiligassat assigiinngitsut annertussusaat ukiut ingerlanerini. Takuneqarsinnaavoq pilersuisutut akilersuutit aamma Akileraarutit A-t annerpaamik

akiligassaqqarfiusut. Taakku saniatigut ininut akiliutinut akiligassat aamma ESU-mut akiligassat tamarmik immikkut akiligassat katillugit 8 % -ii annertussusigaat.

Takussutissaq 9: Akiligassat annertussusaat assigiinngitsunut agguataarlugit (kroner)

	2010	2011	2012	2013	2014
Pilersuisutut akilersuutit	33%	28%	32%	34%	34%
Akileraarutinut tapissat	12%	14%	5%	5%	5%
ESU	10%	8%	8%	8%	8%
Akileraarutit-A-t	4%	19%	24%	20%	20%
Ingerlatseqatigiiffinnut akileraarutit	0%	0%	0%	0%	0%
Ineqarnermut akilersuutit	10%	7%	7%	8%	8%
Akileraarutit erniaat	6%	3%	0%	0%	0%
Kommuninut akiligassat assigiinngitsut	6%	6%	4%	5%	5%
Ikorsiineq tertitsisussaataitaanertalinnik	4%	3%	3%	3%	3%
Ilinniagarnermut atatillugu atukkat	2%	1%	1%	1%	2%
Ulluklut paaqqinnittarfiit	3%	2%	2%	2%	2%
Eqqagassalerineq	2%	2%	2%	2%	2%
Kommuninit inuussutissarsiummut tunngasunut taarsigassarsiat	1%	1%	1%	0%	0%
Naalackersuisunut akiligassat assigiinngitsut	0%	1%	2%	1%	2%
Illuliornermut ikorsiissutit taarsigassarsiat	1%	0%	3%	2%	2%
Nammineerluni illuliornissamut taarsigassarsiat	1%	1%	1%	1%	1%
Innaallagiaq/imeqarneq	1%	1%	1%	0%	0%
Angajoqqaat akiliutaat meeqqat inissitat	1%	2%	2%	3%	3%
Nunanit avannarlernit piumasaqaatit	4%	2%	3%	3%	3%
Akiligassat allat	0%	0%	0%	1%	1%
Katillugit	100%	100%	100%	100%	100%

Tigusiffik: Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik

Paasisutissaq: Paasisutissat februar 2010, 2011, 2012 og 2013 aamma januar 2014-imeersuupput.

Akiligassat amerlassusaat misissoraanni (takussutissaq 10 ataani) aamma erserpoq, kommuninut akiligassat assigiinngitsut aammalu eqqagassalerinermut tunngasutigut akiligassat misissorqissallugit soqutiginarsinnaasut.

Takussutissaq 10: Akiligassat annertussusaat (amerlassutsit) assigiinngitsunut agguataarlugit

	2010	2011	2012	2013	2014
Pilersuisutut akilersuutit	25%	25%	30%	29%	27%
Akileraarutinut tapissat	3%	5%	2%	2%	2%
ESU	0%	0%	0%	0%	0%
Akileraarutit-A-t	1%	0%	0%	1%	1%
Ingerlatseqatigiiffinnut akileraarutit	0%	0%	0%	0%	0%
Ineqarnermut akilersuutit	6%	4%	3%	3%	3%
Akileraarutit erniaat	12%	9%	0%	1%	1%
Kommuninut akiligassat assigiinngitsut	9%	7%	8%	8%	8%
Ikiorsiineq utertitsisussaataitanertalinnik	3%	3%	3%	2%	2%
Ilinniagarnermut atatillugu atukkat	0%	0%	0%	0%	0%
Ullukkut paaqqinnittarfiit	8%	8%	9%	8%	8%
Eqqagassalerineq	24%	27%	29%	30%	31%
Kommuninut inuussutissarsiummut tunngasunut taarsigassarsiat	0%	0%	0%	0%	0%
Naalakkersuisunut akiligassat assigiinngitsut	0%	0%	1%	1%	2%
Illuliornermut ikiorsiissutit taarsigassarsiat	0%	0%	0%	0%	0%
Nammineerluni illuliornissamut taarsigassarsiat	0%	0%	0%	0%	0%
Innaallagiat/imeqarneq	3%	4%	4%	3%	3%
Angajoqqaat akiliutaat meeqqat inissitat	2%	3%	7%	7%	8%
Nunanit avannarlernit piimasaqaatit	1%	1%	1%	1%	1%
Akiligassat allat	2%	3%	3%	3%	3%
Katillugit	100%	100%	100%	100%	100%

Tigusiffik: Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik

Paasisutissaq: Paasisutissat februar 2010, 2011, 2012 og 2013 aamma januar 2014-imeersuupput.

Tulliuttuni akiligassat assigiinngitsut suussusaat annertuumik koruunitigut imaluunniit amerlassutsikkut akiligassat katillugit annertussusaata ilarujussuannik annertussusillit misissorqissallugit soqutiginarsinnaasut.

Takussutissaq 11: Akileraarutit A-nut akiligassat
Akileraarutit-A-t

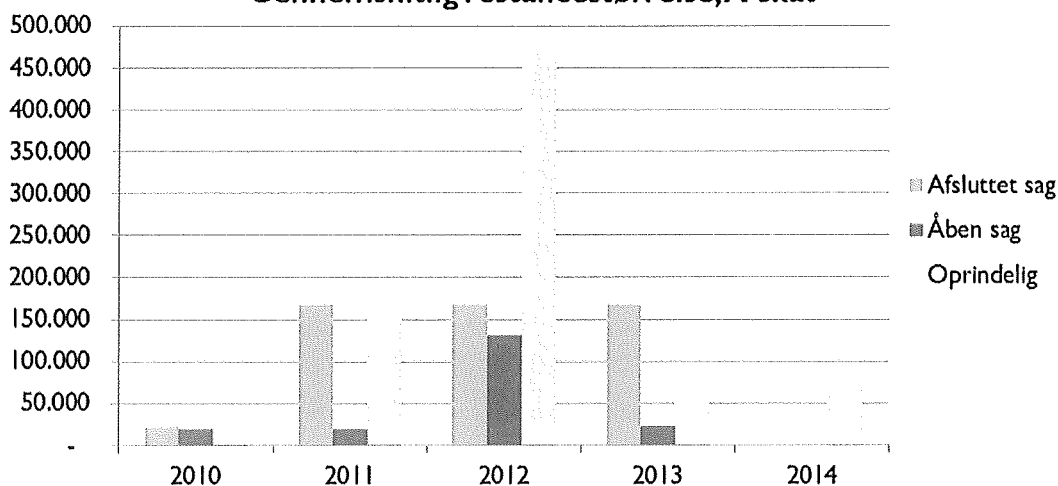
Akileraarutit A-t 2011-mit siumut, akiligassat ataatsimut annertussusaasa ilaattut allanngujitsumik ilaan-gaatsiarput - koruuninut amerlassutsinullu. Akiligassat annertussusaata ilarujussua pineqarpoq, aamma amerlassutsikkut akiligassat ilaminiinnangui tassanillutik. Tassa imaappoq agguaqatigiissillugu akiligassat annertuujupput.

Agguaqatigiissillugu akiligassat annertussusaat assigiianngeqaat. 2012-imi suliat ikinneroqaat (aggu-aqatigiissillugu suliat annertunerit amerlanerupput), tamatumunnga pissutaagunarpoq 2011-ip naanerani annertunerusumik akiligassaajunaarsitsisoqarnera.

Suliat amerlanerit matuneqartarput ukiut marluk ingerlanerini, akiligassaqalernerup kingorna.

Suliat minnerusut taakkuukkajuttarput matuneqanngitsoortartut.

	2010	2011	2012	2013	2014
Akileraarutit A-t akiligassanut ilapittuutaat	4%	19%	24%	20%	20%
Akileraarutit A-t akiligassanut ilapittuutaat	1%	0%	0%	1%	1%

Gennemsnitlig restancestørrelse, A-skat

	2010	2011	2012	2013
Suliat matuneqartut (amerlassusaat)	92%	90%	55%	24%
Suliat matuneqartut (koruuninut)	93%	99%	87%	77%

Overskrift: Agguaqatigiissillugu Akileraarutitut A-nut akiligassat

Tigusiffik: Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik

Paasissutissat: Paasissutissat februar 2010, 2011, 2012 og 2013 aamma januar 2014-mit tigusaapput. Grå linie: Suliat naammassiat. Rød: Suliat naammassineqanngitsut. Gul: Suliat qangaanerusoq pinngortut

Innuttaasut tamakkerlugit agguaqatigiissikkaanni inuk ataaseq akileraarutitut A-nut akiligassa-qarpoq 746 koruuniusumik. Taassuma kisitsisitaq Sermersuumut Qeqqanullu anneruvoq, kommuninut allanut naleqqiullugu. Kommunit taakku marluk sumiiffinni innuttaasut amerlassusaannut sanilliullugu ikittuinnarnik suliasartaqarput, kisianni Kujallermit Qaasuitsumillu suliasartaat agguaqatigiissillugu annertunerupput.

Takussutissaq 12: Akileraarutinut A-nut akiligassat, kommuninut

	Kujalleq	Sermersooq	Qeqqata	Qaasuitsup	Hele landet
Innuttaasumut ataatsimut suliati	0,05	0,03	0,03	0,06	0,04
Innuttaasup ataatsip akiligassai	612	955	806	538	746

Tigusiffik: Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik

Paasisutissat: Paasisutissat oktober 2013-meersuupput

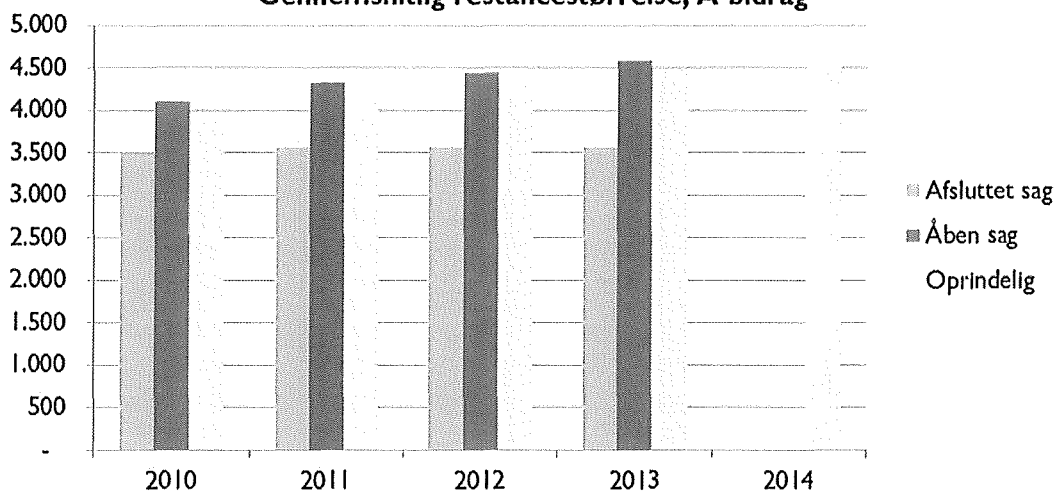
Takussutissaq 13: Pilersuisutut akilersuutinut akiligassat

Pilersuisutut akilersuutit

Pilersuisutut akilersuutit imaluunniit Akileraarutit A-t akiligassat ataatsimut annertussusaasa ilaattut allanngujuitsumik ilaangaatsiarput - koruuninut amerlassutsinullu. Aggvaqatigiissillugu akiligassat annertussusaat 2010-mit 2014-mut annertusiartorput. Ineriartornermut patsisaagunarpoq ukiumut pilersuisutut akilersuutit 1/10-liisa missaat ukiumi tulluut-tumi matuneqartarmata. Tamatigut suliati mikisut iluatsittumik matuneqartarput.

	2010	2011	2012	2013	2014
A-mik akilersuutit akiligassartai	33%	28%	32%	34%	34%
A-mik akilersuutit amerlassusaat sulianut tunngatillugu	25%	25%	30%	29%	27%

Gennemsnitlig restancetørrelse, A-bidrag

	2010	2011	2012	2013
Suliat matusat (amerlassutsit)	38%	31%	21%	10%
Suliat matusat (koruunit)	34%	27%	19%	8%

Overskrift: Aggvaqatigiissillugu akiligassat annertussusaat, A-mik akilersuutit

Tigusiffik: Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik

Paasisutissaq: Paasisutissat piffissani ukunannga tigusaapput: Februar 2010, 2011, 2012 aamma 2013, kiisalu januar 2014. Grå linie: Suliat naammassiat. Rød: Suliat naammassineqanngitsut. Gul: Suliat qan-gaernerusoq pinngortut

Innuttaasut ataasiakaat agguataarlugu A-mik akilersuutinut akiligassaqarput 4.718 koruuninik. Kisitsit taanna Kujallermut anneruvoq kommuninut allanut naleqqiullugu. Kommuni aamma inummut ataatsimut amerlasuunik suliassaateqarpoq. Qeqqata aggvaqatigiissillugu ikinner-

paanik suliaqarpoq, aammalu kommunip innuttaasa amerlassusaanut tamanna sanilliullugu taamaalluni.

Takussutissaq 14: Pilersuisutut akilersuutitut akiligassat, kommuninut

	Kujalleq	Sermersooq	Qeqqata	Qaasuitsup	Nuna tam.
Innuttaasumut ataatsimut suliat	1,23	1,02	0,71	1,01	1,05
Innuttaasup ataatsip akiligassai	5.128	4.636	3.143	4.664	4.718

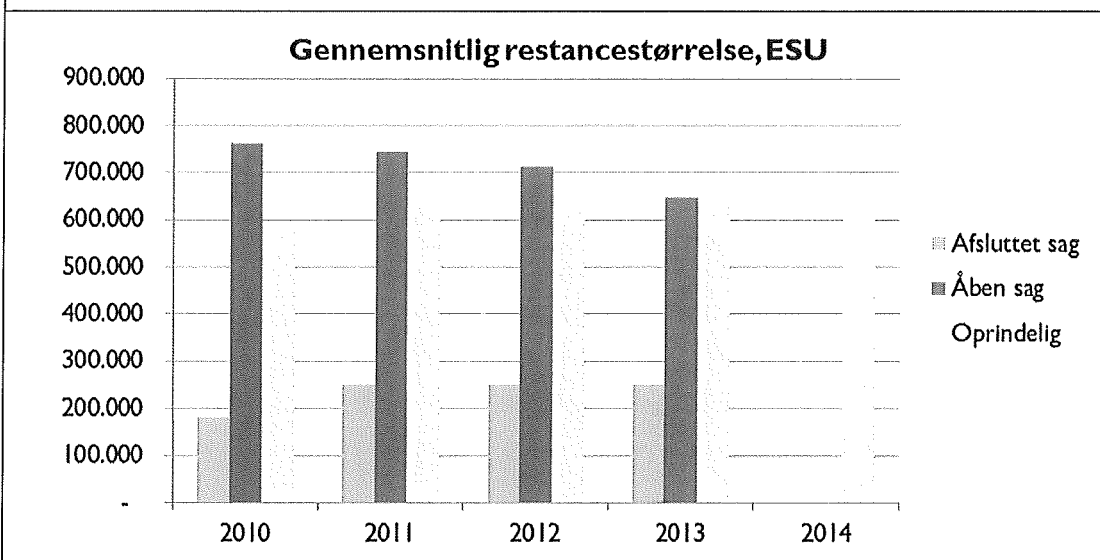
Tigusiffik: Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik
Paasisutissaq: Paasisutissat oktober 2013-imit

Takussutissaq 15: ESU-mut akiligassat

ESU

ESU-mut akiligassat akiligassat ataatsimut annertussusaasa ilaattut allangjuitsumik ilaangaatsiarput - koruuninngorlugu amerlassutsikkullu. Akiligassat annertussusaata 8 %-iat missaat aamma 1 % ataallugu akiligassat amerlassusaannit. Taamaattumik agguaqatigiissillugu akiligassat amerlaqaat. Agguaqatigiissillugu akiligassat annertussusaat, ukiut marluk appariararluni, 2014-miit annertuumik qaffariaqqissimapput. ESU-mut akiligassat 3 %-ii (koruunit) ukiut tullianni akilertinneqarsimapput imaluunniit akiligassaajun-naarsinneqarsimallutik. Suliat minnerusut taakkuukkajuttarput matuneqartartut.

	2010	2011	2012	2013	2014
ESU-mut akiligassat	10%	8%	8%	8%	8%
ESU-mut akiligassat amerlassusaat	0%	0%	0%	0%	0%

	2010	2011	2012	2013
Suliat matusat (amerlassutsit)	31%	23%	18%	6%
Suliat matusat (koruunit)	10%	9%	6%	3%

Overskrift: Agguaqatigiissillugu ESU-mut akiligassat

Tigusiffik: Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik
Paasisutissat: Paasisutissat februar 2010, 2011, 2012 og 2013 aamma januar 2014-imeersuupput. Grå linie: Suliat naammassiat. Rød: Suliat naammassineqanngitsut. Gul: Suliat qangaanerusoq pinngortut

Innuttaasut ataasiakkaat agguaqatigiissillugu ESU-mut akiligassaqarput 1.078 kr. Qaasuitsumi tassunga kisitsit annerooqaaq, kommuninut allanut sanilliullugu, Qeqqatalu kisitsisaataanit minnerooqaluni, tamatumunnga pissutaasinnaavoq tapiissutip assigiinngitsumik atorneqartarnera.

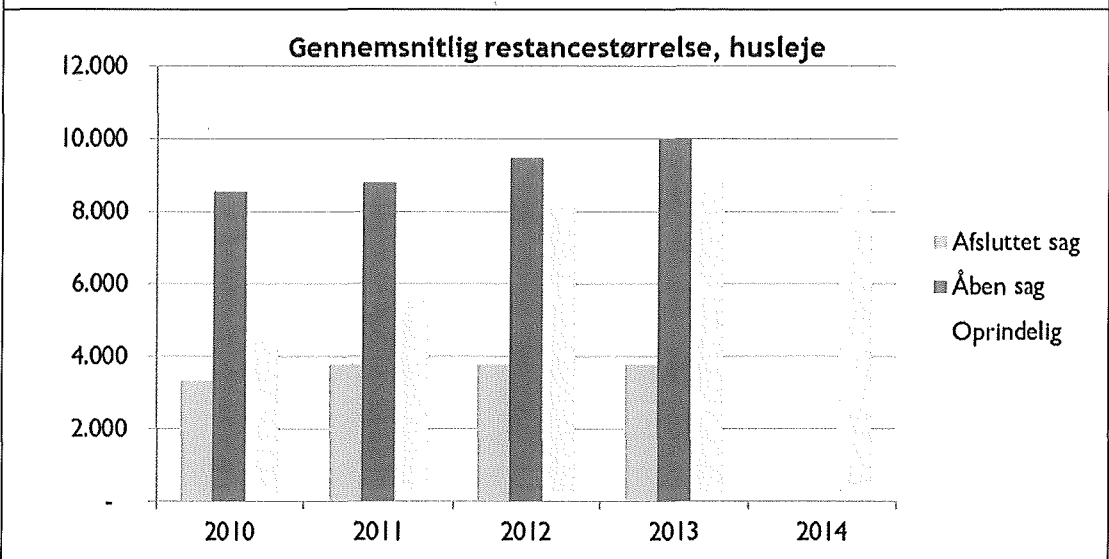
Takussutissaq 16: ESU-mut akiligassat, kommuninut

	Kujalleq	Sermersooq	Qeqqata	Qaasuitsup	Nuna tam.
Innuttaasumut ataatsimut suliat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Innuttaasumut ataatsimut akiligassat	1.016	1.196	233	1.784	1.078

Tigusiffik: Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik
Paasissutissaq: Paasissutissat oktober 2013-imit

Takussutissaq 17: Ineqarnermut akilersuutitut akiligassat

Ineqarnermut akilersuutitut					
Ineqarnermut akilersuutitut akiligassat ataatsimut annertussusaasa ilaattut allanngujitsumik ilaangaatsiarput - korusinngorlugu amerlassutsikkullu. Agguaqatigiissillugu akiligassat annertusiartorput. Ukiumut ineqarnermut akilersuutitut akiligassat miss. 1/5-ii ukiup tulliani matuneqartarput. Tamatigut suliat minnerusut matuneqartarput.					
	2010	2011	2012	2013	2014
Ineqarnermut akilersuutitut akiligassanut ilapittuutaat	10%	7%	7%	8%	8%
Ineqarnermut akilersuutitut sulaanut ilapittuutaat	6%	4%	3%	3%	3%

	2010	2011	2012	2013
Suliat matusat (amerlassutsit)	79%	64%	37%	21%
Suliat matusat (koruunit)	59%	44%	27%	10%

Overskrift: Agguaqatigiissillugu akiligassat annertussusaat, ineqarnermut akilersuutitut

Kilde: Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup

Note: Data er fra februar 2010, 2011, 2012 og 2013 og fra januar 2014. Grå linie: Suliater naammassiat. Rød: Suliater naammassineqanngitsut. Gul: Suliater qangaanerusoq pinngortut

Innuttaasut ataasiakkaat agguaqatigiissillugu ineqarnermut akilersuutitut akiligassaqarput 937 kr. Kisitsit tassunga Kujallermi annertuneruvoq kommuninut allant naleqqiullugu. Kommuni aammattaaq innuttaasumut ataatsimut amerlasuunik suliassaateqarpoq.

Takussutissaq 18: Ineqarnermut akilersuutit, kommuninut

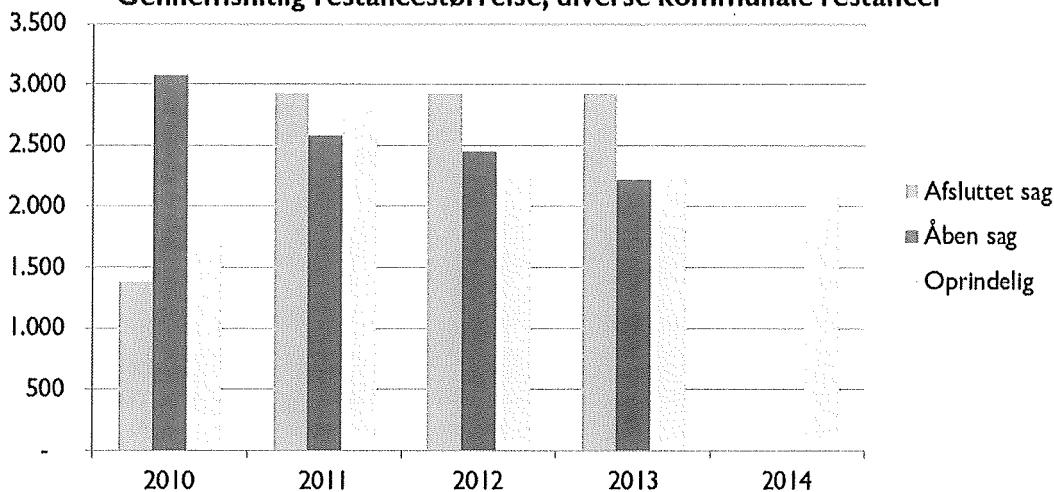
	Kujalleq	Sermersooq	Qeqqata	Qaasuitsup	Nuna tamak-kerlugu
Suliater innuttaasumut ataatsimut	0,15	0,13	0,10	0,14	0,13
Akiligassat innuttaasumut ataatsimut	1.707	1.072	929	813	937

Tigusiffik: Akileraartarnermut Aqutisoqarfik
Paasissutissaq: Paasissutissaq oktober 2013-imit

Takussutissaq 19: Kommuninut akiligassat assigiinngitsut

Kommuninut akiligassat assigiinngitsut					
Kommuninut akiligassat assigiinngitsut katillugit akiligassat ilaattut annikilliaruaarput, akiligassat ataatsimut annertussusaasa ilaattut allanngujitsumik ilaallutik.					
Akiligassap annertussusaa agguaqatigiissillugu appariartuaarusaarpoq.					
Ineriartornerusoq tassaarpasippoq ukiumi ataatsimi pineqartumi sorlermiluunniit kommunimut akiligassat ukiup tulliani 1/5-ngajai matuneqartarmata.					
Suliater matusat takussutissaapput agguaqatigiissillugu suliater ataatsip annertussusaannut.					
	2010	2011	2012	2013	2014
Akiligassat assigiinngitsut KR-nngorlugit akiligassanut ilapittuutaat	6%	6%	4%	5%	5%
Akiligassat assigiinngitsut KR-ninngorlugit sulianut ilapittuutaat	9%	7%	8%	8%	8%

Gennemsnitlig restancestørrelse, diverse kommunale restancer

	2010	2011	2012	2013
Suliat matusat (amerlassutsit)	78%	58%	38%	21%
Suliat matusat (koruunit)	61%	61%	32%	21%

Overskrift: Aggvaqatigiissillugu akiligassat annertussusaat, kommuninut akiligassat assigiinngitsut

Tigusiffik: Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik

Paasissutissaq: Paasissutissat februar 2010, 2011, 2012 og 2013 aamma januar 2014-meersuupput. Grå linie: Suliat naammassiat. Rød: Suliat naammassineqanngitsut. Gul: Suliat qangaanerusoq pinngortut

Innuttaasut ataasiakkaat aggvaqatigiissillugu kommunimut assigiinngitsunik akiligassaqarput 713 kr. Kisitsit taanna Kujallermi kommuninut allanut sanilliullugu anneruvoq. Qaasuitsoq innuttaasumut ataasiakkaanut amerlasuunik suliassaateqarpoq. Qeqqata aggvaqatigiissillugu kommunip innuttaanut sanilliullugu minnerpaanik ikinnerpaanillu suliassaateqarpoq.

Takussutissaq 20: Kommuninut akiligassat assigiinngitsut, kommuninut

	Kujalleq	Sermersooq	Qeqqata	Qaasuitsup	Nuna tamak-kerlugu
Innuttaasumut ataatsimut suliat	0,37	0,36	0,13	0,39	0,36
Innuttaasup ataatsip akiligassai	818	753	313	712	713

Tigusiffik: Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik

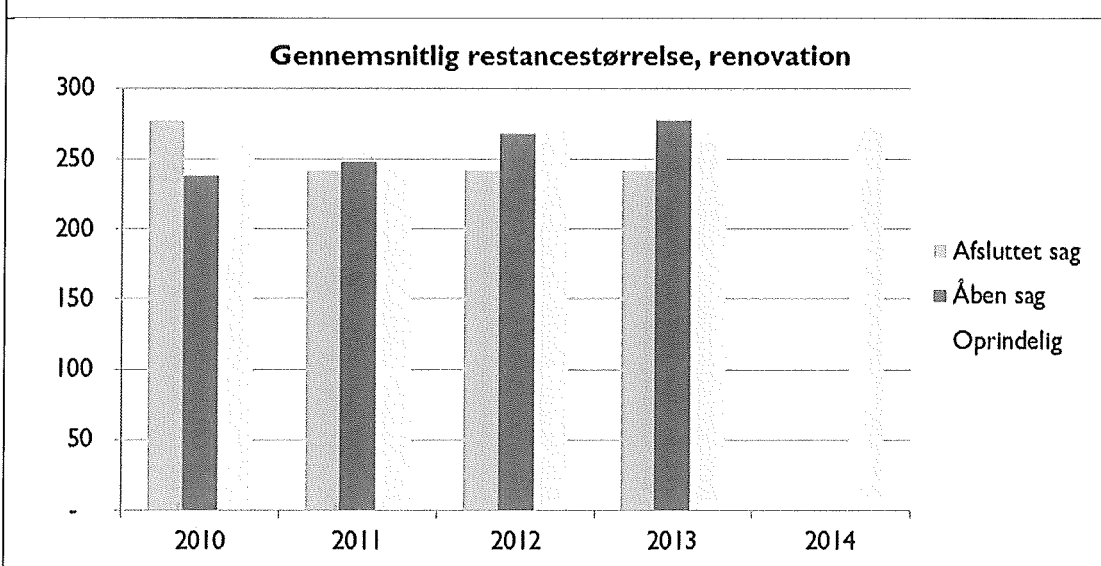
Paasissutissaq: Paasissutissat oktober 2013-meersuupput

Takussutissaq 21: Eqqaavilerinermut akiligassat

Eqqaavilerineq

Eqqaavilerinermut akiligassiissutinut akiligassat ataatsimut annertussusaasa ilaattut allanngujitsumik ilaapput, akiligassalli ataatsimut amerlassusaannut amerliartuaartitsipput. Aggvaqatigiissillugu akiligassap annertussusaa allanngujitsuvoq. Piffissap ingerlanerani qangaanerusumut naleqqiullugu suliat amerlanerit matuneqartarput. Suliat matusat aggvaqatigiissillugu suliamut takussutissaapput.

	2010	2011	2012	2013	2014
Eqqaavilerinermut akiligassat akiligassanut ilapittuutaat	2%	2%	2%	2%	2%
Eqqaavilerinermut akiligassat suliat amerlassusaannut ilapittuutaat	24%	27%	29%	30%	31%

	2010	2011	2012	2013
Andel lukkede sager (antal)	77%	69%	50%	31%
Andel lukkede sager (kroner)	80%	69%	51%	28%

Overskrift: Aggvaqatigiissillugu akiligassat annertussusaat, eqqaavilerineq

Tigusiffik: Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik

Paasisutissaq: Paasisutissaq februar 2010, 2011, 2012, 2013 aamma januar 2014-meersuupput. Grå linie: Suliat naammassiat. Rød: Suliat naammassineqanngitsut. Gul: Suliat qangaanerusoq pinngortut

Innuttaasut ataasiakkaat aggvaqatigiissillugu eqqaavilerinermut akiligassaqarput 347 kr. Kisitsit taanna Qaasuitsumut kommuninut allanut sanilliullugu annertuneruvoq. Kommunimi nuna tamakkerlugu aggvaqatigiissillugu innuttaasunut ataasiakkaanut marloriaammik suliassaa-teqarpoq. Qeqqata aggvaqatigiissillugu minnerpaanik ikinnerpaanillu kommunip innuttaasa amerlassusaannut naleqqiullugu suliassaateqarpoq.

Takussutissaq 22: Eqqaavilerinermut akiligassat, kommuninut

	Kujalleq	Sermersooq	Qeqqata	Qaasuitsup	Nuna tamak-kerlugu
Innuttaasunut ataasiakkaanut suliat	0,79	0,55	0,45	3,17	1,43
Innuttaasut ataas. akiligassaat	278	218	161	602	347

Tigusiffik: Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik
Paasissutissaq: Paasissutissat oktober 2013-miit

Takussutissami 23-mi ataani takuneqarsinnaasutut kommuninut akiligassat agguataarsimaput. Kommunit akornanni assigiinngissuteqarpoq ullumi akiitsorineqartut pisoqalisoorsimaneri tunngavigalugit akiligassaajunnarsinneqartarneri aamma akiitsuni akiliisinniarneqarsinnaangitsuni. Takuneqarsinnaavoq Kommuneqarfik Sermersooq aamma Qaasuitsup Kommunianerpaanik akiligassaarfiusut, amerlanerpaanillu akiliisitsiniartarfiusut.

Takussutissaq 23: Killiffik oktober 2013 kommuninut agguataarlugu

Sumiiffik	Suliat amerlassusaat	Akiligassat
Kujalleq	25.793	90.162.686
Sermersooq	75.819	272.171.529
Qeqqata	19.900	70.913.046
Qaasuitsup	107.373	215.460.584
Pituffik	1.319	1.670.825
Kalaallit Nunaata avataani najugalit	26.840	104.206.902
Katillugit	257.044	754.585.572

Tigusiffik: Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik
Paasissutissaq: Paasissutissat oktober 2013-meersut

Kommuneqarfik Sermersooq aamma Qaasuitsup Kommunianerpaanik innuttaasunik najugaqarfigneqarput. Ataani takussutissami akiligassat amerlassusaat aamma akiligassat annertussusaat kommunini innuttaasut amerlassusaannut naleqqiullugu takuneqarsinnaapput. Takuneqarsinnaavortaaq innuttaasut agguaqatigiissillugu tamarmik immikut 4-nik akiligassaqartartuusut. Qaasuitsup Kommuniani kisitsit annerungaatsiarpoq, tassani innuttaasut agguaqatigiissillugu 6-nik akiligassaqartarmata. Taamaattorli Kommune Kujallermi aamma Kommuneqarfik Sermersuumi agguaqatigiissillugu akiligassap annertussusaa annerusarpoq. Qaasuitsup Kommunianerpaanik amerlasuunik akiligassaateqarpoq, Qeqqata Kommunianerpaanik ikittunik mikisunillu innuttaasumut ataatsimut akiligassaateqarluni kommuninut allanut naleqqiullugu.

Takussutissaq 24: Killiffik oktober 2013 kommuninut agguataarlugu

	Suliat amerlassusaat innuttaasumut ataatsimut	Akiligassat innuttaasumut ataatsimut	Agguaqatigiissillugu annertussuseq
Kujalleq	3,61	12.608	3.496
Sermersooq	3,47	12.446	3.590
Qeqqata	2,07	7.371	3.563
Qaasuitsup	6,14	12.313	2.007
Pituffik	5,66	7.171	1.267
Kal. Nuna. avataani najullit	-	-	3.883
Agguaqatigiissillugu	4,08	11.538	2.936

Tigusiffik: Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik
Paasissutissaq: Paasissutissat oktober 2013-imit

Taamaattorli aamma kommunit iluanni annertuunik assigiingiaartoqarpoq. Ataani takussutisami erserpoq illoqarfiit akornanni assigiingissutsit, illoqarfiit angissusaat tullerriaarlugit immikkoortiterneqarsimasuni. Takuneqarsinnaavoq:

- Innuttaasut 35 %-ii pisortanut akiligassaqtut
- Kangerlussuaq tassaavoq innuttaasunit akiligassaqarfiunnginnerpaaq
- Upernavik tassaavoq innuttaasunit amerlanernit akiligassaqarfiunerpaaq
- Tasiilaq aamma Kulusuk agguaqatigiissillugu annerpaanik akiligassaqarfiuvoq

Takussutissaq 25: Killiffik oktober 2013 illoqarfinnut agguataarlugu

Illoqarfik	Akiligassallit amerlassusaat	Akiligassat	Inuit amerlassusaat	Innuttaasut ataa-siakkat akiligassallit	Innuttaasut ataa-siakkat akiligassaat	Akiligassallit ataa-siakkat akiligassaat
Nuuk	4.324	103.160.839	16.583	26%	6.221	23.858
Sisimiut	1.531	31.386.901	5.522	28%	5.684	20.501
Ilulissat	1.868	34.852.469	4.616	40%	7.550	18.658
Qaqortoq	1.272	27.805.145	3.240	39%	8.582	21.859
Aasiaat	1.985	49.595.099	3.096	64%	16.019	24.985
Maniitsoq	862	14.672.553	2.612	33%	5.617	17.022
Tasiilaq	1.307	47.662.718	2.040	64%	23.364	36.467
Narsaq	763	14.582.591	1.521	50%	9.588	19.112
Paamiut	754	18.181.535	1.510	50%	12.041	24.113
Nanortalik	753	15.751.848	1.348	56%	11.685	20.919
Uummannaq	916	16.967.378	1.263	73%	13.434	18.523
Qasigiannugit	480	8.419.717	1.185	41%	7.105	17.541
Upernavik	937	16.177.021	1.158	81%	13.970	17.265
Qeqertarsuaq	370	7.756.461	865	43%	8.967	20.963
Qaanaaq	333	6.458.976	655	51%	9.861	19.396
Kangaatsiaq	315	7.590.085	557	57%	13.627	24.096
Kangerlussuaq	99	2.271.026	547	18%	4.152	22.940
Ittoqqortoormiit	250	4.850.034	450	56%	10.778	19.400
Kulusuk	153	5.527.707	271	56%	20.397	36.129
Alluitsup Paa	131	2.539.201	265	49%	9.582	19.383
Qaarsut	50	756.779	150	33%	5.045	15.136
Narsarsuaq	37	705.114	146	25%	4.830	19.057
Arsuk	70	1.635.339	117	60%	13.977	23.362
Nuna tamakerlugu	19.637	440.968.383	56.370	35%	7.823	22.456

Tigusiffik: Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik
Paasisutissaq: Paasisutissat oktober 2013-imit

6.1.3 KILLIFFIUP PITSAASSUSAANUT NALILINEQ

BDO misissueqqissaarinnermut atatillugu arlalinnik pitsaassutsimut tunngatillugu kommunini, Namminersorlutik Oqartussanit kattuffinnillu allaneersunit soqutigisaqaqatigiinnit apersuisimavoq. Apersuinerit taakku immikkoortumi sammineqartut imaanut nalilersuiner-nullu tunngaviupput.

Soqutigisaqaqatigiit pingaarnertut naliliipput aallarniinarneq annertuunik ajornartorsiutita-qarsimasoq, aammali kingusinnerusukkut pitsanngoriartuaartoqarsimasoq. Kommunit naliliip-put kommunit iluanni kommunillu akornanni suliassap ingerlanneqarnera naleqqussarneqarsi-masoq. Sumiiffiit ilaanni akiliisitsiniartarneq ingerlalluareersimavoq, taamaattumillu naleqqussaaneq sumiiffinnit tamanit pitsanngoriaatitut nalilerneqanngilaq. Aammattaaq na-linginnaasumik isumaqartoqarpoq akiligassat annertussusaanni annertuseriartoqarsimasoq.

Akilerartarnermut suliassap akiliisitsiniartarnermillu suliassap tunniunneqarneranniit 2013- imut akilerartarnermut suliassap akiliisitsiniartarnermillu suliassap tamarmik immikkut aqqissugaasimapput, ataatsimik qullersaqarfearlutik. Akiliisitsiniartarneq akilerartarner- mut allaffinnut 5-inut aggulunneqarsimavoq: Qaqortoq, Nuuk, Maniitsoq, Sisimiut aamma Ilu- lissat, taamaattorli allaffiit nunap immikkoortuminni suliassat kisiisa sularisarsimanngilaat. Sulianut atatillugu aqutsineq periutsillu arlariit Nuummit qitiusumik ingerlataapput.

Akilerartarnermut Aqutsisoqarfik pingaarnertut naliliivoq akiliisitsiniartarneq pitsaaneruler- simasoq, sulinermilu periutsit ingerlaavartumik ingerlalersimasut. Uppernarsarneqarsinnaavoq akiligassat takkukkaangata akiliisinniarneqartartut, taakkulu piffissap ingerlanerani malittari- gaanni takuneqarsinnaavoq suliata naammassineqarsimanngitsut ikiliartortartut. Akilerartar- nermut Aqutsisoqarfiup aammattaaq erseqqissaatigaa periuseq ingerlaavartuusooq, aamma- taq pitsanngoriaasissanut suli periarfissaqartoq.

Immikkoortumi 5.3.1.-imi aqutsisoqarfik 1/11 2013-imi aqqissugaaneq allanngortippaa, tas- salu regionikkaartumik sullissinnermik oqaaseq atorunnaarluni. Suliassamik naammassinninneq nuna tamakkerlugu ingerlanneqarpoq, suliassallu agguataarneqartassapput suliassat paasiler- toruminaatsuunerat/oqimaassusaat apeqqutaatillugu.

BDO-p qulaajaanerata takutippaa Akilerartarnermut Aqutsisoqarfik arlalinnik aqqissu- ussaanikkut unammilligassaqartoq. Allaffiit akornanni suleriaatsit piareersarneqartarneri assi- giinngitsorujussuupput. Suliata aqqissuulluarlugit ingerlanneqarneq ajorput, imaluunniit akilii- sitsiniartarnermi anguniagassat assigiimmik paasineqarsimanngillat. Akilerartarnermut allaf- fiit akiliisitsiniartarneq eqqarsaatigalugu mikisuaraapput, taamaattumillu atorfimmit soraart- artunik sulinngitsoortartunillu kinguneqartitsisarlutik. Allaffiit ataatsimoortut (akilerartarneq akiliisitsiniartarnerlu) naammattumik angissuseqarput, kisianni akilerartitsisarnerup akilii- sitsiniartarnerullu akornanni suleqatigiinneq suli manna tikillugu killeqarpoq.

Suliassamik agguataarineq suliata qanoq ittuussusaat apeqqutaatillugu agguataarneqarsimavoq, tamanna iluaqutissartaqarpoq immikkut ittumik suliartaarneq eqqarsaatigalugu, aammali kingunerisarpaa innuttaasup/suliffeqarfiup arlaleriarlugu sullinneqartarnera. Suliamut atatil- lugu aqutsineq Nuummi qitiusumik ingerlanneqarpoq, nunalu tamaat ingerlatsivigalugu. Tamanna imminut aqussinnaanermik piumasaqartitsivoq, tamannali sineriammi sulisut aqutsi- sullu maannakkorpiaq suli sakkussaqaqfigivallaanngilaat, sumiiffinnilu arlalinni sulisut ilorri- maarlutik sulisarnissaannik unammillertitsiffiuvoq. Ataatsimut isigalugu sulisussarsiorneq aala- jaatsumillu pikkorissunik sulisoqarnissaq ajornartorsiutaavoq - ingammik sineriammi.

Pingaartumik Nuummi sulisut piginnaangorsagaanerat aallartinneqarsimavoq. Tamat tikillugit piginnaangorsaanissaq pitsaannerusooq ujartorneqarpoq. Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup 2014-ip aallartinnerani piginnaangorsaanerup pitsanngorsarnissaanik suliniutit aallartissimavai, ilaatigut ingerlatsinerup inatsisinut attuumassutaanut piumasaqaatinut tunngasutigut.

6.1.4 EQIKKAANEQ

Soqutigisaqaqatigiit isumaqatigiillutik naliliipput aallarniineq sakkortusimasooq, suliassamilli naammassinnissinnaaneq aallartinneranut naleqqiullugu pitsanngoriarfiusimasooq. Qitiusumik ingerlatsilernerup kingorna ineriartortoqarsimavoq, tassa suliassamik naammassisaqarsinnaasuseqarnerulersitsisimavoq - ilanngaassisinnaanermut akissarsianillu ilanngaassisinnaanermik periarfissaqalernerup akiliisitsiniartarneeq oqinnerulersissimavaa. Akiliisitsiniartarneeq ullumikut ikinnerusunik sulisoqarluni suliarineqarsinnaavoq, aammattaaq nuna tamakkerlugu naleqqussarsimalluni. Naleqqussaaneq kommunit ilaannit pitsanngoriaatitut isigineqanngilaq. Sulili akiligassarpassuaqarpoq.

Paasissutissat takutippaat akiligassat annertussusaat 2010-mit 2011-mut aamma 2013-mit 2014-imut annertuseriarsimasut. Akiligassat ukiut ingerlanerini ikileriarsimapput - ima paasilugu akiligassat piffissap ingerlanerani akilerneqartarput, akilersinneqarlutik imaluunniit akiligassaajunnaarsinneqartarlutik. 2010-mit 2012-imut akiligassat minnerit naammassineqartarput, 2012-imili aamma 2013-imi suliassat anginerit naammassineqartarlutik.

Pilersuisutut akilersuutit aamma akileraarutit A-t akiligassat annerpaartarivaat. Akileraarutit A-t tamarmik akiligassaangillat, kisiannili Akileraarutaallutik A-t akiliisinniartarput suli akilerneqarsimangitsut. Ineqarnermut akilersuutunik akiligassat aamma ESU-mik akiligassat akiligassat katillugit 8 %-ii missarivaat, kommuninullu akiligassat allat aamma eqqaavilerinerimut akiligassat aningaasatigut amerlanatik, amerlassutsikkut amerlapput.

Naatsorsuinerup takutippaa innuttaasut ataasiakkaat agguaqatigiissillugu tamarmik immikkut 4-nik akiligassaqartuusut. Qaasuitsup Kommunia eqqaassagaanni kisitsit qaffasinneruvoq, innuttaasut agguaqatigiissillugu 6-inik akiligassaqartarmata. Taamaattorli Kommune Kujallermi aamma Kommuneqarfik Sermersuumi agguaqatigiissillugu akiligassaq anginerusarpoq. Qaasuitsup minnerusunik amerlasuunik akiligassaqarfiuvoq, Qeqqata Kommunia ikittunik mikisunillu akiligassaqarfiulluni innuttaasunut agguaqatigiissillugu, kommuninut allanut sanilliullugu. Naatsorsuinerulli takutippaa kommunit namminneq iluanni aamma annertuumik assigiinngiaartoqartoq.

Akiligassat annertussusaat, akiligassallu nutaat takkussuuttut ataatsimut kattukkaanni akiliisitsiniartarnermi kinguleruttoqartuaannarpoq. BDO naliiivoq tamanna Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup iluani unamminartunik pilersitsisartoq, suliffimmi avatangiisinut aamma sulianik pingaarnersiuisarnermut atatillugu. Aqutsisut sulisullu piginnaasaannik annertuumik piumasaqaateqartoqarpoq - ullumikkut aamma unamminartoqarfiusooq. Sumiiffinni arlalini suliassanik pingaarnersiuisarneq sulisunut atatillugu amigaataavoq, aammattaaq sulisunut Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup anguniakkat suut anguniarnerai erseqqissaaviginissaat amigaataalluni. Aqutsisut suliassaat taanna aqutseriaaseq arlallit peqataaffigisaat unamminartorsiorfiusimavoq, tassani pingaarnersiuiineq suliassamilu anguniakkat paasiuminaatsusimammata. Aammattaaq BDO-p nalilerpaa akileraartarnermut suliassaqarfik ukkanneqarपालासिमासोq akiliisitsiniartarnermut sanilliullugu. Qanimut aqutsisuni suleqatigiinnissaq pisari-aqartinneqarpoq - sulianut atasumik aamma sulisoqarnermik aqutsinerimut tunngatillugu.

Tamakku aqqissugaaneq eqqarsaatigalugu unammillernartut BDO-p nalilersuineri malillugu akiliisitsiniartarnermut annertuumik pingaaruteqarput. Taamaattumik aqqissugaanerup tungaatigut unamminartuusut millisinnerisigut naammassisaqarsinnaassutsimut annertuumik periarfissaqartitsilissapput.

Akilerartarnermut Aqutsisoqarfiup nutaamik aqqissuussinikkut neriutiga aq unamminartut tamakku aqqiiviginiarsinnaassallugit, aammattaaq sulisunik piginnaangorsaalluni suliat arlallit aallartissimavai.

6.2 SULIASSANIK NAAMMASSINNINNERUP PITSAASSUSIA

Akiliisitsiniartarnerup qitiusumit ingerlanneqalernera sioqqullu akiliisitsiniarnermik suliassanut aamma tassunga atatillugu sulianik ingerlatsinerup tunngasunut kommunit (eqqartuussiviit politiilu suleqatigalugit) akisussaasuupput. BDO-p ima paasivaa, akiliisitsiniarnermik suliassat suliarineqartarnerat tullerriaarisarnerlu aamma sulianik ingerlatsinerup pitsaassusia siusinnerusukkut assigiinngisitaartorujussuusimasoq. Sulianik naammassisaqartarnermi pitsaassuttip aamma akiligassaqartup inatsisitigut isumannaatsumik atugassaqartitaanera qitiusumit ingerlatsilernerup annertuumik tunngavilersuutaavoq.

Tassunga atatillugu sulianik naammassisaqartarnermi pitsaassuseq ima paasineqassaaq, akiitsut akilinngitsuukkat ikiliartornerat, innuttaasut inatsisitigut isumannaatsumik pisinnaatitaanerisa nukittorsarneqarnera, assigiaamik sulianik ingerlatsineq, aalajangersimasumik ukkataqarnerup aamma isumalluutit piginnaasallu atuuttut imminnut oqimaqatigiinnerat, kiisalu piumasarisat aamma akiliisitsiniaraluarluni akiligassat pissarsiarineqarsinnaangitsut suliarineqartarneranni najoqqutassat aamma piunasaqaatit ersarissut pigineqarnerat.

Tamatuma saniatigut akiligassatigut pitsaaliuineq sulianik naammassisaqarnerup sunniuteqarluarneranut pitsaassutsumillu pingaaruteqartorujussuavoq, tassami akiitsut ikinnerit pinngitsooratik akiliisitsiniartarnerup annikinnerusumik pisariaqalernissaanik kinguneqartussaammata. Taamaattumik akiitsunik akilinngitsuukkanik nutaanik pitsaaliuineq nalilersuineri matumani pingaaruteqartorujussuavoq.

6.2.1 AKILIGASSANIK IKILILERINEQ

Immikkortumi siuliani saqqummiunneqartutut 2010-miit 2011-mut taamatuttaaq 2013-miit 2014-imut akiliitsut akilinngitsuukkat amerlisimapput. Akiitsut akilinngitsuukkat amerlassusiisa allanngoriartornerat ataatsimut isigalugit taamaaginnapajaarsimavoq, tassami agguaqatigiisitsilluni akiitsut akilinngitsuukkat 2010-miit 2012-mut amerleriarsimammata, kiisannili 2012-miit 2014-imut ikiliartorsimallutik.

Maluginiarneqarsinnaavortaaq piffissap ingerlanerani akiitsut akilinngitsuukkat ikilissimammata, t.i. akiligassat amerlasuut akiliisitsiniarluni nassiunneqartartut piffissap ingerlanerani akilerneqartarput, akilersinniarneqartarput iml. Akiligassaajunnaarsinneqartarlutik. Taamaattorli akiitsut akilinngitsuukkat suli amerlapput.

Akiligassiinerit siusinnerusukkut assassorluni pappiaralu atorlugu ingerlanneqartartut arlallit suliassaqarfiup qitiusumit ingerlatilernerani maskiinat atorlugit ingerlanneqartalernikuupput. Periaaseq sulianik sukkanerumik ingerlatsinerup ilapittuutaasimasussaagaluvoq,

kisiannili Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi sulisunit nalilersuinerit assigiinngisitaartuusimapput. Tassunga atatillugu BDO-p nalilerpaa, akiliisitsiniartarfiit qitiusumit ingerlanneqalenera sioqqullugu ingerlanerlanerlunnerusimasut periaatsimut nutaamut ingerlatseriaatsinullu nutaanut nuunnermi annertunerpaamik pitangoriaatinik nalaataqarsimasut.

Taamaattumik ingerlatseriaatsit aalajangersimasut ataqatigiimmillu aaqqissuusinerimik tapertaqarnej innuttasumut suliffeqarfimmulluunniit akiliumassuseqartumut isumaqatigissuteqarnissamut pissutsini ataasiakkaani unammilligassartaqarput. Assersuutigalugu innuttaasoq qaammatip ulluisa 15-iani takkukkuni akiligassaq akilinngitsuugaq pillugu akiliinissamut kommunimut isumaqatigiissusiorsinnaangilaq. Pissutsini taamaattuni akiliinissamut isumaqatigiissuteqarnissaq sioqqullugu suliaasaq akiliisitsiniarluni suliaassiisutigineqaqqaartassaaq.

Akileraartarnermut allaffeqarfiit piffissap ingerlanerani akiitsut akilinngitsuukkat annertunerpaat siulliullugit suliarineqartarnissaat isiginiartarsimavaat, taamaattumillu tamatuma kingunerisimavaa suliffeqarfinnut inunnullu ataasiakkaanut akilinngitsuukkanik annertuumik akiligassaqartunut akiliisinnaassuseqarlutillu nalilerneqartunut akilersuinissamut aaqqissuusisoqartarnera.

Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup akiliisitsiniarnerminut ilanngaassisarnej periarfissarisimavaa. Akissarsianit ilanngaassisarnej aamma pisortanit pissarsiasaqarnej akiitsut akilinngitsuukkat apparsarnissaannut annertuumik pingaaruteqarsimavoq. BDO-lli qulaajaanerata takutippaa, suut ilanngaassisutaasimanersut kiisalu piffissamut sumut taakku tunngassuteqarnersut kommunit paasissutissiinerat malillugu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit innuttaasunut paasissutissiinerit akuttunngitsumik amigaataasartut. Tamannalu suliffeqarfinit pissarsiasaminnik ilanngaassiffigineqartunit aamma isornartorsiutigineqarpoq. Ilangaassisarnej pillugu paasissutissat amigaataanerat kommunit aamma nunap immikkoortuani akileraartarnermut allaffeqarfiit marloqiusamik sulisariaqartarnerannik kinguneqartarpoq, tamatumanimi kommunit suliffeqarfiillu siusinnerusukkat paasineqarsinnaagaluartunik apeqqutuliisarput. Kommunit ullumikkut Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup atortuutaannut toqqaannartumik periarfissaqanngillat, taamaattumik kiap sullissisussaananik ersarissumik attaveqaasiornej piareertinnagu akiligassalik kinguneqanngitsumik saaffiginnittariaqartarpoq.

Qulaajaanerup takutippaa akiitsoqartup pigisaasa aalaakkaasut, umitsiaataata, sullissinerimut maskiinaataasa aamma aningaasanik tigoriat atorlugit aningaaserivimmilu kontoanit akiliussigallartarnissamut Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup periarfissaq ataavartumik atortaraa. Taamaattorli akiliussissutit pillugit akiitsoqartunik oqaloqatiginninnissamut aqutsisoqarfimmi sulisut piareersimanissaannut atatillugu maleruagassat paasineqarnissaannut aamma piginnaatitsinernut unammiligassat aqutsisoqarfimmi nalaanneqartarput.

BDO-p paasisai malillugit akiliussissutinik suliaqarnej akuttunngitsumik ajornakusoortuusartooq misigissutinillu attuisuusarluni, peqatigisaanillu pissusiviusut tunngavigalugit biilit imaluunniit illu pinngitsaaliissummik tuniniarneqartussat qanoq inaalinneqarallasanersut iliuuseqarfigineqassanersullu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi unammillernaartuusartooq. Tassunga ilangullugu BDO naliliivoq, akiliussissutit qanoq aqunneqarnissaannik ilisimasat ataatsimut isigalugu amigaataasut, kiisalu maleruagassat aamma ingerlatanut periaatsit pillugit, aamma akiliussissutit taakkunanillu isertitat qanoq nalunaarsorneqarnissaannut aqutsisoqarfimmi sulisut iluaqutaasumik piukkunnarsarneqarsinnaasut.

BDO-p qulaajaanerata takutippaa, akiligassat qaqugukkut nalikillilernerqarnissaannut atatillugu kommuniti periaaserineqartartut assigiinngitsuusut. Taamaalillutik kommunit ilai ukiumut ataasiaannarlutik nalikilliliisarput, allalli ukiumut arlaleriarlutik nalikilliliisarlutik. Peqatigitillugu BDO-p malugisinnaavaa, kommunit ilaasa ukiut marlut pingasullu matuma sionatigit akiitsunik nalikilliliisarnertik aatsaat aallartissimagaat. Nalilernerqarpoq nalikilliliinermik kinguaattoorutit akiitsut akilernerqanngitsoortut annertuujunerannut ilapittuutaasut. Taamaattumik akiitsut akilernerqanngitsut pisoqalisut akilersorneqarsinnaanngitsullu nalikillilernerisigit akiitsut annikillisinneqarsinnaanerata periarfissaavoq.

BDO kaammattuivoq akiligassat akilinnngitsoorneqartut nalikillilernerqartarnerannut atatillugu aamma aningaasanik killigititassanut akuttussutsinullu atatillugu akiligassaqarfigineqartut matumanilu immikkut kommunit ingerlatseriaatsitik periutsitillu aaqjissuuteqqissagaat, taamaalillutik akiitsorineqartut pisortat piviusutigut pissarsiassaannut naapertuuttumik innissisimalersinnaammata.

Pitsaaliuineq

Akiitsut akilinnngitsuukkat pillugit pitsaaliuinissamut suliaasaq annertullunilu ataavartuusariaqarpoq. Pisortanut akiitsut akilinnngitsuukkat ikililernissaannut pitsaaliuineq annertuumik ilapittuutaassasoq BDO nalilivoq.

Akiitsut akilinnngitsuukkat pillugit arlalitsigit iliuseqartoqartarsimasoq sulilu iliuseqartoqartartoq qulaajaanerup takutippaa. Kommunini aamma ingerlatseqatigiiffinni Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartuni amerlasuuni akiliussisarnermik kiffartuussivik (PBS-imik aaqjissuussinerit) immikkut atorneqartarpoq, taamaalilluni assersuutigalugu paaqqinnittarfinni inissaqarnermut, eqqaavilerinermut akiliutissanik, innaallagissamut, imermut aamma kiassarnermut il.il piffissaatillugu akiliisarneq isumannaarneqartarluni. Susassaartut isumaqatigiillutik isumaqarput PBS-imik aaqjissuussinerit atugaanerata annertunerujussuusinnaasoq, kiisalu innuttaasunut ingerlatsivinnullu aaqjissuussinerup "tuniarneqarsinnaanera" pimoorunneqarnerusinnaagaluartoq. Peqatigitilluguli aningaaseriviit tamatigit PBS-imik aaqjissuussinernik pilersitsisinnaannginerat, kiisalu innuttaasut amerlasuut PBS-imit ilaajumajunnaarnermikkut nalunaartarnerat unammiligassaavoq. BDO kaammattuuteqarpoq assersuutigalugu eqqaavilerineq pillugu iml. ulluunerani paaqqutarinnittarfirmut nalunaarnermi PBS-imut ilanngunnissamut nalunaartarneq annertunerusumik ileqqulertariaqartoq.

Innuttaasut ingerlatsiviillu assersuutigalugu najugaqarnermut uppersaatinik, piniarnermut allagartanik, timersortarfinnik katerisimaartarfinnillu attartornissamut il.il. inniminniinerinut atatillugu Namminersorlutik Oqartussani kommuninilu akiliuteqarnissamik annertunerusumik piumasaqarnissamut periarfissaqartoqarpoq. Akiligassat annikitsut aamma "tunniunneqarsinnaasut" pillugit akuttunngitsumik akiligassanik nassiussisoqartarpoq, tamatumanilu siumoortumik akileereernikkut aqutsinermi sipaaruteqartoqarsinnaavoq kiisalu akiligassat akilinnngitsuukkat ikilillutik.

Qulaajaanermi kommunit oqariartuutigaat, akiitsut akilinnngitsuukkat pillugit pitsaaliuisinnaallutik pitsaaliuisarlutillu, taamalillutillu akiligassat akilernerqartanngitsut pillugit pitsaaliuinikkut ajornartorsioratarsinnaasut ikiorsinnaallutigit.

Akiitsunut akilinnngitsuukkanut atatillugu kommunit ilai ataqatigiimmik aaqjissuussinnikkut unammiligassaqartut qulaajaanerup takutippaa. Akiliisitsiniartarnermik qitiusumit ingerlatsilernerup kingorna innuttaasumut maanna akileraarutinut tunngasunik kommunit

paasisaqarnissamut periarfissaqanngillat. Taamaattumik meeqqanut akilersuutit, ineqarnermut tapiissutit il.il. ukiut marluk matuma siornatigut isertitat tunngavigalugit naatsorsorneqartarput. Paasisutissat ullumikkumut naleqqussakkat tunngavigalugit akiliutissat kingusinnerusukkat iluarsissuteqarfigineqaraangata akiitsut akilinngitsuukkat pilersinnaasarput. Paasisutissat pissarsiarisinnaanerit periarfissaavoq, taamaattorli ataqatigiimmik aaqjissuussinernut periarfissat pilersinneqarnikuunngillat.

Taamatuttaaq kommunit akiligassallit pillugit nalunaarsuutaannut Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi sulisut periarfissaqanngillat, nalunaarsuutini taakkunani innuttaasut ingerlatsiviillu pisortanut akiligassaatt pillugit naatsorsuinerit takuneqarsinnaasarput. Kommuni sulisunut akiitsulinnut akissarsisitsinermini kisiannili arlaatigut pissuteqarluni ilanngaassinnginnermi tamanna assersuutigalugu iluaqutaasinnaavoq. Tamanna aamma aalisartunut piniartunullu ataasiartamik akiliuteratarnermi aamma atuuppoq. Aningaasanik tunniussinnginnermi ilanngaassinissamut maannakkut paasisutissanik taamaattunik avisseqatigiinnissaq periarfissaanngilaq, taamaalillunilu aningaasanik tunniussisoqartinnagu ilanngaassisoqartarluni . Oqartussaasut assigiinngitsut akornanni paasisutissanik avisseqatigiittarnissamut amigaateqarneq akiligassat akilinngitsuukkat pileriartortarnerannut imminermini ilapittuutaasoq BDO naliliivoq.

Siunissami akiitsut akilinngitsuukkat ikiliartornissaat akileraartarnermut allaffeqarfinnit naatsorsuutigineqarpoq. Akiliuteqarnissamut piffissaliussap qaammatini tamani qaammatip aallaqqataanut 2014-imiit sivitsorneqarnissaata periarfissaanera tamatumani ilaatigut pissutaavoq. Taamaaliornikkut Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup innuttaasumut PBS-imit akiligassiisummik qaammammut eqqortumut atuuttumik pisoqalisimangitsumillu nassitsisinnaanerit piffissaq annertunerusoq periarfissarilissavaa. Akiitsut akilerneqanngitsoortut amerlassusaat ikileriassasut kiisalu akiitsortumut attaveqarneq nukittorsarneqassasoq aamma taamaalillutik saaffiginnissutit ikileriarnissaat naatsorsuutigineqarpoq.

PBS-imit akiligassiisutit, malittarisassallu Namminersorlutik Oqartussanit kommuniniillu misissorerunissaat BDO-mit kaammattuutigineqarpoq, taamaalilluni assersuutigalugu paaqqinnittarfinni inissanik iml. eqqaavilerinerit nalunaarnerit atatillugu akiligassat arlallit PBS-imut pinngitsooratik nalunaarutigineqartarnissaat siumut isigisumik sulissutigineqarsinnaammata. PBS-ip annertunerusumik atorneqarnissaanut paasititsiniaanissap aallartinneqarnissaa aamma kaammattuutigineqarpoq, kiisalu innuttaasut ilaqaariillu sunnigaasut peqatigalugit akiliuteqartarnissamut pilersaarusiortarnerup annertusarnissaa kaammattuutigineqarluni. Innuttaasut qaqugukkat PBS-imik aaqjissuussinernut akuerineqarsinnaanersut pillugit Namminersorlutik Oqartussat aningaaserivinnik oqaloqarteqarlutik aallartinnissaat tamatumunnga atatillugu kaammattuutaavoq.

6.2.2 ASSIGIAAMIK SULLISSINEQ

Qitiusumit ingerlatsilernerit kommunimiit kommunimut aamma illoqarfimmiit illoqarfimmut sulianik ingerlatseriaatsini assigiinngissutsit ersarissippat. Qitiusumit ingerlatsilernerit Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup nuna tamakkerlugu sulianik ingerlatseriaaseq naleqqussarniarimavaa. BDO-p paasinninnera malillugu taamanna naammaginartumik kinguneqarsimavoq. Soqutigisaqartut ataatsimut isigalugu oqariartuuteqarput, innuttaasut ingerlatsiviillu siusinnerusumut sanilliullugu maanna assigiaarnerusumik sullinneqartalersut. Siuliani taaneqatsiartutut ingerlatsinerit arlallit maskiina atorlugu ingerlanneqartalernikuupput naleqqussarneqarlutillu, taamaalillunilu sulianik ingerlatsineq assigiaarnerulersimalluni sunniuteqarluarnerulersimallunilu. Sumiiffiit arlallit

siusinnerusukkut akiliisitsiniartarfinnik ingerlalluartunik peqarsimapput. Sumiiffiit suliatigut paasisimasalinnik sulisoqartut, aamma kommunit akiliisitsiniartarnermik ingerlatsiffiulluartut qitiusumit ingerlatsilernermit suliat naammassineqartarneranni pitsaassutsip ajorseriarsimaneramik nalaataqarsimapput.

Qulaajaanerup takuttippaattaaq, akileraartarnermut allaffeqarfiit akornanni suliamik aqqissuussineq suliatigullu piginnaasat suli assigiinngitsorujussuusut. Tamanna Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit 2013-imi aqqissuussaanerup allanngortinneratigut naapertorniarneqarsimavoq, taamaaliornikkullu akileraartarfik illoqarfinnik nunaqarfinnillu ataasiakkaani sorlernerut akisussaasuussanersoq pillugu sumiiffik apequtaatinneqarunnaarluni. Taamaalilluni sulisoq assersuutigalugu Sisimiuniittoq Nanortalimmi akiliisitsiniartarnermut akisussaasuusinnaavoq.

Naak pingaarnertut aqqissuussisoqarsimagaluartoq, allaffeqarfinni ataasiakkaani piginnaasatigut maanna aqqissuussinermi akiitsut akilinngitsuukkat pillugit sulianik ingerlatsineq iliuuserineqarfigisarnerilu assigiinngiaartuusutut misigisaqarfiusarput. Ilaatigut allaffinni ataasiakkaani qitiusumit ingerlatsilernerup kingornatigut suleriaatsit allanngortinneqarsimapput, malugineqarsimammami sulianik ingerlatseriaaseq arriinnerulersimasoq pisariunerulersimasorlu, assersuutigalugu allannguinerup kingorna innuttaasumik ingerlatsivimmulluunniit toqqaannartumik tusarniaasoqartarpoq, akileequisillunilu eqqaasitsissutit salliutinneqartaralik. Aamma allaffiit akornanni suliassanik tullerriaarineq pillugu assigiinngitsunik periarfissanik tikkuussisoqartarpoq.

Pineqartumi sulianik ingerlatsisut piginnaasaasa misilittagaasalu, kiisalu sunniuteqarluartumik assigiimmillu sulianik ingerlatseriaaseqarnerit imminnut annertuumik ataqatigiinnerat BDO-mit nalilernerqarpoq. Suliassaqarfik aamma inatsisinut aqutseriaatsimut tunngatillugu imaannaanngingaatsiartuuvoq, kiisalu nunap immikkoortuani akileraartarnermut allaffeqarfinni sulisut taarserneqassatillugit tamanna suliatigut annertuumik unammilligassaqarpoq. Qulaajaanermi tamanna innersuussutigineqarpoq, sulisummi akiliisitsiniartarnermik, akileraartarnermik inatsisitigullu tunngasutigut piginnaanillit pissarsiariniassallugit ajornakusoorsinnaasarpoq. Taamaattumik sulisut allatigut piginaanillit atorfinitsinneqartarput, tamatumalu kingunerisarpaa sulisut ilinniartitaanerannut akileraartarnermut allaffeqarfiit nukinnik amerlasuunik atuisariaqartarnerat.

BDO-p paasisai malillugit, assersuutigalugu aqqissuussinerit ataatiigiissakkat atorneqarnissaannut sulisunut nutaanut ataatsimut isigalugu sungiusaatinik ilinniartitsissutinilluunniit peqanngilaq, kisiannili amerlanertigut ilinniartsinerit sanilerisamit oqarasuaatikkulluunniit ingerlanneqartartut. Sulisunut nutaanut ilinniartitsissutaasinnaasunik atoruminarsakkanik aamma nalunaarutit inatsisillu pisariaqartut nassaarinissaannut kiisalu aqutsisoqarfiup suleriaasii pillugit ilitsersuutit annertunerusumik atorneqarsinnaanerat siumut isigisumik isumaliutigineqartariaqarpoq.

Nunap siamasissusersua tunngavigalugu, atatsimullu isigalugu sulisussaqaarniarnikkut unammillisagassat tunngavigalugit Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik unammilligassaqarpoq. Tamatuma kingunerisaanik akileraartarnermut allaffeqarfiit Nuummilu Akileraartarnermut Autsisoqarfiup akornanni attaveqatigiinnerup naleqquttumik ingerlanneqarsinnaaneranut suliassaq annertuvoq. BDO naliliivoq, suliassat nunap immikkoortuani isumagineqartartut pillugit suliaqarfiup iluani suleriaatsinik pitsaangorsaaniissaq pisariaqartinneqartoq, kiisalu immikkut suliatigut inatsisitigullu ajornartorsuutit pillugit akileraartarnermik allaffeqarfinnut pitsaanerusumik tapersersuisinnasumik suleriaatsimik pilersitsinissaq pisariaqartoq

Pisortat akornanni akiitsut akilinngitsuukkat

Pisortat akornanni akiitsut akilinngitsuukkat, tassaasut kommunit, Namminersorlutik Oqartussat, paaqutarinniffiit imaluunniit ingerlatsivinni Namminersorlutik Oqartussat pigisaanni akiitsut akilerneqanngitsut, oqartussaasut akornanni toqqaannartumik suliarineqartarput, tamakkulu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit isumagineqartanngillat. Taamaattorli kommunit akileraartarnermilu allaffeqarfiit akornanni sulianik ingerlatseriaaseq assigiinngisitaartorujussuusinnaasarpoq.

Pisortat akornanni ilaatigut piumasaaqatit isumaqatigiinngissutaatillugit akiitsut akilersinniarnissaat ajornakusoortorujussuusarpoq, pissutaavorlu akiliisitsiniartarnermi oqartussaasut tamakku pillugit suliaqartanngimmata, kiisalu oqartussaasut allat assersuutigalugu kommunit akiliisitsiniarnissamat suleriaatsimik pilersitsinikuunngimmata imaluunniit piginnaatitaannginnamik.

Pisortat akornanni akiitsut akilinngitsuukkat akilersinniarnissaannut suliaasaqarfiup sumiinnissaanut ersarissumik isummertoqassasoq BDO kaammattuuteqarpoq. Kommunit akornaani, kommunit Namminersorlutillu Oqartussat akornanni akiitsut akilerneqanngitsut aamma ingerlatsiviit Namminersornerullutik Oqartussat pigisaanni paaqutarinnittarfiillu akornanni akiitsut akilerneqanngitsut immikkoortinneqassasut siunnersuutigineqarpoq. Taaneqartunut kingullernut atatillugu taakku atugaat Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup akiliisitsiniartarnermik suliaasaannut annertoqisumik assingussapput, taamaattorlu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit suliarineqarsinnaassallutik, taamaattorli Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat akiitsuisa akilersinniartannginnissaannut suli tunngavilersuisoqarsinnaavoq.

6.2.3 AKIITSULLIP INATSIITIGUT INNARLITSAALIUGAANERA

Akiliisitsiniartarnerup qitiusumit ingerlanneqarnissaanut isumaqatigiisummi pingaarutilik tassaavoq, innuttaasut inatsisitigut isumannaatsumik atugassaqartinnerisa nukittorsarnissaa. Inatsisitigut isumannaatsumik atugassaqartsitineq qitiusumit ingerlatsilernerup kingorna pitsanngoriaateqarsimasooq BDO ataatsimut isigalugu naliliivoq. Assersuutigalugu suliamik ingerlatsineri annertuumik kukkusooqartillugu qitiusumit ingerlatsilernermi ajornannginnerusumik naamattoorsisoqarsinnaallunilu pinngitsoortitsisoqarsinnaavoq.

Siusinnerusumut sanilliullugu sulianik ingerlatseriaaseq pisariitsunngortinneqarsimavoq, taamalillutik suliat amerlasuut assigiimmik tunngaveqarlutik, ilusileeriaatsit assigiit tunngavigalugit il.il. ingerlatsisoqalersimalluni. Tamatuma saniatigut nunap immikkoortuinut agguataarineq allanngortinneqarsimavoq, taamaalillutik sulianik ingerlatsisut nunap immikkoortuini assigiinngitsuneersut sulianik najukkaminningaanneertunik siusinnerusumut sanilliullugu pinngitsooratik suliaqartariaqartarnerissaat pisariaarulluni.

Taamaattorli Akileraartarnermut aqutsisoqarfiup suliaasa ersarissuunissaannut aamma tamakku pillugit attaveqatigiinermut suli unammilligassaqartoq qulaajaanerup takutippaa. Innuttaasut, ingerlatsiviit, kommunit Akileraartarnermullu Aqutsisoqarfiup nammineerluni immikkoortuisa ilaasa akileeqqusissutit pillugit tulleriarisarnerit atorneqartartut tunngaviatigut ilisimasaqarfigisanngilaat. Tamatuma kingunerisarpaa ingerlatsiviit innuttaasullu soq sunalu pillugit ilanngaassiffiqineqarsimanertik, aamma ilanngaasineri piffissaq suna pineqarnerisooq tamatigut takusinnaasanngimmassuk.

Ilanngaasineri tunuliaqutaasooq pillugu innuttaasut kommunit nunap immikkoortuanilu akileraartarnermut allaffeqarfimmut paasiniaallutik saaffiginnittarnerinik tamanna

kinguneqartarpoq. Ilanngaassinnermut atatillugu attaveqarnerup amigarnerani Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmumut kommuniullumi saaffiginnittaqaattaarneq aallartittarpoq, tamannalu akiitsulimmumut nuanniilliuutaasarluni.

Akiitsullit akiligassiisullu akornanni attaveqarneq pillugu arlalitsigut amigaaqartoqarnera pillugu BDO naliliivoq. Akiligassat akilernerneqangitsoortut annikillisinnissaannut atatillugu attaveqarnerup amigaaqartoqarnera inatsisitigut isumannaatsuunissamut aamma aqutsisoqarifup sunnuteqarluarnissaanut pingaaruteqarpoq.

Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit attaveqarnerup nukittorsarneqarnissaa BDO-p kaammattuutigaa. Akiitsulinnut attaveqarneq nukittorsartariaqarpoq, taamaalilluni suliami susoqarsimanersoq ersarissuulersinnaammatt, kiisalu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmumut aamma kommunimut uteqattaarnerit annikillisinneqarsinnaallutik. Attaveqarnerup qanoq ilusilernerneqarnissaa isumaliutigineqartariaqarpoq, sualummillu ilaanngaassinnermut atatillugu kontomit takussutissiat allaaserisallu paasinartut nassiuttarnissaat immikkut isiginiartariaqarpoq. Tamatuma saniatigut attaveqariaatsit allat soorlu oqarasuaatikkut mailikkulluunniit attaveqarnerit isumaliutigineqartariaqarput, tamakkumi pillugit ingerlatsiviit allat misilittagaat ajunngitsuupput, ilaatigut inuit nalunaarsorsimaffianut nunnermik nalunaarutit pillugit unammilligassaqartarnera pissutigalugu.

Akiligassaqarfiusunut siunnerfilimmik Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit attaveqartarnissaq kaammattuutigineqarportaaq, taamaalilluni akiliisitsiniarnermi sulineq sunnuteqarluarnerlu ersersinneqarsinnaassammata. Attaveqarnermi ilanngunneqartariaqarput piumasaqaatit nuunneqarsimasut pillugit takussutissiat, akilersinneqarsimasut/akilersuunissamut isumaqatigiissutit il.il., kiisalu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmumut pingaarnertut siunertarineqartut malitseqartinneqartarnerat. Tamanna ataatsimut isigalugu akiitsulinnit ujartorneqarpoq, kiisalu paasinninnerunissamut aamma ilapittuutaassalluni, kiisalu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup inatsisitigut akuerisaanera nukittorsarneqassalluni.

Qitiusumit akiliisitsisarfiup "Ilanngaassivik"-mik taaneqarsimasup pilersinneqarnissaa siunnersuutaanikuuvoq. Pisortat innuttaasunut akiligassarititaasa maskiinatigoorlugu ataqatigiissakkamik aqqissuusinnermik Ilanngaassivik pisariaqartitsissaaq. Innuttaasunut aningaasanik tunniussinerit tamarmik Ilanngaassivik aqqutigalugu pisassapput, taamaalilluni akiliteqannginnermi pissarsiasanik ilanngaassinissaq periarfissaassalluni. Aningaasat tamaasat ilanngaatigineqarsinnaanerat periarfissaassanngilaq, innuttaasormi nerisassanik, atisanik pisariaqartunillu allanik pisinissaminut aningaasik sulit tigumiaqarsinnaasariaqarmat.

Pineqartumi siunnersuummut soqutigisaqartut assigiinngisitaartorujussuarmik isummarsimapput. Pisortanit akiligassiisutit akilernissaannut pinngitsuunissamut iml. utaqinissanut innuttaasut ingerlatsiviillu akiliisinnassuseqartut taamaalillutik periarfissaarutissapput, aqqissuusinnerlu akiliisitsiniartarnermut annertuumik sunnuteqartussaassaaq. Aqqissuusinnermi aamma sulianik assigiaamik ingerlatsisinnaaneq isumannaarneqassaaq, tassami akiliisitsisarneq assigiimmik periuseqarluni tamatigut ingerlanneqartartussaammatt. Illuatungaatigullu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup aalajanginerinut ilanngaassisarneranullu ersarissuutitsinissamut atatillugu, innuttaasut sanngiinerisut isigianiarnearnerannut, minnerunngitsumillu ingerlatsiviit innuttaasullu inatsisitigut isumannaatsumik periarfissaqarnissaannut aqqissuusineq mianerisassartaqarpoq.

6.2.4 EQIKKAANEQ

BDO pingaarnertut naliliivoq, akiitsut akilinngitsuukkat annikilliisinneqarnissaannut, assigiaamik kiffartuussinissamat, pitsaassutsip qaffassarnissaanut, pisariillisaanermik annertusaanermut kiisalu suliat ingerlanneqarneranni ersarissumik ingerlatsilernerunissamik pilersitsiniarnermut kiisalu innuttaasut inatsisitigut isumannaatsumik tunngaveqarnerisa isumannaarnissaanut siunertat kissaatigineqartut naammassinissaannut qitiusumit ingerlatsilernerup kingorna akiliisitsiniartarnermik aaqqissuussineq ilaatigut ilapittuutaasinnaasimasut.

Qulaajaanerup takutippaa akiitsut akilinngitsuukkat akilersinniarneqartarnerat iliuseqqarfigineqartartoq, taamaalillutik tamakku akilernerqartarlutik, akilersinniarneqartarlutik iml. nalikillilernerqartarlutik. Akiitsut akilinngitsuukkat amerlassusaasa ataatsimut allanngoriartarnerat taamaalilluni takutitsivoq, sulianik sulii ingerlataqartoqartartoq kiisalu suliassat nutaat aamma pilertartut. Akiitsut akilinngitsuukkat amerlassusiat annikillisinniarlugit ataavartumik iliuseqartoqartarpoq, tamatumani akiliisitsiniartarnermik ingerlatsinerni maskiinat atorneqartalerlutik, akiitsut akilinngitsuukkat tullerriaarneqartalerlutik kiisalu akilersuinissamat aaqqissuussinerit ingerlanneqarnissaannut, ilanngaassisarnermut aamma akiliussisarnermut ataatsimut isigalugu suliniartoqluni.

Akiitsut akilinngitsuukkat qaqugukku nalikillilernerqartarnissaannut kommunini assigiinngitsumik iliuseqartoqartartoq qulaajaanerup takutippaa. Nalikillilissarnermik kinguaattoorutit akiitsut akilernerqartartanngitsut annertunerinut ilapittuutaasut nalilernerqarpoq. Sualummik kommunini nalikillilinerit naleqqussartarnerisa isumannaarneqarneratigut akiitsut akilinngitsuukkat naapertuunerusumut annikillilernerqarsinnaanerat periarfissaavoq. Akiitsut akilinngitsuukkat nalikillilernissaannut akiitsoqarfiusut immikkullu kommunit suleriaatsitik iluuserisartakkatillu nutartissagaat BDO-mit kaammattuutigineqarpoq.

Akiitsut akilinngitsuukkat pitsaaliorneqarnerannut ilappittuutit iliuseqartoqartarsimavoq, sulilu iliuseqartoqartassalluni. Taamaattorli ilaatigut PBS-imut nalunaarnikkut, allanik attaveqaasiornikkut aamma akiliutaasinnaasunik siumoortumik akiliisarnikkut pinaveersaartitsinerit annertunerusumik iliuseqarfigineqarsinnaanerat periarfissaavoq. BDO naliliivortaaq akiitsut akilinngitsuukkat pillugit pitsaaliuinermut ilapittuuteqarsinnaagaluarnermut oqartussaasut akornanni aaqqissuussaannikkut ilaatigut aporfissaqartoq.

Qitiusumit ingerlatsilernerup sioqqullugu pissutsinut sanilliullugu ullumikkut sulianik ingerlatsineq assigiiaarneruvoq. Akileraartarnermilli allaffeqarfiit sulinermik aaqqissuussinerat suliatigullu piginnaasat sulii assigiinngissuteqarput. Peqatigitillugu nunap isorartunerujussua pissutigalugu immikkullu piginnaaneqarnerit amigaataanerat pissutigalugu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi aaqqissuussaaneq unammillerneqarpoq. Pisortanut attaveqarnermullu piumasaqaatit annertoqaat, BDO-lu naliliivoq Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup siunnerfeqarluarluni suliniarnermigut pineqartut siumut isigisumik nukittorsarsinnaassagai.

BDO ataatsimut isigalugu naliliivoq qitiusumit ingerlatsilernerup kingornatigut inatsisitigut isumannaatsuunissaq annertuumik isumannaarneqarsimasoq. Taamaattorli qulaajaanerup takutippaa Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup sulinerani ersarissuutitsinissaq pillugu aamma attaveqarneq pillugu sulii unammilligassartoq. Taamaattumik soq ilanngaassisoqartarnerisooq imal. piffissamat sumut tamanna atuuttarnerisooq ersarissumik tamatigut paasissaasannigilaq.

Akiitsorfigineqartunut aamma akiitsulinnut attaveqartarneq arlalitsigut amigaatigineqartartoq naleqquttuusanningsorlu BDO naliliivoq. Inatsisitigut isumannaatsuunissamut aamma ataatsimut isigalugu naammassisaqarluarsinnaanissamut naammangitsumik attaveqartartoqartarpoq. Attaveqarneq siumut isigisumik nukittorsarneqassasoq akiitsulinnullu tamanna annertunerusumik siunnerfeqassasoq BDO-mit kaammattuutigineqarpoq. Kaammattuutigineqarportaaq akiitsoqarfiusunut killiffik pillugu nalunaarusiortoqartassasoq siunnerfiillu naammassisaqarsinnaassuserlu oqaatigineqartassallutik.

Ilanngaassiviup pilersinneqarnissaa pillugu siunnersuut pineqartumi soqutigisaqartunit assigiinneqisumik isummorsorfigineqarpoq, taamaattuumik naammassisaqarsinnaanerup isiginiarneqarnera ersarissuutitsinissamut aamma inatsisitigut isumannaatsuunissamut sukumiisumik oqimaalutarneqartariaqarpoq.

6.3 AQQISSUGAANERIT SULERIAATSILLU NALEQQUT-TUT

Akilerartarnermut Aqutsisoqarfiup akiliisitsiniartarneq qitiusumit ingerlatilernerua sioqqullugu, kommunit siusinnerusukkut atuuttut sulianik ingerlatsineq aamma akiliisitsiniartarneq akisussaaffigisimavaat, assersuutigalugulu akiitsunik akilinngitsuukkanik pitsaaliuinerumik eqqarsarnissamut aningaasarsionnikkut ersarissumik taamaalillutik tunngavissaqarsimapput. Taamaattorli Namminersorlutik Oqartussanut, akilerarutunik akiliisitsiniarnermut suliassanut atatillugu aamma kommunit, illoqarfiit nunaqarfiillu akimorlugit akiliisitsiniartarnerup ataqatigiinnera isumannaarniarlugu periusissiaq unammillernartoqarpoq.

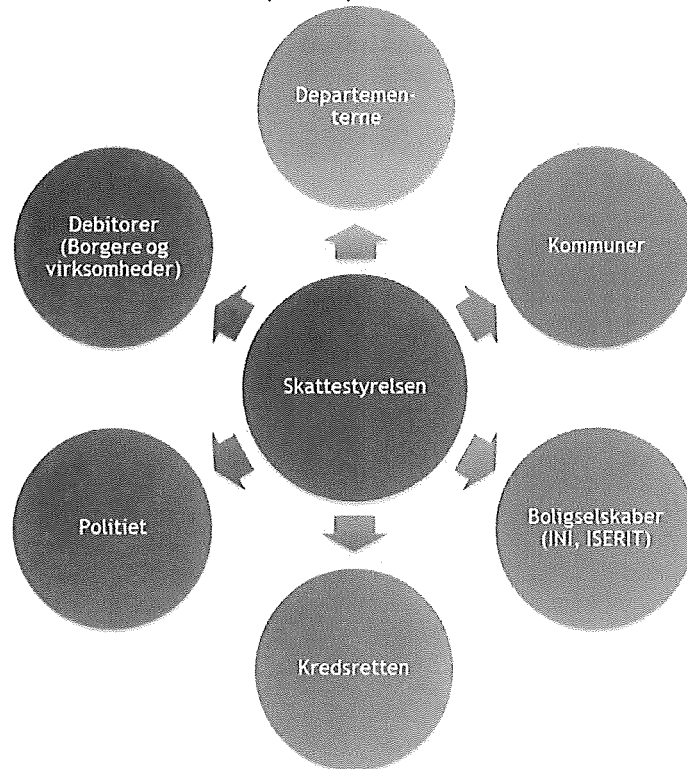
Akiliisitsiniarnermik ingerlatat tamakkerlugit qitiusumit ingerlatsilerneq kaammattueriaatsinik naleqqunerusunik aamma suleriaatsinik pitsaannerusunik qanorlu annertutigisumik kinguneqartitsisoqarsimanersoq immikkortumi uani allaaserineqarput. Immikkoortumi ilaatigut nalilersorneqarput Akilerartarnermut Aqutsisoqarfimmi ingerlariaatsit pitsanngoriaateqarsimanersut, Namminersorlutik Oqartussanut, kommuninut allanullu iliuuseqartartunut attuumassuteqartut pitsanngoriaateqarsimanersut, aamma kaammattueriaatsit naleqquttuunersut, akiliisitsiniartarnermullu ajortumik sunniuteqartumik inatsisitigut naleqqutinngitsoqarnersoq.

Suliassanik nuussineq iliuuseqartartut akornanni pissutsit allanngornerannik kinguneqarpoq. Tulliani Akilerartarnermut Aqutsisoqarfik iliuuseqartartutut pingaarnertut inissisimanera aallaavigineqarpoq, pingaarnertummi akiliisitsiniartarneq tassaniimmat.

Takussutissiami ataaniittumi akiliisitsiniartarnermi iliuuseqartartut takutinneqarput.

Takussutissiaq 26: Akiliisitsiniartarnermi iliuuseqartartut

- Departementerne - Naalakkersuisoqarfiit
- Kommuner - kommunit
- Boligselskaber (INI, Iserit) - Inissiatileqatigiiffiit (INI, Iserit)
- Kredsretten - Eqqartuussivik
- Politiet - Politiit
- Debitorer (Borgere og virksomheder) - Akiitsullit (innuttaasut aamma ingerlatsiviit)
- Skattestyrelsen - Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik.

**6.3.1 AKILERAARTARNERMUT AQUTSISOQARFIMMI
INGERLATSINEQ AAMMA NAMMINERSORLUTIK
OQARTUSSANI KILLISSALERSUINERIT**

Assigiaamik sulianik ingerlatseriaaseqarnissamik kiisalu akileraarutininik piumasaqartarnermi suliap ilaatinneqarnerata nukittorsarnissaanut isumannaarinissaq siunertaralugu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi suliqarfinni arlalinni suleriaatsit aalajangersimasut aamma sulisunut ilitsersuutit suliarineqarsimasut qulaajaanerup takutippaa.

Siusinnersumut sanilliullugu akileraartarnermik suliassamut ataqagiissitsisoqarsimavoq, allaffimmilu ataatsimimi issiaqatigiinnermi sunneqatigiittoqarsinnaasarpoq, tamannalu ataatsimut isigalugu suliassat pitsaanerusumik naammassineqarsinnaanerannut ilapittuutaavoq. Assersuutigalugu akiitsut akilinngitsuukkat pillugit akileraartarnermik

suliaqartut akiliisitsiniartartullu sinerissamut ingerlatsivinnut angalaqatigiittarput. Taamaattorli sunneqatigiittarnerup sunniutai tamakku ataatsimut isigalugu naammattumik atorneqartanngitsut BDO naliliivoq. Sumiiffinni arlaqartuni akileraartarneq akiliisitsiniartarnerlu allaffimmi ataatsimi agguataarneqartarpoq, kiisalu akiliisitsiniartarnermi sulianik ingerlatsinermut atatillugu tamatigut akileraarutinut paasisutissanik periarfissat atorneqarneq ajorput. Taamatut assigiinngitsoqarnerani naammassisaqarluarsinnaanermut toqqissisimanermullu pisortap qaninnerpaap iliuuserisartagai, attaveqariaasia aamma suliasanik tulleriaarisarnera pingaaruteqartorujussuupput. Ullumikkut nammineq aqutsinissamut siamasissumik pisariaqartitsisoqarpoq, tamannalu immikkoortumi pisortat suleqataasullu piginnaasatigut piareersimaffiginngikkaat nalilernerqarpoq. Taamalilluni akuttunngitsumik qulartoqalersarpoq, taamaattumillu tamanna pakatsinernik assigiinngisitaartumillu sulianik ingerlatsinernik kinguneqartarpoq.

Aaqqissuussaannermi suleriaatsit siusinnerusukkat taaneqartut ilisimaneqalernerat atortuulersinneqarsimanerallu tamatigut pisimanngitsoq qulaajaanep takutippaa. Taamaalilluni maluginiarneqarsinnaasimavoq Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi namminerme akiligassanik akiliisitsiniartarnermillu tulleriarinerit (annertunerpaaq, pisoqaanerpaaq, nutaanerpaaq, akiligassallit akiliisinnaassuseqarnera il.il) pillugit assigiinngitsunik arlalinnik tikkuussisoqartoq. BDO-p naliliinera malillugu, tamanna Nuup sinerissallu akornani sulianik naammassisaqarnissamik attaveqarnermillu tulleriarineremut atatillugu aqutsisoqarfimmi pisortat unammilligassaqaqarnerannut assersuutissaavoq.

Nuummi qitiusumik aqutsisoqarfiup aamma nunap immikkoortuini akileraartarnermut allaffeqarfiit akornanni killiliinermut atatillugu pisortanit tulleriarisarnerup misissorneqarnissaa BDO-p kaammattuutigaa. Akiliisitsiniartarnermik aaqqissuussinermi pisariaqartinneqartup namminneerluni aqutsinissap siamasissumik tapersersuinissap ersarissumik qitiutinneqarnissaa siunertaasariaqarpoq, aammali ikioqatigiinnissamut, siunnersuinissamut najukkamilu sulianik ilisimasaqarluni naammassisaqarniarneremut attuumassuteqaqngikkaluani sulisunik aqutsisinnaaneq periarfissaasariaqarpoq.

Tamatuma saniatigut BDO kaammattuivoq suleriaatsit ilitersuutillu pigineqartut allaaserineqarsimasullu pillugit nutarterisoqassasoq, taamalillutik imarisai pitsaassutsimik isumannaarneqassammata ullutsinullu naleqqussarneqarlutik, kiisalu sulisunut nutaanut aamma sungiussisimasunut imarisat oqariartuutigineqarnissaannut iliuuseqartoqarluni. Atortussanngortitsinermut atatillugu sumiiffimmi allaffimmi pisortaq aqutugalugu akileraartarnermik suliasanut aamma akiliisitsiniartarneremut attuumassuteqaqarnerup nukittorsarneqarnissaa nutaamik isiginiartariaqarput. Tamatumani sualummik sinerissami akileraartarneremut allaffeqarfiit pineqarput.

6.3.2 KOMMUNINUT ATTUUMASSUTEQARNEQ

Akiitsut akilinngitsuukkat pillugit suliat kommuninit Akileraartarneremut Aqutsisoqarfimmut tunniunneqarnerani ataatsimut isigalugu suleriaatsit aalajangersimasut inissinneqarsimasut qulaajaanep takutippaa. Taamaalillutik innuttaasumut imaluunniit ingerlatsivimmut kommunit akiligassiissutit nassiuttarfaat, tamatumalu kingorna akiligassiissut kommunimut akilernerqarsimanngippat suliaq Akileraartarneremut Aqutsisoqarfimmut nassiunneqartarpoq. Tamanna ullut 14-t missai qaanngiukkaangata pisarpoq.

Taamaalilluni Akileraartarneremut Aqutsisoqarfimmi akiliisitsiniarluni suliap nassiunneqaqnginnerani kommuninit tuavisaarinerit pillugit aaqqissuussisoqarsimannigilaq.

Suliaq tiguneqareeraangat Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik akiliinissamut eqqaasitsisummik nassiussisarpoq.

Kommunit akileeqqusissutaat allakkatigut nassiunneqartarput. Inunnik nalunaarsuisarfimmit paasissutissanik kukkunerit aamma nuunnermik nalunaarutit amigaataanerat ataatsimut isigalugu unammilligassaqarput, tamatumanilu akileeqqusissutit pillugit allakkat assigisaallu tamatigut piffissaatillugu apuuttangillat. Taamaalillutik inuit imal. ingerlatsiviit akiligassiisuteqartoqarsimanerata ilisimasaqalinnginneranni suliaq akiliitsiniarnermut suliasannngortinneqarsimasoq akuttunngitsumik misigisarpaat. Kiisalu nukingisaarutip kingulliup nassiunnerneraniit Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut tunniussinnermut aamma akiliinissamut eqqaasitsissutit nassiunneqarneranut piffissaq ingerlasinnaasarpoq, tamannalu akiitsoqartup akiligassamik akilinngitsuukkamik ukkataqarneranut akornutaasinnaasarpoq.

Naak suliasaq suli tunniunneqarsimanngikkaluartoq, pissutsini allani akiitsoqartup akiliitsiniarnermik oqartussaasumut innersuunneqarnini misigisinnaasarpaa. Naak akiligassiisut suli tiguneqarsimanngikkaluartoq suliaq akiliitsiniartarfimmut ingerlanneqarsimasoq ingerlatsivillu pissarsiasaminit ilanngaasiffigineqarsimasoq ingerlatsiviit misigisaraat assersuutissaqarportaaq. Tamanna tulluannngilluinnarpoq, suliallu tunniunneqarnerani suliaariaatsit pitsannngortinneqarsinnaanersut isumaliutigineqartariaqarpoq. Kommunit aamma najukkami akileraartarnermut allaffeqarfiit akornanni suleqatigiinneq iluaqutaasumik nukittorsarneqarsinnaavoq, ullumikkummi suleqatigiinneq paaseqatigiinnerlu killeqarmata, oqaloqatigiittarnerillu sulianut ataasiakkaanut pinartunut tunngassuteqarajummata.

Akiliitsiniartarneq annertuumik kommunit akisussaaffeqarfianut attuumassuteqarpoq, taakkunanami akiitsut akilinngitsuukkat pilertaramik. Taamaattumillu akiitsunik akilinngitsuukkanik pitsaaliuinnermut sualummik kommunit iliuuseqarnerusinnaasariaqarput. Suliak akiliitsiniarnermut nassiunneqannginneranni pitsaaliuinnermik iliuusisat ilaattut kommunit najukkami ilisimasaqarnertik kiisalu innuttaasup atugaanik siamasissumik ilisimaqarnertik, tassungalu atatillugu inunnik isimaginnittoqarfimmik suleqateqarneq ataavartumik atorsinnaasariaqarpaat. Akiliisimannginnermi iliuuserisamut annertunerusumik kinguneqartitsoqarsinnaanersoq tassunga atatillugu isumaliutigineqarsinnaavoq - assersuutigalugu meeqqap ataatsimut isigalugu atugaasigut tamanna akuersarneqarsinnaappat ulluunerani paaqqinnittarfimmik atuinissamut mattussinikkut. Pinaveersaartitsinerup nukittorsarneqarnera malunnaatilimmik - aamma minnerunngitsumik kommunimut namminerimut - sunniuteqassasoq, kiisalu pineqartumi suliaqartut akornanni suleqatigiinnerup pitsannngoriarneranut ilapittuutaasinnaasoq BDO naliliivoq.

Kapitalip siuliani taaneqartutut ataqatigiimmik aaqqissuussaanerme akiitsut akilinngitsuukkat pillugit pitsaaliuinnermut periarfissanik killiliisinnaasunik arlalinnik aporfissaqarpoq. Taamaalilluni oqartussaasut akuusut ataqatigiimmik aaqqissuusinerit pillugu paasisutisseeqatigiittarnissaminnut toqqaannartumik periarfissaqanngillat. Aamma kommunit akileraartarnermut paasissutissanik maanna atuuttunik pissarsinissamut periarfissaqanngillat, kiisalu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi sulisut kommuninini akiitsullit pillugit nalunaarsuutunik takussallutik periarfissaqaratik, taakku pillugit nalunaarsuutini innuttaasut ingerlatsiviillu pisortanut akiligassaat naatsorsorneqartarput. Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit ull. 19. Februar 2012 KANUKOKA-mut allakkat naapertorlugit kommunit ataasiakkaat log atorlugu imminerminnut paasissutissanik pissarsinissaminnut periarfissaqarput. Ataqatigiimmi aaqqissuusinnermut suli piareersaasiortoqarsimanngilaq. Pisortanit taamatut maanna pisunut paasissutissaanik paasisaqarsinnaanermut periarfissat isumaliutiginnissaat misissornerunissaallu pillugit BDO kaammattuuteqarpoq.

6.3.3 SUSASSAQARTUT ALLANUT ATTUUMASSUTEQARNEQ

Akilerartarnermut Aqutsisoqarfik siuliani takussutissiami 24-mi takuneqarsinnaasutut kommunit saniatigut susassaqtunut allanut arlalinnut attuumassuteqarpoq. Akiitsullit (innuttaasut ingerlatsiviillu) saniatigut akiligassaqarfiusut allat arlallit soorlu ingerlatsiviit Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartut assersuutigalugu Nukissiorfiit aamma inissiaatileqatigiiffiit sinnerlugit Akilerartarnermut Aqutsisoqarfimmit akiliitsiniarneq ingerlanneqartarpoq. Tamatuma saniatigut anisitsiniarnermut, avinneermi akilersuutissat pillugit akiliinngitsoornermi, kingornutassat suliarinerini il.il. aalajangiinernut atatillugu politiit aamma eqqartuussiviit pingaarutilimmik akuusarput.

BDO ataatsimut isigalugu naliliivoq siuliani taaneqartut susassaqtut allat annertuumik suleqatigineqartartut, kiisalu susassaqtut taakku oqaloqatiginissaannut Akilerartarnermut Aqutsisoqarfik attaveqatigiinnermut annertuumit suliaassaqartoq. Akiliitsiniarnerup sunnuteqarluarnissaanut suleqatigiinnermi attaveqarneq pingaaruteqartuuvoq.

Paasissutissanik katersinermi suleqatigiinneq pillugu Akilerartarnermut Aqutsisoqarfimmit attaveqatigiinnerunissaq ataatsimut isigalugu ujartorneqarpoq. Qulaajaanerup takutippaa attaveqatigiinnerup killeqarnerani amigaataavinneranilunniit pisariaqanngitsumik aaqqiagiinnginnerit ataavartumik pilersartut. Akilerartarnermut Aqutsisoqarfimmit susassaqtunik allanik attaveqarnermik amigaateqarneq isumalluutitigut pingaartumik unammillernartuusoq misigisimaneqarpoq, tamannalu siumut isigisumik salliutinniarneqarpoq. Nuummi qitiusumik aqutsisoqarfimmit ersarinnerusumik najoqqutassat aamma tapersersuineq sinerissamit ujartorneqarput.

Eqqartuussivik

Akiligassat akilinngitsuukkat pissutigalugit ilaatigut akilersuutit ataatsimut isigalugu qaffaariaateqarsimapput, ilaatigullu tamatumani eqqartuussivik akuulersarpoq. Aalajangiisoqannginnerani suliat ilai ukiut arlallit ingerlasinnaasarpot. Aalajangiisoqannginnerani piffissap ingerlanerani akilersuutiniq kommuni akiliussisarpoq, ataataasullu akiligassai akilerneqanngitsut amerliartortarput. Suliani taamaattumi isumaginninnikkut peqquserluutit nakkutigineqarnerat killeqartorujussuuvoq. Angajoqaat tigussaasumik inooqatigiinnerisa nalaani kommunip akilersuutiniq akiliussisarnera akulikitsumik nalaanneqartarpoq. Inunnik nalunaarsuisarfimmut nalunaarutit amigaateqarnerat kukkunertaqarnerallunniit pissutigalugu tamanna nakkutigiuminaassinnaasarpot.

Kingornutassat pillugit eqqartuussivik aamma akuusarpoq. Qulaajaanerup takutippaa, Akilerartarnermut Aqutsisoqarfiup aamma eqqartuussiviup akornanni attaveqarneq killeqartorujussuusoq. Eqqartuussivimmit akiligassat pillugit paasissutissanik ingerlatsinermi najoqqutassat aalajangersimasut malinneqartannginnerat suliamik ingerlatsinermit unammillernarsinnaasot Akilerartarnermut Aqutsisoqarfimmit oqariartuutigineqarpoq. Suliaassanut toqqarneqartunut aamma ataatsimut isigalugu suleqatigiinneq qanoq pitsaanerpaasinnaanersoq pillugu Akilerartarnermut Aqutsisoqarfik attaveqartartoq eqqartuussiviup qaqutigut taamaallaat misigisarpaa. Eqqartuussiviup oqariartuutigaa, kingornutassanut atatillugu akiitsut akilinngitsuukkat Akilerartarnermut Aqutsisoqarfimmit pisarnertut akilersinneqartartut, taamaattorli tamanna eqqartuussivimmi sivisuumik sulianik ingerlatsineq pingaarnertut pissutaasartoq.

Qulaajaanerup aamma takutippaa, kingornutassat pillugit suliaqarnermi kommunit ataatsimut isigalugu paasissutissanik pissarsisanngitsut, kisiannili suliat taamaatinneqarnerat pillugu Akilerartarnermut Aqutsisoqarfik taamaallaat paasissutissinneqartartoq. Suliat

taamaatinneqarnerannut imal. akiligassat akilinngitsuukkat nalikillilernerneqarnerannut atatillugu paasissutissat taamaattut pissarsiarissallugit kommunit aamma iluaqutissinneqarsinnaasut BDO naliliivoq.

Suleqatigiinnerup ataavartumik pitsaanerpaatinnessaanik, tamatumannittaag aalajangersimasumik naapeqatigiittarnissamut periarfissaqarnissamik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup kommunillu pingaartitsinissaat BDO-p kaamattuutigaa. Tamatumani akiliitsiniartarnerup sunniuteqarluarsinnaanera paaseqatigiinnerullu isumannaarneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Akiitsoqarfiusut (inissiatileqatigatigiiffiit aamma ingerlatsiviit pisortanit pigineqartut allat)

Inissiatileqatigiiffiit assigisaallu sinnerlugit akiligassanik akilinngitsuukkanik akiliitsiniartarnermut atatillugu qulaajaanerup takutippaa, suliaq qaqugukkut qanorlu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut nassiunneqarnissaanut suleriaatsit ataqatigiimmillu aqqissuussinerit aalajangersimasut pigineqartut. Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup suliaq akuerisimagaa/tigusimagaa inissiatileqatigiiffik nalunaarfigineqartarpoq, kingornatigullu akiligassiissutit tiguneqartut pillugit qaammammoortumik takussutissiat tiguneqartarnerat eqqaassanngikkaanni allatigut nalunaaqqittoqartanngilaq.

BDO-p paaasinninera malillugu akiitsoqarfiusut aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik tamatumani attaveqarnikkut unammilligassaqarput, ilangaassissutimmi imaluunniit naafferartumik akilersuisinnaaneq pillugu inuuttaasunit apeqqutinik saaffiginnittoqartarnera akiitsoqarfiit misigisarpaat.

Qulaajaanerup takutippaa, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup tulleriiarinera aamma sulianik ingerlatsinerata sivissusua pillugu akiitoqarfiusut naammagittaarliortartut, assersuutigalugumi ininut akiliutinik akiliinngitsoortarnermi suliap pisoqalisoorinissaanut piffissarititaq ukiut tallimaammata. BDO kaammattuuteqarpoq, ataatsimut isigalugu ilaatigut ininut akiliutinik akiliinngitsoortarnermi pisoqalisooritsinnginnissaq isumannaarniarneqartassasoq, taamalillunilu pisoqalisooritsinissamut piffissaliussaq ukiunit tallimaniit ukiunut 20-nut sivitsorneqassasoq. Taamaalilluni innuttaasumik ataavartumik akiliisarnissamut isumaqatigiissuteqartarnermi maannamut iliuuserisartagaq taarserneqassaaq.

BDO kaammattuivoq, akileqqusat akilerneqarsimasut pillugit Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik aalajangersimasumik malitseqartitsillunilu akiitsorfiusunut nalunaaruteqartassasoq, kiisalu aqutsisoqarfiup siunniussai pillugit malitseqartitsisassasoq.

Politiit

Qulaajaanerup takutippaa, sualummik iinnuuttasut ininut akiliutissaminnik akiliinngitsoorsimasut anisinneqarnissaannut nissiatileqatigiiffiit politiitit ikiorserneqartartut, taamatullu suleqatigiinnermut unammilligassaqartut. Innuttaasup anisitaannginnerani ineqarnermut akiliutit akilinngitsuukkat sukkasuumik taamaalillutik amerliartortarput, inissiatileqatigiiffiillu malillugit qaammatit arlallit ingerlasinnaasarput anisitsinissamut piimasaqaammut politiit qisuriannnginneranni. Anisitsisarneq, akiliussisarneq il.il. pillugit sumiiffinni arlalinni suleqatigiinneq pitsaalluinnartuuvoq, kisiannili illoqarfinni annerusuni suleqatigiinnermut oqaloqatigiittarfinnik pilersitsoqarsinnaanera isumaliutigineqarsinnaavoq, taamaalillunilu siusinaartumik iliuuseqarsinnaaneq aamma akiitsunik akilinngitsuukkanik pitsaaliuineq akiliitsiniartarnerlu sukkanerusuq isumannaarneqarsinnaassaaq.

6.3.4 INATSISEQARNEQ ATAQATIGIITTOQ

BDO qulaajaanerata takutuippaa akiliisitsiniartarnermut atatillugu inatsiseqarnermi atuuttumi arlalinnik naammaginangitsoqartoq, inatsiseqarnermimi innuttaasut ilai aalajangersimasut illersorneqarput, imal. pisoqalisooritsinissamut piffissaliussat pissutigalugit akiligassanik akilinngitsuukkanik akiliisitsiniartarneq ajornarnerulersinneqartarluni.

Tjenestemanditut soraarnerussutisiat eqqaassanngikkaanni utoqqalinersiutillit aamma siusinaartumik soraarnerussutisiallit akiilisinneqarsinnaanngillat, qanorluunniit pigisaannik piussutsit ikkaluarpata. Allatut oqaatigalugu akiligassalik soraarnerussutisiaqarnissamut qanillisoq pisortanut akiligassaminik akiliinissaminut kaammattorneqarsinnaanngilaq, pineqartormi soraarnerussutisianik pisartagaqalereersimappat pinngitsaaliissummik akiliisinneqarsinnaanera inatsisitigut tunngavissaqanngilaq. Tamanna assersuutigalugu soraarnerussutisianik pisartagalimmit eqqagassat pillugit akiliutissat akilersinniarnissaannut ajornartorsiutaavoq, taakkunungami kinguneqartistisinnaaneq periarfissaanngilaq. Inuit 1949-mi inunngorsimasut akiitsui 2013-p naanerani akiitsorineqartut akilerneqanngitsut tamarmiusut 7,9 %-eraat, imal. 60,2 mio. kr.-t missaanniillutik. Akiitsut akilinngitsuukkat taakku affaasa missaaniittut ESU-mut taarsigassarsianut tunngassuteqartuupput. Taakku akiligassaat akilinngitsuukkat nutaat tassaanerupput eqqaavilerinnermut tunngasut.

Innuttaasunit ilinniagaqarnermik ingerlatsisunit akiligassanik akilinngitsuukkanik akiliisitsiniarneq aamma periarfissaanngilaq. Peqatigisaanik ilinniagaqartut ilaatigut ulluunerani paaqqinnittarfinnut "akikilliliiffiqineqartarput" akiliutaasussat appartinnerisigut. Taamatut taakkununga akiusunik appaaneq, tamatumalu ilinniagaqareerinnermut kinguartinneqarsinnaanera marloriaamik iluaqutaasut isumaqarnarsinnaavoq.

Akilersuutitut atatillugu, pisortanummi akiitsut akilerneqanngitsoortut 1/3-ii pineqarmata, ilanngaassinissap periarfissaannginerani tamanna unammillernartoqartoq aamma misigisimanarpoq. Taamaalilluni innuttaasunut ulluunerani paaqqinnittarfimmu akiliineq ajortunut kommuni akilersuutit akiliussisinnaasannilaq.

BDO kaammattuivoq, isumagininnikkut teknikikkullu pisartakkanik tunniussisarnermut atatillugu inatsisip aqqissuuteqqinnerani akiitsut akilinngitsuukkat pitsaanerpaamik sinaakkuserneqarnissaannut qanoq isumannaarisogassanersoq isiginiarneqassasoq. Inatsisip aqqissuuteqqinnerani suliat Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmu akiliisitsiniarnermut nassiutinnginneranni kommuninut nukingisaarisarnermut iliuuserisartakkanik pilersitsinerami iluaqutaasut ajoqutaasullu isumaliutigineqartariaqarput.

6.3.5 EQIKKAANEQ

BDO naliivoq, qitiusumit ingerlatsilernup kingorna ataatsimut isigalugu Kalaallit Nunaanni pisortat akiliisitsiniartarneranni aqqissuussaeramik tulluarnerusumik pitsaanerumillu suleriaaseqarnissamik siunertaqarnissamik kissaateqarnerit ilaannakortumik naammassineqarsinnasimasut.

Qulaajaanermi takutinneqarpoq, assigiinnerusumik sulianik ingerlatseriaaseqarnissaq aamma akileraarutit akilersinniarneqartarneranni ilaatsineq isumannaarniarlugu siunertaqarnermi, sulisunut aalajangersimasumik suleraasissat ilitsersuutillu arlalitsigut suliarneqarsimasut. Taamaattumillu suleriaatsit tamakku sumiiffinni tamani timitalerneqarsimannngillat suliaqarfimmullu nalunaarutigineqarlutik siaruanneqarsimanatik. Peqatigisaanik sulianik ilisimasaqarnermut atatillugu, suleriaatsimut aamma pisortat isiginiarneqarnerannut

atatillugu allaffimmiit allaffimmut pissutsit assigiingitsorujussuupput. Qulaajaanerup takutippaa, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi namminerimi suliassisutit tulleriaarneqarnerannik aamma akiligassanik pingaarnersiui neq assigiissitaartorujussuarmik isumaqarfigneqartoq.

BDO kaammatuivoq, Nuummi qitiusumik aqutsisoqarfiup aamma nunap immikkoortuini akileraartarnermut allaffeqarfiit akornanni ataqatigiinnermut atatillugu pisortanit tulleriaarisarnerit misissorneqassasut. Tamatuma saniatigut suleriaatsit pigineqartut il.il. pillugit aqqissuusseqqittoqartariaqarpoq, taamaalilluni pitsaassuseq siumut isigisumik isumannaarneqarsinnaammat, aamma summiiffinni allaffimmi pisortaq aqcutigalugu akileraartarnermut suliassat aamma akiliisitsiniartarnermik suliassat imminnut attuumassuteqarnerisa nukittorsarneqarnissaannut nutaamik isiginittoqalernissaa pilersinnaammat.

Qulaajaanerup takutippaa, kommuninit Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut akiitsut akileneqanngitsut pillugit suli at nuunneqarneranni suleriaatsit aalajangersimasut ataatsimut isigalugu pigineqarsimasut, kisiannili innuttaasup ingerlatsiviulluunniit ilisimanngisaanik akileeqqusissutit tiguneqarnerata amigaataanera pissutigalugu suli at akileeqqusissutinngorlugit tunniunneqartarnerat ilaatigut pisartaq. Tamanna Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup aamma kommunit akornanni aqqiagiinnginnermik ataatsimut isigalugu pilersitsisarpoq, tamatumanimi suli at ataasiakkaat pinartut iliuuseqarfiusarnerat suleqatigiinnermi pingaarnertut aallaavigineqartarmata.

BDO naliliivoq, kommunini pitsaaliuilluni ingerlatsinerup nukittorsarneqarnera minnerunngitsumik kommunimut namminerimut malunnaatilimmik sunnuteqarumaassasoq, pineqartumilu susassaqtut akornanni suleqatigiinneq pitsanngortinneqarsinnaasoq. Akiitsut akilinngitsuukkat pitsaaliornissaasa ajornakusoornerani ataqatigiimmik aqqissuusinnermut suli unammilligassaqtarpoq, tamannalu innuttaasup ingerlatsiviulluunniit ataatsimut isigalugu ilisimasanik tunngavissaqarnissaannut annikillisaataasarpoq.

BDO ataatsimut isigalugu naliliivoq, susassaqtut, tassaasinnaasut inissiaatileqatigiiffiit, eqqartuussiviup, politiit aamma ingerlatsiviit pisortanit pigineqartut, akornanni annertuumik suleqatigiittoqartoq. Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik susassaqtunik tamakkuninnga oqaloqateqarnissamut annertuumik attaveqarnikut suliassaqtarpoq, akileeqqusissutit isertinneqartut annertussusaannut pinngitsoorani suleqatigiinneq pingaaruteqartorujussuussammat. Attaveqarnerup naammanginnera pissutigalugu suleqatigiinnermi ataavartumik aqqiagiinngissutit pilertarput. BDO kaammatuivoq, ataavartumik suleqatigiinneq pitsaanerpaaffimminiitinniarlugu aamma aalajangersimasumik oqaloqatigiittarfimmik periarfissanik susassaqtut pingaarnersiui ssasut. Maannakkutut pissutsit itsillugit tamanna innuuttasumit ingerlatsivinnillu takujuminaappoq, taakkumi akiitsut akilinngitsuukkat pisortanit suliarineqartarnerannut sullissisussamik ataasiinnarmik periarfissaqtarput.

Qulaajaanerup takutippaa, akiliisitsiniartarnermut tunngassuteqartunik inatsiseqarnermi pissutsini arlalitsigut ataatsimut isigalugu arlinnik unammilligassaqtartoq. Taamaalilluni BDO-p malugisinnaavaa inatsiseqarnermi atuuttumi arlalinnik naleqqutinngittoqartoq, taakkumi atorlugit innuttaasut aalajangersimasut illersorneqartarput imaluunniit assersuutigalugu pisoqalisoornermut piffissaliussaq pissutigalugu akiitsunik akilinngitsuukkanik akiliisitsiniarneq ajornakusoortinneqartarluni.

BDO-p pingaarnertut kaammattuutigaa, isumaginninnikkut aamma teknikikkut pisartakkanik tunniussisarnermut atatillugu inatsiseqarnerup aqqissuuteqqinnerani, akiitsut

akilerneqanngitsoortut pillugit pitsaanerpaamik killissarititat qanoq isumannaarneqarnissaat immikkut isiginiarneqassasoq. Suliat akileequssissutitut nassiutinnginneranni, kommunini tuavisaarisarnermut periaatsit atulersinnaanerata aamma isumaliutigineqarsinnaavoq.

7 QIUTIUSUMIT INGERLATSILERNERMI SIUNERTANUT ATATILLUGU INERNILIINEQ

Akiliisitsiniartarnerup Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut qitiusumik ingerlanneqalernerani suliap naammassineqartarnerata sunniuteqarluanissaa, akiliisitsiniarnerup sunniuteqarnerata pingaartinneqarnera, innuttaasut inatsisigut isumannaatsumik pineqarnissat isiginiarlugu sulianik ingerlatsinerup assigiaarnerisa kinaassusersiunngitsumillu isumannaaneqarnissaa kiisalu sulisut piginnaasatigut ineriartortinnissaat siunertaasimapput. Tamatuma saniatigut qitiusumik ingerlatsinissamut isumaqatigiisummi taaneqarsimavoq, akiliisitsiniarneq sualummik akileraartarnermut sulianut qaninnerusumik ataqatigiissinneqarnissaa, taamaalillutik aningaasat ingerlaarnerat pillugu annertunerusumik ataqatigiissitsisoqarsinnaamat.

Ataani takuneqarsinnaapput siunertanut atatillugu nalilersuinermi inerniliussat.

Sulianik naammassisaqartarnerup sunniuteqarnerunissaa	
Inerniliussaq	Ineriartortoqarsimavoq, tamatumani qitiusumit ingerlatsilernerup kingorna sulianik naammassisaqartarneq ataatsimut isigalugu sunniuteqalersimavoq, naak pitsanngoriaateqarnissamut suli unammiligassaqaqarualuartoq.
Naliliineq	Maskiianik ingerlatsilernerit aamma suleriaatsinik tulluusaanerit kingunerisaannik pitsanngoriaatsit pilersimapput. Akiitsut akilinngitsuukkat Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut nuunnerisugut suliarineqartarput, taakkulu piffissap ingerlanerani ikiliartorput.
Unammiligassat	Akiitsut akilinngitsuukkat suli amerlaqaat, pitsanngoriaateqarnissamullu periarfissaqarpoq. Suleriaatsit aalajangersarneqarnissaannut timitalernissaannullu atatillugu, aamma sulinerup pisortanit tulleriarnearlutik aalajangerneqartarnerannut atatillugu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi namminermi unammiligassat ilai suliarineqassapput, unammiligassallu ilai annikillinneqarsinnaallutik Aqutsisoqarfiup akiitsulinnut, akiitsoqarfiusunut aamma suleqataanut avammut attaveqartarnerata nukittorsarneratigut.

Sunniutilimmik akiliisitsiniarnerup isiginiarneqarnera	
Inerniliussaq	Naatsorsuutigisatut sunniuteqartumik akiliisitsiniartarneq ataatsimut isigalugu isiginiagassaangilaq.
Naliliineq	Naatsorsuutigisatut sunniuteqartumik akiliisitsiniartarnermik suliaqarneq akileraartarnermut allaffinni ataasiakkaani tulleriarneqartassaaq. Tamannali ataatsimut isiginiarneqassangilaq, kiisalu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi sulinermik tulleriarnermut assigiinngitsunik oqariartuuteqartoqarpoq.
Unammilligassat	Pisortanit sulianik pingaarnersiunerit ersarinnerusut aamma Aqutsisoqarfiup sulisuinut tamatuma ersarinnerusumik oqariartuutiginissaa amigaataapput.

Assigiaamik inuttarsiunngitsumillu sulianik ingerlatsineq	
Inerniliussaq	Sulianik ingerlatsineq siusinnerusumut sanilliullugu assigiaarnerullunilu kinaassusersiunnginneruvoq.
Naliliineq	Qitiusumit ingerlatsilerup kingorna suleriaatsit tulluarsarneqarsimanerupput. Nuna tammakkerlugu akiliisitsiniartoqartarpoq, sumiiffimmullu qanittuunissaq pingaarneruunnaarsimavoq. Taamaalillutik sulisut najukkami ingerlatsinissaat pisariaqangilaq.
Unammilligassat	Suliat tulleriarneqarnerannut aamma akiligassat pingaarnersiorneqarnerannut atatillugu akileraartarnermut allaffeqarfiit akornanni paasinneriaatsit sulianillu tiguisarnerit suli assigiinngitsuupput. Suleriaasissat sulianut arlalinnut suliarineqarnikuupput. Tamakkuli ilisimaneqangillat, Aqutsisoqarfimmilu aqqissuusineri siamasissumik atorneratik.

Innuttaasup inatsisitigut isumannaatsuunissamik pineqarnissaata isumannaarnissaa	
Inerniliineq	Akiitsullip inatsisitigut isumannaatsumik pineqarnissaa qitiusumit ingerlatsilerup kingorna nukittorsarneqarpoq.
Naliliineq	Sulianik naammassisaqartaqartarnermik suliaqarnerup tulluarsarnerata aamma sulianik assigiaartumik ingerlatsilerup ilaatigut kingunerisaanik inatsisitigut isumannaatsuutitsineq nukittorsarneqarpoq. Attaveqarneq ersarinnerusoq amigaataavoq, taamaattumik akiitsullip ilanngaassisarnermut suna pissutaanersoq piffissarlu sumut tunngassuteqarnerusoq takujuminaatsittarpaa.
Unammilligassat	Akiitsoqartumut (innuttaasumut aamma ingerlatsivimmum) inatsisitigut isumannaatsuutitsinissaq attaveqarnerup amigaataaneratik ajorneraniluunniit unammillerneqartarpoq. Tamanna Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit ataatsimut isigalugu paasissutissiisarnermut aamma suliamik ingerlatsinerup atatillugu aalajangersimasunik tigusaqartarnermi atuuppoq. Attaveqarnerit amerlasuut allakkatigoortarnerat pissutaavoq, taakkulu inunnik nalunaarsuiffimmi nutartigaanissaasa amigaataaneranni tamatigut apuuttangillat.

Anigaasat kaaviiarnerisa aamma akileraartarnermut suliassat ataqatigiinnerisa isiginiarneqarnerat	
Inerniliineq	Suliassat ataatsimut aqqissugaanerisigut sunniuteqaqatigiinnissamut sunniutaasinnaasut ilaannakortumik pissarsiarineqarsimapput.
Naliliineq	Akiliisitsiniartarneq aamma akileraartarneq aqqissorneqarsimavoq, ataatsimullu katersorneqarsimalluni, tamatumanilu ilaatigut akiliisitsiniarnermi aamma akileraarnermi akileneqarpallaarsimasunik akiliisitsiniarnermi akilerartarnermut paasissutissat atorineqarsinnaanerit periarfissaavoq. Taamaattorli akileraartarnermut allaffeqarfimmi akileraarutit aamma akiliisitsiniartarneq imminnut ungasissutut misigineqartarput, taamaalillutillu sunniuteqaqatigiissinnaanerit killilimmik atorineqarsinnaasarpur.
Unammiligassat	Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi namminermit suleqatigiinneq unammillernartuuvuq. Unammisassat tassaasinnaapput pisortanut atatillugu tulleriiaarneq, ilaatigullu ulapinneq sulisut ataatsikaat misigisartagaat.

Akiliisitsiniartarnerup isiginiarneqarnera	
Inerniliineq	Suliassaq taamaallaat killilimmik isiginiarneqarpoq.
Naliliineq	Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik akiliisitsiniarnermut sulisunik toqqaanikuupput, taamaattumillu tamatuma annertuumik isiginiarneqarsinnaanera periarfissaavoq. Qulaajaanermili paasinninneq malillugu, akileraartarnermut suliassat pisortanut annertunerusumik isiginiarneqartartut misinnarpoq.
Unammiligassat	Suliassanik pingaarnersiuneq akileraartarnermut sulianik pingaarnersiunermit unammillerneqarpoq, suliassallu ataqatigiisinneqarnissaannut sunniuteqaqatigiittarnerit ersarissarnissaannut pissarsiarinissaannullu suliassat sulisut amigaataapput.

Sulisut piginnaassasa ineriartortinneqarnerat	
Inerniliineq	Qitiusumit ingerlatsilerup kingorna piginnaasanik sulisut annertusaasoqanngilaq, kisiannili piginnaasat annertusarniarlugit 2013-p naalernerani 2014-illu allartinnerani suliniuteqartoqalerpoq.
Naliliineq	Qitiusumit ingerlatsilerup kingorna Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi piginnaasatigut ineriartortitsineq assigiinngisitaartumik pitsaassuseqarsimavoq, pingaarnertullu Nuummi Aqutsisoqarfimmi sulisunut siunnerfeqarsimalluni. Aqqissuussaanerup 1/11-13 allangortinnerata kingorna piginnaasat annertusarnissaannut siamasinnerusumik iliuutsit aallartinneqarnikuupput, ilaatigut aqutsinermit inatsiseqarnermut tunngasut qitiutinneqarlutik.
Unammiligassat	Siamasinnerusumik piginnaangorsaanerit atortuulersinneqariartuarpur.

8 SULIASSAT SUMUT INISSINNEQARNISSAANUT PERIARFISSALERSUINEQ

Paasissutissanik katersinermi sammisaq pingaarutilik tassaasimavoq suliassanik ingerlatsinerup sumut inissinneqarnissaanut apeqquut, aamma sulianik ingerlatsinermi qitiusumit ingerlatsinermi aamma qitiusuunngitsumit ingerlatsinermi immikkut iluaqutaasut ajoqutillu.

Kommuninut 18-inut sanilliullugu kommunit ullumikkut angisuujusutut aaqqissuussaapput, taakkunaniimmi akiliisitsiniarnermik suliassat eqiterunneqarsimapput. Taamaalillutik kommunerujussuit siusinnerusukkut kommunit atugarisaannut sanilliullugu akiliisitsiniarnerit ilaannik isumaginninnissamut pitsaaneruseqarnerat tunngavissaqarnerat nalilerneqarpoq. Kommunerujussuit immaqa nuna tamakkerlugu akiliisitsiniarnermik isumannaarinissamut kiisalu innuttaasut ingerlatsiviillu inatsisitigut annertuumik isumannaatsuutitsinissamut assigiaamik sulianik ingerlatsinissamik isumannaarunnissaannut kommunerujussuuit Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik naapertorsinnaassavaat.

Akiitsunik akilernerneqanngitsunik akiliisitsiniarnermut atatillugu sunniuteqarluarnermut, inatsitigut isumannaatsuutitsinermut aamma tulluurtumik suleriaaseqarnissamut arlitsigut pitsanngoriaateqartoqarsimavoq. Sulialli ingerlanneqartarnerinut pitsaanngorsaannissamut suli arlalinnik periarfissaqarpoq, taakkulu ilai kommunit aamma Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup suleqatigiinnerisigut isumagineqarsinnaassapput. Akiliisitsiniarnerup sunniuteqarnissaanut najukkami pissutsinik ilisimasaqarneq aamma innuttaasunut qanimut inissisimaneq arlalitsigut ajunngitsumik kinguneqartarpoq, kisiannili akiitsullip inatsisitigut isumannaatsumik pineqarnissaanut, assigiaamik sulianik ingerlatsinissamut, suliatigut nammassinnaasanut aamma pitsaasumik suleriaaseqarnermut arlalitsigut mianerisassartaqarluni. Sunniuteqarnerup sulianillu ilisimasaqarnerup unammillerneqarsinnaanerannut assersuutaasinnaavoq, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik ullumikkut sulianik avitseqatigiissitsisarmat, tasaanilu suliat ingerlanneqarnerat sulisumit ataatsimit sulisunilluunnit marlunnit isumagineqartarluni. Suliat avitseqatigiiffiusartut qitiusumit siaruaanneqartuuppata, kommunini tamani ikinnerpaamik sulisup ataatsip tamakku isumagisussaassavai, tamannalu sulilluarnerup annaaneqarneranik, aamma immikkut ilisimasaqarnerup annikilleriarneranik kiisalu sulianik ukkassisinnaanerup ajorneruleranik kinguneqarsinnaavoq (sulisut ataatsimut isigalugit amerlanerulissammata), tamannalu siusinnerusumut sanilliullugu sulisut nutaamik aaqqissuussaannermi sulianik assigiinngitsunik arlaqarnerusunik naammassisaqarnissaannik pissuteqarpoq.

Kommunini akiliisitsiniarnerup aaqqissuunneqarnerata una iluaqutigisinnaavaa, innuttaasumut sullissinermi kommunimi aqutsisoqarfinnit allanit immikkullu inunnik isumaginnittoqarfimmit paasissutissat ajornannginnerusumik pissarsiarineqarsinnaanerata. Taamaattorli BDO naliliivoq, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup aamma kommunit akornanni aaqqissuussaasumik ataqatigiisitsilluni periarfissat pitsanngornerisigut aaqqissuussinermut maanna atuuttumut sanilliullugu assinganik pitsanngoriaateqartitsisoqassasoq.

Tamatuma saniatigut BDO naliliivoq, akiliisitsiniarnerup kommunimit ingerlanneqassagaluarpat, qitiusumiillu siaruaassinermi pitsaaqutit pisiusunnorsinnaassappata, tamanna kommunini aqutsisoqarfiit akornanni

pitsaanerujussuarmik attaveqarneq ullumikkumut sanilliullugu pisariaqassasoq, kiisalu aqutsisoqarfiit akimorlugit sulianik ingerlatsineq malunnaatilimmik ataqatigiinnerusariaqartoq.

Naliliinermut tunngaviuvoq akiliisitsiniartarnermik suliassaq akileraartarnermut aqutsisoqarfimmiinnarnissaa tulluarnerpaassamat pingaarnertut uku isiginiagassat pingasut tunngavigalugit:

- Akileraartarnermut suliarmik ataqatigiissitsinissaq
- Annertuumik ingerlatsinermi iluaqutaasussat/sunniuteqarluarneq
- Nuussinermi akissaaajaatit

Isertitat isumannaarnissaannut atatillugu akileraarutininik akiliisitsiniartarnerup aamma akiitsunik akiliisitsiniartarnerup kiisalu akileraartarnermut tunngassuteqartut pillugit tulleriiaarnermi ataatsimut aaqqissuussineq Namminersorlutik Oqartussanut aamma kommuninut iluaqutaasussaassaaq. Nalunaarusiami arlalitsigut erseqqissaatigineqarpoq, taamatut ataatsimut aaqqissuussinerup atorneqarsinnaanera ullumikkumut sanilliullugu annertunerusumik periarfissaqartitsisoq, tamannalu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup tamatuminnga pingaartitsineranik naqissusiinerinnaavoq. Qitiusumik ingerlatsilernermi iluaqutaasut tamakkiisumik timitalernissaannut tunngaviusussaq taamaalilluni tassaassaaq ataatsimut aaqqissuussinerup nukittorsarneqarnissaata tunngaviunissaa.

Peqatigisaanik nuna tamakkerlugu aaqqissuussinikkut annertuumik ingerlatsinissamut iluaqutaasussat aamma sunniuteqarluartitsinerit pilersinneqarput - ilaatigut eqqaasitseriaatsit naleqqussakkat pingaarutillilu atorlugit, tamannalu kommunini sisamaasuni suliap ingerlanneqarnissaani annikinnerusumik periarfissaassagalarpoq.

Kiisalu aaqqissuussaannermi annertunerusumik allannguinerit - assersuutigalugu pineqartup kommuninut uterteqqinneqarnerata - nuussinermi akissaajaatinik aningaasatigut aaqqissuussaannikkullu annertuumik kinguneqartussaassapput. Nuussinermi akissaaajaatit ilaatigut kommunini sisamaasuni piginnaasat pisariaqartut inerisarneqarnerannik ilaqartussaassapput, kiisalu sulisut nuunneqarnerannik aamma malittarisassat nutaat aamma suleqatigeeriaatsit nutaat pilersinneqarnerannik. Nuussinermi akissaaajaatit Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmut suliassat eqiterunneqarnerannut atatillugu nuussinermi akissaajaatinut annertuumik assigussuteqassapput, tamatumani nalunaarusiami ataavartumik naqissuserneqarsimavoq, qitiusumik ingerlatsilernerup kingorna ukiut siulliit kommuninut aamma Namminersorlutik Oqartussanut isumagissallugit ajornakusoorsimasoq, kiisalu sulianik piffissami tamatumani naammassisaqartarneq suliatigullu ingerlatsilluarnermut atatillugu maannamut pissutsinut naleqqersuunneqarsinnaanngitsoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu BDO nalilivoq akiliisitsiniartarnerup qitiusumit ingerlanneqarnera attatiinnarneqassasoq, kiisalu akileraartarnermut sulianik ataqatigiissitsisoqartariaqartoq, aammali Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup kommuninik suleqateqarnera iluaqutaasumik nukittorsarneqarsinnaasoq.